Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کر

(نــاول)

سلطان باش خېل افریدے

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

ټــول حقــوق مـحفــوظ دي

د کـتــاب نــوم
کـر

صنف
نــاول

لـيـکـوال
سلطان بــاش خېل افــريــدے

اهـتـمـام
نـثـار مُحَمَّد خـان

کـمـپـوزنـګ
ارشـاد خــان (پــښـتـو اکـېډيـمـي)

اشـاعـت
۲۰۱۳

شـمـېـر
۵۰۰

بـيـعـه
۲۰۰ روپــی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــر

رابـطه

03339090161

00971557747917

د مونـدلـو درکـونـه

- یـونـیـورسټـي بُـک ایـجنسي خېبـربـازارپـېښور، پـښتـونـخواه
- پـښتـو اکېډیـمي بُـک شاپ پـېښور یـونـیـورسټـي
- پـاک امـارات پـښتـو ادبـي ټـولـنه ، مـتحده عرب امـارات

تــړون

د

الله

پــه نــوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــه نــاول ,, کــر ،، څــو خــبرې

دلــتــه مــاتــه پــه دې تــحــقــيــقــي بــحــث کــښې پــرېــوتــل نــهٔ دي پــکــار چې د پــښــتــو د نــاول ابــتــدا چــا او کــلــه کــړې ده ؟

مــيــاں حسيب ګل کــاکــاخېل د ډپــټــي نــذيــر احــمــد د ,, مــراة الــعــروس،، پــښــتــو کــښې د ,, نــقــش نــګــيــن،، پــه نــوم د تــرجــمې نــه ابــتــدا کــړې ده کــه د ډپــټــي نــذيــر احــمــد د يــو بــل نــاول ,, تــوبــة الــنــصــوح،، نــه مــيــاں مُحَمَّد يــوسف کــاکــاخېل پــه هــم دغــه نــوم تــرجــمې نــه کــړې ده او کــه د پــښــتــو وړومــبــنــي افــســانــه نــګــار سيد راحت زاخېلي تــه د پــښــتــو وړومــبــنــي طبعزاد نــاول لــيــکــلــو اعــزاز هــم حــاصــل شــوے دے ــ زهٔ پــه دې بــحــث کــښې هــم نــهٔ پــرېــوځــم چې پــښــتــو تــه نــاول د کــوم لــوري او د کــومې ژبــې نــه راغــلــے دے ــ

دغه بــحــث تــحــقــيــق غــواړي او تــحــقــيــق د محــقــقــانــو ، څېړنــکــارو کــار وي ــ الــبــتــه دغه خــبــره کــول بــه مــنــاســب وي کــه اوو ايــو چې افــريــدي قــبــيــلــه کــښې شــاعــران ، اديــبــان او نــور نــثــر نــګــاران کــه د پــښــتــو د نــورو قــبــيــلــو او خېلــونــو نــه پــه شــمېر کــښې زيــات نــهٔ وي نــو کــم تــرې نــه هــم نــهٔ دي ــ د قــاسم علي خــان افــريــدي نــه ئې راواخــلــه تــر سلطان بــاش خېل افــريــدي پــورې پــه تــعــداد او پــه مــعــيــار د هــر يــو مــعــيــاري لــيــکــونــکــي ســره اوړه پــه اوړه بــرابــر دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

خو تـر څو پـورې چې د نـاول لـيکلو خبـره
ده نـو بـاک ئـې نـهٔ ګنم کـه اوواېم چې
دلـتـه د نـاول د صنف بـرخـه ډېـره کـمـه ده
بـلـکې د ګـوتـو د شمېـر نـه هم کـمـه او
ډېـره کـمـه ـ
خدائـے خبـر دې لـور تـه افـريـدي
لـيکوالـو پـام ولـې نـهٔ دے ګرځولـے ـ تـر
څو چې زمـا خيـال دے نـو د افـريـدو
وړومبـنے نـاول مـرحـوم سـاغـر افـريـدي د ,,
نـوي کـهـول ،، پـه نـامـه لـيـکلے دے ـ دوېم
نـاول طـاهـر افـريـدي (راقـم) د ,, کـانـړو
کـښې رګـونـه ،، پـه نـوم لـيـکلے او اوس دا
دے سلطـان بـاش خېل د ,, کـر ،، پـه نـامـه
نـاول اولـيـکلـو او دغـه شـان ئـې د نـاول
لـمـن کـښې د خپـلـې بـرخې شمېـر زيـات کـړو ـ
د اردو ژبـې نـاول نـګـار مـنشي پـريـم چنـد
يـو ځـائـے لـيـکي :-
,, يـو نـاول نـګـار تـه پـکـار دي
چې هغـه يـو نـوټ بُـک ځـان سره
اوسـاتـي ،،
د مـنشي پـريـم چنـد ددې خبـرې نـه دا
مـطلب واضحه کـيـږي چې چـونـکې نـاول يـوه
اوږده طويـلـه قـيـصه لـري او هغـه قـيصه
کـښې د وخت سره سره ځـائې پـه ځـائې ډېـر
شونـې او نـاشونـې واقـعـات مخې تـه راځي
نـو مـمکنـه ده چې د نـاول لـيـکونـکي نـه
هغه شونـي نـاشونـي واقـعـات هېـر يـا تـېـر و
بـېـر شـي ـ
زهٔ نـهٔ پـوهېـږم چې د ,, کـر ،،
نـاول نـګـار ښـاغلـي سلطـان بـاش خېل بـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

ددغه ناول لیکلو موده کښې ځان سره
نوب بُک یا ډائري ایښې وي او که نه ـ
خو تر څو چې د مسؤدې د لوستو نه پس
زما خیال دے نو به اووایم چې ښاغلي
باش خېل نوټ بُک یا ډائري ځان سره
بیخي نۀ ده ایښې ځکه چې د مسؤدې د
لوستو نه ښکاره کیږي چې ښاغلي باش
خېل د ناول د لیکلو اراده په جذباتي
انداز هېڅکله نۀ ده کړې ـ که څۀ هم د
ناول قیصې ځنې ځائې فلمي رنګ خپل کړے
دے خو دا څۀ د عېب خبره ځکه نۀ ده چې
د ناول کینوس ډېر ارت وي او هغۀ کښې
هر رنګ تصویر ځائیدلے شي ـ

زما مطلب دا دے چې ښاغلي باش
خېل دغه ناول ښۀ په سړه سینه او په
حاضر ذهن لیکلے دے او هغه د نیک او
بد کردارونو نه هېڅ متاثر شوے نۀ دے
ـ د ناول ټول کردارونه سلطان په خپل
ګرفت کښې ساتلي دي ـ او خپلې خود سرئ
ته ئې نۀ دي پریښي او هم دغه د یو ښۀ
لیکوال خوبي ګڼلے کیږي چې هغه د قیصې
د کردارونو نه متاثره نۀ شي بلکې هغه
څۀ خپلو لوستونکو ته د قلم په ژبه
اووائي او اوښائي څۀ چې د هغۀ مقصد
وي ـ

,, کر ،، ډېر په لا محدود سوچ او
وسیع نظر سره لیکلے شوے دے ـ دلته
ددې خبرې ښکارۀنه هم مناسب ګڼم چې
ښاغلي سلطان باش خېل ددې ناول په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوران کښې خپله نظريه او خپله مدعا او فلسفه هم ښکاره کړې ده ـ
،، ودود صېب ،، دترقي پسندنظريې يو علامتي کردار دے چې د پرمختګ ، د رسم رواج خلاف او د علم رڼا د خــــورولــــو قائل دے ـ هغه ژوند پرست دے او د خپل اعتقاد په لاره د راستئ او اعتدال پېغام ورکوي ـ د اردو ژبې افسانه نګار منشا ياد يو ځائې ليکي :-

،، کوم يو هم تحرير ، خصوصاً د ناول بنيادي خوبي دا پکار ده چې هغه لوستونکے په خپل ګرفت کښې واخلي او پخپله په لوستونکي ، ځان کښې د لوستو صلاحيت اولري ،،

او په دې حواله به زۀ اووايم چې د سلطان باش خېل افريدي په ناول کښې دومره خوبي ضرور شته چې خپل لوستونکے په خپل سحر کښې راګېر کړي او تر هغې ئې کلک نيولے وي چې تر څو ئې ناول اختتام ته نۀ ي رسولے ـ

که څۀ هم دې ناول کښې سلطان ځينې ځائې کښې د ډېر اختصار نه کار اخستے لکه د ودود صېب د اولني ژوند حالات ، بيا د سکينې وادۀ په ډېره لنډه خلاص کړے شوے دے ـ په فريد مقدمه ، ګواهان وړاندې کول او بيا سزا او سزا کښې د نيک چلنئ په سبب معافي او نور داسې حالات او واقعات دي چې ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې لـکـه لـیـکـوال دې دوران کـښې سـتـړتـیـا محسوس کـړې وي او یـا دا هم کـېدے شي چې سلـطـان بـاش خېل لـکـه د نـورو مـعـیـاري لـیـکـوالـو ځـیـنـې واقـعـات د خـپـلـو لـوسـتـونـکـو مـحـسـوسـاتـو تـه پـه دې اعـتـمـاد پـریـښـیـوي چې د هغۀ لـوسـتـونـکي بـه نـوره قـیـصـه پـخـپـلـه سـرتـه اورسـوي ـ

بـهـر حـال ددې هـر څـۀ بـاوجـود دغه نـاول پـه دې تـول پـوره دے چې ,, کـر ،، یـو مـعـیـاري نـاول دے او سـلـطـان بـاش خـېل افـریـدي د یـوښۀ شـاعـر سـره د ښـو مـعـیـاري نـاول نـګـارانـو پـه صف کـښې ځـان ځـائـې کـړو ـ

زۀ پـه دې خـبـره کـښې هېڅ بـاک نـۀ ګـڼـم کـه اووایـم چې د سـلـطـان بـاش خـېل نـاول ,, کـر ،، د پـښـتـو د ډېـرو مـعـیـاري نـاولـونـو مـیـنـځ کـښې د کـېښـودلـو جـوګـه دے ـ

زۀ ددې خـبـرې نـه هـم انـکـاري نـۀ یـم چې دې نـاول کـښې ځـیـنـې ځـائـې کـښې نـیـمـګـړتـیـاوې مـحـسـوسېږي خـو ددې سـره هـم ,, کـر ،، دغـه خـصـوصـیـت لـري چې خـپـل لـوسـتـونـکـے پـخـپـل ګـرفـت کـښې اونـیـسي او دې تـه ئـې اولـمـسوي چې هـغـه دې خـامـخـا او زر نـه زر تـر اخـتـتـام اورسـوي او هـم دا د یـو ښۀ لـیـکـوال غـټـه کـامـیـابـي ګـڼـلے کـیـږي ـ

زۀ خـوشـحـال یـم چې مـا د پـښـتـو یـو ښۀ نـاول اولـوسـتـو او زۀ پـه دې هـم ویـاړم چې زمـا د افـریـدو قـبـیـلـه کـښې، مـوده پـس

(c) ketabton.com: The Digital Library

سهي ولې يو معياري شاعرئ سره ،
معياري نثر ليکونکے دې مېدان ته را
اووتو ـ په قلم ئې برکت شه ـ

طاهر افريدي
کراچئ
۳۱ اکتوبر
۲۰۱۲ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رنـــا کـــر

،، کر ،، یو اصلاحي ناول دے ـ د نوي دور د معاشرتي بدلون د تحریک په پس منظر کښې د پښتنو د اصلاح په غرض لیکلے شوے ښکاري او په دې لحاظ یو مقصدیت لري دا ښاغلے مقصد اکثر د ادب په ذریعه تر لاسه کیږي ـ د اولس د پوهې او شعور بېدارولو دپاره مؤثره ذریعه هم د ادب ده ـ سلطان باش خېل افریدے د یو ویښ ذهن ځښتن باشعوره شاعر و ادیب دے ـ هغه د خپلې ټولنې یو فعال غړے دے ـ د پښتو په رسمونو او د پښتونولۍ په اقدارو ښهٔ خبر دے ـ یو بالغ فکر لري چې څومره ښهٔ شاعردے هومره ښهٔ نثرنګار هم دے ـ

،، کر ،، ئې وړومبے ناول دے او پوره کوشش ئې کړے دے چې د ناول د لیکلو ټول لوازمات په کار راولي خو د ناول د لیکلو څهٔ ټاکلې قاعدې او معیارونه داسې نهٔ وي چې د هغو په پېمانه ئې فني ناپ تول اوکړے شي ـ ناولونه تاریخي هم وي ، روماني هم او اصلاحي هم ـ ولې که د ناول په فن خبره کیږي نو بیا هم ـ ـ ـ ،، ناول ،، په ساده ژبه کښې یوه قیصه بیانول وي ـ داسې قیصه چې د انساني ټولنې او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

بـنـيـادم د ژونـد د روزمـره واقـعـاتـو او
لانـجـو مـعـامـلـو تـه د بـيـان داسې انـداز
خـوښ کـړے شي چې د لـوسـتـونـکي دلـچـسـپي
پـکـښې پـېـدا شي څـرګـنـده ده چې دا يـو
سـاده بـاده بـيـان نـۀ وي ـ يـو قـيـصې يـا
قـيـصئ تـه يـو پـلاټ جـوړ کـړے شي ـ د
کـرداروـنـو انـتـخـاب چې کـردار نـګـاري ورتـه
وئـيـلـے شي ـ مـنـظـر نـګـاري او د مـکـالـمـه
نـګـارئ هـنـر غـواړي ـ

د ,, کـر ،، بـنـيـادي مـوضـوع د رڼـا
او د تـيـارې د ازلـي جـنګ او کـشـمـکـش قـيـصه
ده ـ د رڼـا نـه مـراد د عـلـم رڼـا ده او
تـيـارۀ د جـهـالـت تـيـارۀ ده ـ خـېـر او شـر
د ازلـه سـره پـه جـنګ دي او دا خـېـر او
شـر هـم د بـنـيـادم د ذات پـه وسـلـه ,,
اسـلـحـه ،، سـره پـه خـپـلـو کـښې جـنـګـيـږي ـ
سـلـطـان افـريـدي د پـښـتـانـۀ د مـعـاشـرې
د پـښـتـونـولـئ د قـدرونـو د زوال لـه تـاثـره
د جـهـالـت او غـفـلـت د خـورو تـيـارو پـه شـپـه
کـښې د سـحـر د زېـري ورکـولـو او د رڼـا
دخـوب تـعـبـيـر د رښـتـيـا کـولـو پـه غـرض خـپـل
تـخـلـيـقـي صلاحـيـت پـه دې نـاول کـښې څـرګـنـد
کـړے دے ـ

سـلـطـان خـپـل يـو ,, نـظـم ،، د مـيـنـې
سـنـدره کـړے دے او د مـيـنـې ددغـه سـنـدرې
نـه ئې د نـاول د قـيـصې تـانـه بـانـه يـا
تـار و پـود سـاز کـړے دے ـ د تـعـلـيـم
ضـرورت او پـه بـدلـيـدونـکـيـو حـالاتـو کـښې د
امـن لـه ضـرورتـه راپـېـدا شـوي احـسـاس تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئــې د قــیـصې رنــګ ورکـړے دے ــ چې تــر ډېــره حده کــامـیــاب ښکــاري ــ
سلــطــان چې پــه دې نــاول کـښې کـومـه قــیـصه راخستــې ده کــۀ هــر څــو هـغــه د ټــولــې پــښتــونـخــوا د ټــولــنـیــز ژونــد احــاطه خــو نــۀ کــوي پــه یــوۀ خــاص فــیــوډلــي مـعــاشره کــښې داسې کـیـږي او نــۀ د ټــول پــښتــانــۀ نــفــسیــات پــه دغه شان دي کــوم چې پــه کــردارونــو کـښې ښکــاري ولــې بــیــا هـم د بــدمـعــاشۍ پــه دې مــاحــول کـښې اکــثــر داسې کــیــږي ــ د ودود صېب او د سرور خــان او دلاور خــان کــردارونــه هــر چــرتــه وي ــ یــو د خېــر او د رڼــا عـلامــت او بــل د شر او جـهــالــت ــ
داسې د نــاول مــنظر نــګــاري هـم ښۀ ده ــ مـکــالـمـه ئــې زورداره ده ولــې ځــیـنـې ځــایــونــو کــښې غېــر ضروري طــوالــت یــو واعظانــه رنــګ اخــتــیــار کــړے او څــۀ ژور فــلــسفــیــانــه انــداز د سکــول د مــاشومــانــو د فــکــر د رسایــۍ نــه لــرې ښکــاري خــو ژبــه ئــې روانــه او پــستــه ده نــو ډېــر ثــقــالــت نــۀ مــحسوسېږي ــ
د ,, کــر ،، کــردار نــګــاري د تــنــقــیــد پــه زد کــښې راتــلــے شي پــکــار ده چې د نــومــونــو سره سره پــکــښې د کــردار کـړو وړو تــه تــوجــه ورکــړے شوے وے ــ جــامـه پــېزار بــه دومــره ضروري نــۀ وي خــو د یــو مــخصوص کــلــچــر د کــردار وجــودي کــړۀ وړۀ بــیــانــول اهـمـیـت لــري ــ داسې پــه پــلاټ هـم خــواري پــکــار ده او سلــطــان دغه خــواري ښۀ کــړې ده ــ پــلاټ ئــې ډېــر خــوریــدو تــه نــۀ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـرېـښـې ، راکـښلـي او تـړلـي پـلاټ کـښې ئـې
دا ټـول کـرداارونـه ځـائـې کـړي دي چې د
سلطان د نـاول نـګـارئ قـدرت ښکـاره کـوي ـ
پـه مـنظر نـګـارئ ئـې ډېـره تـوجه شـايـد پـه
دې نـۀ ده ورکـړې چې د پـښتـونـخوا
جغرافـيـائـي رنـګ او د کـلـيـو ابـادئ هم يـو
شـان وي داسې جزيـات بـيـانـول کـۀ هر څـو
افـاديـت لـري ولـې د زورداري قـيـصې اصل
غـايـت کـلائـمکس او انـجام پـه نـظر کـښې
سـاتـل پـکـار وي ـ د ,, کـر ،، د قـيـصې د
پـلاټ پـه ځـيـنـو بـرخـو کـې د اپـنـټـي کـلائـمکس
حـالـت پـه نـظر راځـي خـو ډېـر پـه دې نـه
مـحسـوسېږي چې انـجام تـه ئـې يـو تـجسس
پـېدا کـړے شي ـ
د نـاول پـه ذريـعـه د اولـسي شعـور
بـېداروىلـو کـښې سلطـان کـامـيـاب ښکـاري ـ د
قـلـم او د ټـوپـک مقـابـلـه ئـې پـه زوروور
انـداز کـړې ده ـ يـقـيـنـي وه چې ګـټـه بـه
اخر هم د قـلـم وي ـ د امـن ضـرورت د
ټـولـې دنـيـا دے او نـن سبـا خـو يـو عـالـمي
تـحريـک هم ښکـاري ـ کـه سيـاست پـکـښې نـۀ
وي نـو بـيـاخـو ښـۀ تـحريـک دے او لـه هـر چا
زيـات د امـن ضـرورت پـښتـانـۀ تـۀ دے ـ ځکـه
چې د عـالـمي سيـاست د بـل کـړي اور پـه
لـمبـو پـښتـونـخوا سوځي او د سلطـان
افـريـدي پـه وړانـدې ددې سبـب د پـښتـنـو
جهـالـت او غـفـلـت دے ـ کـه چرې پـښتـون د
ټـوپـک پـه ځـائـې قـلـم پـه لاس کـښې واخـلـي نـو
شـايـد چې ټـولـنـه کـښې امـن راشي او تـرقـي
او پـرمـختګ پـه امـن کـښې کېږي ـ وروورولـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او اتفـاق د پـښتـانـهٔ ضرورت دے او پـه
,,کـر،، کـښې دې ضرورتـونـو تـه اشارې شوي
دي ـــ
پـه مـجـمـوعي ډول ,, کـر ،، یـو ښهٔ
اصلاحي نـاول دے ـــ کـامـیـاب کـوشش دے ـــ د
نـن دور پـه دوه درې نـاول نـګـارانـو کـښې
د سلـطـان بـاش خېل د نـاول نـګـار پـه حېث
اضافـه د پـښتـو د تـخـلیقـي ادب دپـاره یـو
زیـرے دے ـــ نـاول پـه پـښتـو کـښې ډېـر کم
لـیـکـلے کـیـږي ـــ دا د جدیـد دور یـو اهم
نـثري صنف دے چې د اولـسي پـوهې ، تـفـریـح
او د زدکـړې مـؤثـره ذریـعـه ده ـــ
سلـطـان بـاش خېل افـریـدے د ستـائـیـلـو
وړ دے چې د نـاول لـیـکـلـو او د نـاول پـه
ذریـعـه د پـښتـانـهٔ د ټـولـنـې د اصلاح اعلٰی
مـقـصـد ئـې تـر سره کـړے دے ـــ دا یـو
کـامـیـاب اغاز دے ـــ زهٔ مـبـارکـي ورکـوم او
هم ئـې مـنـنـه کـوم چې مـاتـه ئـې پـه دې
ښکـلـي نـاول د څـو کـرښو لـیـکـلـو دپـاره
اووې ـــ

ډاکـټـر راج ولـي شاه
خـټـک
حیـات ابـاد پـېښور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــر د ګــلـو کــړه چــې سـیـمـه دې ګــلـزار شـي

نــهٔ مــې هــوش پــاتــې دے او نــهٔ
راسره خـیـال پــاتــې دے
بــس خــو یــو نــقــش مــې د مــات زړهٔ پــه
دیــوال پــاتــې دے
د قــدرتــونــو نــه دې څــار شم سل
جـوابــه اوشـو
خــو هــر نــظــر کــښــې د اولــې ورځــې
ســوال پــاتــې دے

د ژونـــــــــد د لا مـتـنـاهـي رنـګـونـو ډېـرې شرحې ، ډېـر تـفـسیـرونـه اوشـو ـ ـ ـ ـ بـیـا چې دې لـېـونـی تـنـوع تـه سړے ګـوري نـو واقـعـي وربـانـدې سر اوګـرځـي ـ
هـو ! دا هـم ده چې پـه دې مقـام ډېـر انـحـصار د تـمـاش بـیـن یـا لـوسـتـونـکـي د نـظـر پـه رسـایـی او ارتـکـاز هـم دے ـ چې د خـپـل ایـقـان تـر څـنـګـه د کـوم رنـګ پـه کـومـه شرحـه او تـوضیـح تـر کـومـه حده رسي ـ او د کـوم دلـیـل د غـرهٔ پـه دامـان کـښې د خـپـل شعـور، خـپـل وجـدان د کـاروان خـیـمې لـګـوي ، پـړاؤ اچـوي ـ او دلـتـه ئـې د اطـمـیـنـان ریـښـتـونـے تـنـاسـب څـومـره وي ـ خـو کـه دا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

ازل پـیـچـیـده شخړه پـه هم دي ځـائـې
پـرېـږدو او تـسلـیم کړو چې وړانـدې :

د کـاروان ګـرد او غـبـار
کـښې پـټـه درده
هره لاره نـارسا ده ځـکه
خـانـدم

یـا یـو قـدم بـل واخـلـو لـږ نـور مـخکـښې لاړ
شو ــ د حېـرت لـه بـامـه !

د حېـرت پـه غـونـډۍ نـاست یـمـه پـه
هېڅ هم نـۀ پـوهـېږم
دا واعظ ولـې پـه مـا خـپـل دلـیـلـونـه
خـېـژوي

زۀ د هغه سرچیـنـې لـټـون کـښې مـست
او خـراب ګـرځـم
دا پـه مـخه پـه رنـګـونـو چـې رنـګـونـه
خـېـژوي

خـو غم دا دے چـې د حېرت پـه دې غـونـډۍ
کـښېـنـاستـو تـه دې هم دنـیـا کـلـه پـرېـږدي ــ
ــ ــ ــ ــ رنـګـونـه دي کـنـه !
دلـتـه د ژونـد هغه بـیـخي مـخامـخ (
حقـیـقـتـونـه بـه ورتـه اووایـو) ولاړ وي ــ
کـوم چې د تـیـارې او رڼـا حدبـنـدي کـوي ــ
کـوم چې کـرښـه راکـاږي ــ کـوم چې د لارې د
تـعین فـیـصلـه کـوي ــ کـوم چې ټـولـه قـیـصه
پـه دوۀ بـرخـو کـښې ویـشي ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـيـنـه ، كـركـه ، نـكـهت ، تـعفـن ، سـپـيـن ، تـور ، ورځ ، شپـه ، ښۀ، بـد ، رحم ، ظلم ، نُـور ، ظلـمت ـ د علامـاتـو د ا سلسلـه اوږده ده ـ مـا وې چې د حيـرت نـه بـه وړپـسې مـخكـښې نـۀ ځـو خـو بـيـا هم

ظلمتوں کے حوالے
سے بھی
کچھ بتا دو اُجالو ہمیں

بـس ـ ـ ـ نـور جنګ تـه راځـو ـ د خيـر او شر ازلـي مـعركـې تـه ـ د مـخامـخ عمـلـي ژونـد سپـيـن او تـور تـه ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ والله ګـرانـې خبـرې دي ـ مـنـيـر نـيـازي وائـي :

بدلنا چاہتا ہوں اس زمیں
کو
یہ کارِ آسماں کیسے
کروں میں

ځـكـه ـ ـ ـ چې پـس د همـه زړۀ چـاودون ـ ـ ـ همـه زړۀ چـاودون ، دنـيـا بـيـا هم جـنـت نـه شي !!! نـو زړۀ خـو مـات شي ـ خـو هغـه د تـنـوع خبـره بـيـارامـخې تـه شي ـ د اثـبـات دتـسلـسل كـرداروئـه بـيـا اوازكـا ـ

شکو ۂ ظلمت شب سے تو
کہیں بہتر تھا
اپنے حصے کی کوئی شمع
جلاتے جاتے

قـيصه پـخـوانـۍ ده بـس مـنـظرونـه ئـې نـوي دي ـ اوس دې اتـش نـمرود تـه ځـوک د خـپـلـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

بــرخې د اوبــو ځاځکـے اچـوي او څـوک پــوکـے ورکـوي ــ
زۀ سلطـان بــاش خېل افـريـدي تـه د خپـل زړۀ پـه دلـيـل مـبـارکـي ورکـوم او بــختـور ئــې بـولـم چې لار ئــې خطا نــۀ کـړه ــ او د خپـل زړۀ درد تــر دې مـرامـه راوسـتـو چې نــن د خېـر د لــلـمـو کـر ګـر دے ــ
د سلطـان ,, کـر ،، د قـلـم د تـقـدس او حرمت پــلـوشـه دے ــ د رڼــا مـشـال پـه لاس د خپـل ريـښتـونـي درد هم رکـاب سلطـان د نُــور پـېـرزوئــنـې ډالــۍ کـوي ــ
پــښتـو کـښې مـتـل دے چې ,, سوځـي هغـه ځـائـے چې اور پــرې بـل وي ،، نــو فـطري خـبـره ده چې وړومـبـے د بـقــاء او تــعـمـيـر احـساس لــه ځــانــه اغـاز کـيـږي ــ
سلطـان هـم داسې کـړي دي ــ نــن چې د وخت رفـتــار تــېـز شوے دے ــ نــن چې نــا مـوافـق تــغـيـرات د بې رحمـۍ حـدونــو تــه رسي ــ نــن چې يــو ويـشتـمـه صدي ده او پــښتـون اولــس د سيــالـــۍ نــه پــرېـوتــے ،
زپـلـے او د جهـان پـه ګـړنـګـونـو کـښې پــرېـشانــه پــروت دے ــ د ,,کـر،، لــيـکـوال ورتــه ددې تــولــو پــرهـرونــو مـرهم د مـيـنـې ، پـيـرزوئــنـې ، بــرداشت ، تـحـمـل ، انــسانــيـت ، حقــانــيـت ، قــربــانـــۍ، استـقــامـت ، عـلـم او قــلـم د لازوالــه کـيـمـيـا نــه کـشيـد کـوي او دا پــېـغـام ئــې چې لــه ځــانــه اغـاز کـړے نــو بــيـا ئــې تــر ځــانــه مـحـدود نــۀ دے ساتـلـے ــ بــلـکـه عـالـمـګـيـرې مـعـنـې ئــې وربــخـښلـي دي ــ پــه دې مـقــام زۀ ,, کـر ،، تــۀ افــاقـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

نـاول وئـيـلـو كـښـې تـردد نـۀ محسوسوم ـ ـ
ـ چې انـګـازه ئـې خـيـژي ـ
د پـيـرزوئـنـو د ګـل پـانـې دي بـې
سودې نـۀ دي
زمـا جذبـې زمـا د ذات پـورې
مـحـدودې نـۀ دي
د مـحـبت د لافـانـي جذبـې قـائـل
يـم عـلـي
زمـا خـبـرې پـه نـفـرت بـانـدې
الـودې نـۀ دي

او دلـتـه ئـې شر تـه شكست وركـړے دے ـ د پـښتـو د نـور افـسـانـوي ادب بـحث پـه خـپـل ځـائـےولـې د نـاول پـانـه ئـې هـومـره ډكـه نـۀ ده څـومـره چې پـكـار وه ـ ددې عـوامـل هـر چـا تـه مـعـلـوم دي هـم هـغـه ددې ژبـې د لـيـك لـوست ، قـدردانـئ او د اظـهـار د وسيـلـو مـحدوديـت !!!!

خو دا امـر د خـوشـګـواريـت بـاعث دے چې مـزل پـه څـۀ نـا څـۀ صورت كـښې جـاري دے ـ نـاول لـيـكـل بـلا شبـه چې ګـران كـار دے ـ بـشپـړه مـطـالـعـه ، مـشـاهـده ، يـكـسوئـي ، تـخـلـيـقـي اسـتـعـداد ، ريـښتـونـے فـكـري اپـروچ ددې فـن بـنـيـادي غـوښتـنې دي ـ

سلـطـان بـاش خيـل افـريـدي كـهـنـه مـشق شاعـراونـثـر نـګـار دے ـ او د نـاول پـه لـوستـو دهـغـه د فـنـي ګـرفـت انـدازه پـه غـوره تـوګـه كـيـږي ـ

د ،، كـر ،، وړومـبـئ نـيـمـائـي ډيـره مـؤثـره ده ـ او دومـره فـنـي لـطـافـت لـري چې سړے دځـان سره بـوځـي ـ ددې جنت جنت

(c) ketabton.com: The Digital Library

، درانـۀ اوخـوابړۀ مـاحـول نـه زړۀ راوتـل نـۀ غـواړي محسوسه شي چې

دل سےجو بات نکلتی ہے اثر رکھتی ہے

بـيـا ورپـسې چې نـاول د ژونـد د تـرخـو حقـيقـتـونـو سره مخ دے ــ نـو هغه وړومـبـنـے د خـوب او خـيـال جـهـان چې د مـيـنـې او تـعـمـيـر پـه ګـل ګـل جـذبـو کـښې رنـګ دے ـــ د جـبـر د کـرداروـنـو د تـورو عکسونـو پـه مـوجـودګـۍ تـب جـن شي ــ

دلـتـه د نـاول اسـلـوب بـدل شوے دے ـــ د ډېـر مـحسوساتـو ځـائـے واضح تـر واقـعـاتـي هـنګـام اخسـتـے دے او پـه يـو مـوقـع خـو لـوسـتـونـکـے اووائـي چې دا د کـومـې دنـيـا نـه کـومـې تـه راغـلـم ــ خـو چې دا تـب جـن تـاثـر ، دا درانـۀ ، پـه حـواسـو خـوريـدرې لـيـکـوال پـه هـنـر ، اخـتـتـامـي بـرخې تـه بـتـدريـج هم هـغـه زړۀ راښـکـونـکـے ورک شوے جـهـان راژونـدے کـړي ــ او د لـوسـتـونـکـي مـيـنـه پـرې مـاتـه کـړي ـــ د شـګـفـتـګـۍ فـنـکـارانـه ځـادر اوغـوړوي او د تـکـمـيـل يـو احساس شـان اوشي ــ

نـاول کـښې سسپـنـس مـوجـود دے ـــ کـردار نـګـاري ئې د لـوړې پـائـې ده ـــ خـصوصاً د ودود صېب کـردار خـو بـيـخـي د هـيـرولـو نـۀ دے ـــ لـيـکـوال نـاول کـښې پـېـغـام ورکـړے دے خـو پـه داسې انـداز چې د خـپـلې نـظريـې بـې ځـايـه ابـلاغ ئې تـــرې نـه نـۀ دے جـوړ کـړے ـــ بـلـکـه زړۀ ورسره پـه خـپـلـه هـر څـۀ مـنـي ـــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــــر

د نــاول پــه مــیـنـځ کـښې څـۀ واقـعـات داسې
دي چې ذهـن ئــې پــه اسـانــی سـره نــۀ
تــسلـیـمـوي ـــ خـو کـه پـه حقـیـقـت پـسـنـدی ورتــه
اوګـورو نــو ددې نــه ور سـېـوا پـېـښې هم
زمــونـږ چـاپـېـرچـل کـښې خـورې ورې دي ـــ
سلطـان لــهجه پــه شعـوري طـور داسې
استعـمـال کـړې ده چې د اعـتـدال او جدت
احساس ورکـوي ـــ نــاول ډېـر ضخیـم نــۀ دے
خـو پُــر مـغـز ضرور دے ـــ
,, کــر ،، د سلطـان بــاش خـېـل افــریـدي لــه
اړخـه پـښـتـو ادب ، پـښـتـون اولـس او هـمـه
انــسانــیـت تــه یــوه درنــه تـحـفـه ده ـــ چې پــه
یــو وخـت د هغـه د پــاخـۀ فـن او فــکـر
مـتـنـاسب کـړۀ وړۀ لــري ـــ
او چـرتــه مــې لــوستــي وو چې ، حسن د
تــنــاسب نــوم دے ـــ

پــه درنــاوي
علــي افــریــدے
پــي ایــچ ډي
سکـالــر
پـښـتـوځـانــګه پـېـښـور
یــونـیـورسټـي
۳۰ ستـمـبـر ۲۰۱۲ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, کـر ،،

لــه هر څۀ اول د لـوئـے الله ډېـر شکر ګزار يم چې مـاتـه ئې د ,, کـر،، د لـيکـلو تـوفـيق راکړ ــ
مـا د ډېـرې لـوئې عرصې نـه ددې نـاول د لـيکـلو دپـاره ځـان سمولـو راسمولـو خـو زۀ کـلـه هم خـپـلـو مـخـتـلـفـو اضطرابـي کېفـيـتـونـو او ذهـنـي انـتـشار ددغـه ګـران کـار سرتـه رسولـو تـه ، چې د مـکمل ذهـنـي يـکسويـۍ او ارتـکـاز مـتـقـاضي ؤ ، پـرې نـۀ شـودم ــ څـو څـو وارې مـې د لـيـکـلـو پـه خـاطر قـلـم پـورتـه کړو خـو هر وار بـه د خـپـل انـدرون نـه مـنـع کـړے شوم ــ کـلـونـه کـلـونـه ددې د لـيـکـلـو دپـاره هڅېدم ــ خـاکـه مـوجـوده وه ، کـردارونـه راسره وو، واقـعـات راسره لـکـه د حقـيـقـت پـراتـۀ وو خـو د ,, کـر ،، د لـيـکـلـو خـواهش او ارمـان چې دکـوم درد پـه اساس ؤ ، مـا خـپـل فـکري ربـط د هغـې شايـان شان نـۀ ګـڼـلـو ــ شايـد د شعـر د لـيـکـلـو پـه شان مـې دلـتـه هم آمـد غـوښـتـو او زۀ وئـيـلـے شم چې د نـهـو مـيـاشـتـو پـه عرصه کـښې سر تـه رسېدلـے ,, کـر ،، مـا پـه يـو داسې کېفـيـت کـښې لـيـکـلے دے چې زۀ ورتـه عطا وئـيـلـے شم ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

زۀ د خپلو یارانو مئینانـــــو منـنه کـــوم چې خپـــلې ښــې پـېـرزوئـنې ئـې تـر مـا را اورسولـې ـ فـیـروز خـان افـریـدي ، اسلام ګـل شېرزاد ، حېدر بـنګش ، یـوسف خـان دیـوانـه ، عظمت خـان خـلـیـل ، فـیض الـرحمـان سـاده ، حسن افـریـدے ، انـور زیب انـور ، احمد سعید اتـل ، خـان سعید افـریـدے ، سید ثـروت فـراق شېرازي ، عبدالـولـي الـفـت ، مـخمـلـیـن اورکـزے ، اخـتـیـار الله اخـتـیـار ، ظفـر خـان وزیـر ، شـاعـر رحمـان شـاهد ، بـهـرام خـان نـواب ، انـصـاف بـوري خېل ، عصمت سورانـي ، سید صابـر شـاه صابـر ، زیـن محمدؐ ،حفـیظ خټک ، طـاهـر زمـان بـې نـوا ، شـاه پـور افـریـدے ، فـیـروز خـان صـادق ، اصغـر خـان مـومـنـد ، اعـتـبـار حسېن ، عـارف افـریـدے ، انـجـنـئـیـر سهېل افـریـدے ، واجد ـــ کـے ـــ حسېنـي ـ

پـه خـاصه تـوګه د نـاصر خـان بـونـیـري ، شېرولـي خـان اورکـزي ، پـروفـېسر عـلـي افـریـدي ، پـروفـېسر امـیـن تـنـهـا ، محمدؐ اصف جـان ، حضرت بـلال خـلـیـل ، غـفـور خـان مـیـنـګـل او ابـراهـیـم بـیـټـنـي مـنـندوئ یـم چې د خپـلې مـیـنې ، اخلاص او ډیـرې دلـچسپـۍ پـه بـنـیـاد د هـغـه وخت نـه ، چې نـاول د لـیـک د عمل نـۀ تـیـریـدو ، تـر دې دمـه چې د چـاپ مـرحـلـو کـښې دے ، زمـا سره مـسلسل پـه رابـطه کـښې پـاتـې شـوي دي او پـه ګـنـټـو ګـنـټـو ئـې راسره پـه ،، کـر ،، د خـیـال تـبـادلـه کـړې ده ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

د خپلې پاک امارات پښتو ادبي ټولنې د غړو او خليجي او نورو خارجي هېوادونو کښې مېشته هغو همه ؤ پښتنو ليکوالو ملګرو چې راسره ئې د احساس د اشتراک په بنياد رابطه ساتلې او خپلې پښتنې پېرزوئنې ئې تر ما رارسولې ، د زړۀ له کومي مننه کوم ـ

د کمپوزر ارشاد خان هم مننه کوم چې د ,, کر ،، کمپوزنګ ئې په ډېره مينه او دلچسپئ سره اوکړو ـ

د محترم طاهر افريدي ، محترم ډاکټر راج ولي شاه خټک او ګران پروفېسر علي افريدي مننه چې په ناول باندې راکړي نظرونه ئې ماته د نور توان باعث دي ـ

د ورور نثار ﷴ خان شکريه چې د ,, کر ،، د چاپ طرف ته ئې ګام زما نه وړاندې پورته کړو ګني له ما به د تادئ کولو باوجود تاخير خامخا کيدۀ ـ

په درناوي
سلطان باش خېل
افريدے

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, د رڼا خوب به تعبير
ته رسومه ،،
زه ډېوه يم تورتمونه
ختمومه

وډُود صېب وئيلو وئيلو کښې غلے شو او خپل د لسو کالو زوئے فريد ته ئې په غور اوکتل چې زنې ته ئې لاس ورکړے ؤ او د مينې سندرې ته غوږ ناست ؤ ــ ,, د مينې سندره ،، دې شعرونو ته دا نوم ودود صېب ورکړے ؤ او هره شپه به ماشوم فريد د ودود صېب نه ,, د مينې سندره ،، خامخا اوريدله او ورسره ورسره به ئې ترې بلا ډېر تپوسونه هم کول او ددې نه علاوه به ئې ترې هره ورځ د يوې نوې قيصې فرمائش هم کولو چې ودود صېب به خامخا پوره کولو ــ نن د معمول خلاف فريد ډېر غلے غلے ؤ ، ودود صېب ورته يو څو شيبې په ژور نظر اوکتل خو څۀ معنٰى ئې اخذ نۀ کړے شوه ــ پوئې نۀ شو چې نن د اوريدو په دوران کښې د فريد څۀ بل رنګ خاموشي ددۀ انهماک دے او که ذهني غېر حاضري خو بهر حال د هغۀ په معصومو سترګو کښې موجود ورک ورک شانې تاثر د ودود صېب په زړۀ کښې سوال نيم ضرور راپورته کړے ؤ ، ودود صېب بيا ګويا شو ــ

,, زۀ کرمه په قدم قدم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـلـونـه
خـورومـه پـه هـر لـوري
نـکـهـتـونـه
زۀ راوړم دلــتـه د مـيـنـې
مـوسمُـونـه ،،
خـپـل وطن تــه مـنـزلُــونـه
مـنـزلُــونـه
د ازغـو نــه هـره لاره
پــاکـومـه
زۀ ډيــوه يـم تــورتـمـونـه
ختـمـونـه

فـريـد تـپـوس اوکړو ,, بـابـا جـانـه ! مـيـنـه څۀ ده ؟ ،،

ودود صېب ورتــه ډېـر پـه مـيـنـه مسکے شو ,, مـيـنـه ژونـد دے ،،

,, او ژونـد څۀ شے دے ؟ ،، د مـاشوم فـريـد پـه زړۀ کـښې څۀ خبـره خـامـخـا وه ـــ د ودود صېب جهـانـديـده نـظـر د فـريـد د مخ تـاثـرات لـوستل ، ډېـر پـه مـلائـمـت سره ئـې اووې ,, ژونـد مـيـنـه ده ، د بـابـا ځـانـه ! مـيـنـه چې نـۀ وي نـو د ژونـد هېڅ مـعـنٰـی نـۀ پـاتـې کـيـږي لـکـه چې پـه وجـود کـښې ساه نـۀ وي ،،

د فـريـد پـه مخ د تـذبـذب تـاثـر اوس هم ؤ تـپـوس ئـې اوکړو ,, بـابـا جـانـه ! ستـاسو سره زمـا مـيـنـه ده ، دا ژونـد دے ؟ ،،

,, او ،،

,, دا کـافـي ده ؟ ،، فـريـد مـاشوم شانـې تـپـوس اوکړو او ودود صېب بـې اختـيـاره اوخـنـدل ,, د مـيـنـې بـاب ډېـر لـوئـے دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

بچے!،، د ودود صېب د شفقت نه ډکې
لهجې کښې د جهان خواږۀ وو ,, دا د هېڅ
يوې رشتې پورې محدوده نۀ ده ، د مينې
هزار ـ ـ صد هزار رنګونه دي ، اړخونه
دي ، دا آفاقي جذبه ده ، مينه د هر
ذي روح سره پکار ده ، د هر څۀ سره
پکار ده ،،
فريد د عادت مطابق لږ سوچ اوکړو او
بيا ئې اووې ,, خو شفيقے په ما ښۀ نۀ
لګي باباجانه ! دا ژوند نۀ دے ؟ ،،
ودود صېب ډېر په مينه مسکے شو ,, د
هر رنجش ، هر خفګان او خوښې ناخوښې
شاته څۀ عوامل ، څۀ خبرې خامخا وي ،،
,, هغه د وفا سره شر کوي ،،
,, او وفا دربانديې ښۀ لګي ؟ ،،
,, هغه زما ملګرې ده ! ،، فريد په
مضبوطه لهجه کښې اووې او ودود صېب بې
اختياره اوخندل ـ ودود صېب د انساني
مزاج او طبيعت په دغه اړخونو او
باريکيو پوهېدو خو بيا هم هغۀ ضروري
ګنل چې د حکمت دغه خواږۀ زړونو او
ذهنونو ته بهر حال رسول پکار دي او
هغه به دغه درس ورکولو ، ددغې اسماني
جذبې ، ددغې لوئې نظريې وضاحت به ئې
کولو ، يوائې فريد ته نه بلکې خپلو
ټولو شاګردانو ته د تسلسل سره، کوم
چې په سباؤن سکول کښې د ودود صېب سره
داخل وو او ودود صېب به په ډېر يقين
سره دا خبره کوله چې د سباؤن سکول نه
فارغ طالب علم به کرکه او نفرت زړۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

کښې نـۀ لـري ، هغه بـه خـپـل چـاپـېـرچـل او معـاشرې تـه يـوه نـادره تـحفـه وي ــ ودود صېب خـپـل ژونـد سبـاؤن سکـول تـه وقـف کـړے ؤ ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥

سبـاؤن سکـول د ودود صېب د ډېـر خـواهش بـاوجـود هم پـه ريـحـان آبـاد کـښې ولـې جـوړ نـۀ شو ، دا يـوه ځـان لـه قـيصه ده ـ
ريـحـان آبـاد چې څـومـره لـويـه علاقـه وه هـومـره پـکـښې تـعـلـيـمـي پـسمـانـدګـي ډېـره وه ـ ودود صېب غوښتل چې سبـاؤن سکـول دلـتـه قـايـم کـړي ـ ګـل کـلـے هر څـو کـه د ودود صېب آبـائـي علاقـه وه خـو چـونـکې يـو خـو ډېـره وړه وه او بـل يـو سکـول نـيم پـکـښې ؤ هم ، نـو د ډېـرې آبـادئ او د تـعـلـيـمـي سهـولـتـونـو د زيـات کـمي پـه سبـب ئـې د سکـول جـوړولـو دپـاره ريـحـان آبـاد زيـات خـوښ ؤ ـ دلـتـه د کـرونـدې د پـټـو پـه شکـل کـښې کـافـي زمـکـه وه چې د ودود صېب د مـور بـي بـي پـه نـوم وه ـ د ودود صېب مـور د خـپـل مـور پـلار يـکـي يـوه لُـور وه ، د هغـوي نـور اولاد نـۀ ؤ ، هغـوي خـپـل ټـول جـائـيداد د خـپـلې لُـور پـه نـوم کـړے ؤ ـ
ودود صېب چې تـرې اجـازت اوغوښتـو نـو خـوشحـالـه شـوه ، خـپـل بـچـي تـه ئـې ډېـرې دعـاګـانـې ؤکـړې ,, خدائـے دې کـامـيـاب کـړه بـچـے ! دا خـو ډېـره ښـۀ خـبـره ده ـ پـه ريـحـان آبـاد کـښې بـه ډيـوه بـلـه شي او ددې لـوئـے نـېک کـار ثـواب بـه زمـا مـور او پـلار تـه هم رسي ـ بـريـالـے شې زويـه ! ،،
د ريـحـان آبـاد شپـېـتـۀ فـي صده علاقـه د سرور خـان وه ، د زور او تـعـلـقـاتـو ئـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا عالم ؤ چې د قامي او صوبائي
اسمبلی ممبران به ورته سلام ته راتلل
، بلا پولیس افسران ئې تالي څټ وو ـ د
ظلم قیصې ئې مشهورې خو وې خو چا به
له ویرې ښکاره وئیلے او کولے نۀ شوې
ـ د ریحان آباد د خلقو مثال د غلامانو
ؤ، د چا چې په دغه علاقه کښې لږه ډېره
زمکه وه د هغوي نه ئې جبراً د نشت په
بیعه اخستې او په خپله نامه اړولې وه
او د چا چې لا پاتې وه نو دا وئیل به
زیات مناسب وي چې هغوي ته سرور خان لا
اوزګار نۀ ؤ ـ
ودود صېب د خپلو پټو په غاړه غاړه
ګرځیدو او اندازه ئې کوله چې د سکول
د جوړولو دپاره به کوم ځائے زیات
مناسب وي، د هغه کچه لارې طرفته او که
نه بالکل آخر کښې د پاخۀ سړک سره
نیزدې ـ ـ ـ ـ ـ ! ودود صېب په هم
دغه سودا کښې بوخت ؤ چې د سرور خان
جیپ د کچه لارې نه په تیزی سره د پټي
طرف ته راتاؤ شو او د ودود صېب سره
بالکل نیزدې اودرېدو ـ دوه کسان شاته
سیټ کښې سره د ټوپکو ناست وو ـ سرور
خان د ډرائیور سره اخوا سیټ کښې ، په
اوږه کښې طماچه اچولې ، غزیدلے شان
ناست ؤ او ډېر په عجیبه نظر ئې ودود
صېب ته کتل ـ
,, خان پخېر رالئ ،، ودود صېب مطمئنه
شان مسکا کښې اووې ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ودوده ما اوریدلي دي چې دلته څهٔ سکول مُول جوړوې،، د سرور خان په لهجه کښې د تکبر ټول رنګونه شامل وو ـ

,, او خان ـ اراده خو مې ده ،، ودود صېب په قلاره اووې ,,ددې خلقو دپاره ، دلته نیزدې ، د سکول ډېر زیات ضرورت دے ،،

,, زما نه دې تپوس نهٔ دے کړے ،، هم هغه د غرور نه ډکه لهجه وه ـ

,, د نیکۍ کار دے خان ، ستاسو مرسته خو به خامخا وي ،، ودود صېب د سرور خان په مدعا او ارادو پوهېدو ـ سرور خان څهٔ ساعت د ودود صېب طرف ته په بې تاثره سترګو کاتهٔ بیا ئې د پټو د سلسلې طرف ته ګوته اوږده کړه ,, ودوده ! دا ټوله علاقه زما ده ، ګېر چاپېره ، خواؤ شا ، لرې نیزدې ـــــ ستا پټې شته دي خو یو خو تهٔ د ګل کلي ئې او بل ستا دغه پټې ګوره ټول زما په زمکه کښې راننوتلي دي ـ زما دا خیال دے چې ستا نه ئې په بیعه واخلم ، په دې به درسره زهٔ څهٔ وخت خبره کوم ، تهٔ دې دا سکول بل چرته جوړ کړه ،، خبره په ودود صېب انتهائي بده اولګېده خو ځان ئې قابو اوساتلو ـ د هغهٔ سره ددې خبرې احساس ؤ چې دا وخت د سرور خان سره خبره ورانول نورې زیاتې مسئلې پېدا کولے شي ـ

,, تا ماته جواب رانهٔ کړو ،، د سرور خان لهجه سپوره وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, زۀ به پرې سوچ اوکړم ،، ودود صېب په تحمل سره اووې

,, سوچونو کښې تاوان دے ودوده — — سکولونه ، کتابونه دې بل خوا يوسه ،، سرور خان اوغرمبېدو او ډرائيور ته ئې د تلو اشاره اوکړه — جيپ په تيزئ سره حرکت اوکړو او څۀ ساعت پس په کچه لاره ، د پاخۀ سړک په لور په ډُوړو کښې پټ روان ؤ —

o

ودود صېب د صدمې په حالت کښې ؤ — هغه ته اندازه وه چې د سرور خان د رضامندئ نه بغېر سکول په ريحان آباد کښې جوړېدل او روانېدل ناممکنه خبره ده — سرکاري اهلکاران ئې په موټې کښې وو ، تر ډېره بره پورې ئې لاس ؤ — قانون خو په سرور خان باندې بيخي په ټپو ؤ — — — — خو سباؤن سکول خو د ودود صېب خوب ؤ ، هغۀ خپلو خلقو ته څۀ خواږۀ پېرزو کول غوښتل ، خو په لاره کښې داسې خنډ پېدا شو چې هغه ئې د لوئې صدمې سره مخ کړو — مور بې بې ئې تسلي ورکړه ,, ولې بچے ! دنيا څۀ ورانه خو نۀ ده — يو ريحان آباد خو نۀ دے — خپل کلي کښې ئې جوړ کړه — ګل کلي کښې ! خوشبُو چا قېد کړه ده، تۀ پل خو پورته کړه او بيا ګوره چې ددې خواږۀ تر کومه پورې رسي ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, مورې خو ـــ ـــ ـــ ـــ ـــ ،،
,, نه بچے ! د حکمت لمن مۀ پرېږده ــ د ماتیدو نه یو قدم په شا تلل ډېر ښۀ وي ــ د جهالت مقابله په علم او حکمت پکار ده ،،

د ودود صېب زړۀ خبره اومنله او د ریحان آباد نه تقریباً پنځوس شپېتۀ میله لرې د هغۀ خپل کلي ، ګل کلي کښې د سباؤن سکول بنیاد کیښودے شو ــ

ودود صېب به خدائے خبر چې وادۀ کله کولو خو د مور بي بي خواهش ئې ؤ چې کور ته دې دغه خوشحالي زر نه زر راشي او داځۀ ، خپله اینګور ئې هم خوښه کړې وه ــ د ودود صېب د تپوس نه بغېر ________ د افضل لالا لُور ــ سکینه !

دا جینئ ئې د ماشومتوب نه خوښه وه ــ ورته به ئې اکثر وې
,, تا به ودود ته کوم ،، او هغې کم ګو جینئ به زر سر ټیټ کړو او اوس خو ئې خبره هم تقریباً پخه کړې وه ــ ودود صېب د مور بي بي په خوشحالئ خوشحال ؤ ، بل د هغې صحت هم ډېر روغ نۀ ؤ او د ودود صېب دې طرف ته خاص فکر ؤ نو د انکار یا د نور تاخیر خو سوال نۀ پېدا کېدو ــ

ودود صېب د ټول کلي د سترګو تور ؤ ، وادۀ ئې په سادګئ سره کول غوښتل خو د کلي خلقو خو داسې مستي جوړه کړه چې د هغۀ نه ئې دوه درې خطا کړل ــ دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمـامـې ، دا ګـډاګـانـې، ټـاخ ټـوخ ګـو چې
ددۀ د مـزاج بـرخـه نـۀ وو خـو د يـارانـو
دوسـتـانـو او د کـلـي دخـلـقـو د بـې کـچـه
مـيـنـې وړانـدې ئـې وسـلـه کـيـښوه ـــ هـغـه ددې
خـبـرې قـائـل ؤ چـې د مـيـنـې پـه هـر حـال کـښې
قـدر پـکـار دے ـــ مـلـګـري بـه چـې ورپـورې
کـلـک شـول نـو دے بـه هـم پـه ګـډا ور اووتـو
ـــ دا بـيـلـه خـبـره چـې چـل بـه بـيـخي نـۀ
ورتـلـو د ,, داسې ګـرم ټـنـګ ټـکـور دے پـه
حـجـره کـښې ،، پـه مـصـداق ئـې ـــ ـــ ـــ پـه
حـجـره کـښې مـوجـود ټـولـو هـمـزولـو او
کـشـرانـو ګـوتـه ګـرمـه سـاتـلـې وه ـــ چـې هـلـه
ګُـلـه بـه کـلـه ډېـره زيـاتـه شـوه نـو ودود
صېب بـه سـر اونـيـولـو او اوبـه ئـې خـنـدل ـــ
هـلـتـه پـه کـور کـښې زنـانـه ؤ د مـور بـي بـي
نـه کـلـهـم واک اخـسـتے ؤ، جـيـنـکـو بـه چـې
ډولـکـے وهـلـو نـو ځـنـې بـه د مـور بـي بـي نـه
چـاپـېـرې شـوې ،
,, تـۀ بـه هـم زمـونـږ سـره ګـډيـږې ،،
,, هـلـکـو دا زمـا د ګـډاګـانـو عـمـر خـو نـۀ
دے ـــ مـا پـريـږدئ چـې د مـېـلـمـنـو خـيـال
اوسـاتـم ،،
,, داسې دې چـرتـه پـريـږدو ، مـېـلـمـانـۀ
هـيـچـر تـه نـۀ ځـي ،،
مـور بـي بـي بـه چـې مـجـبـوره شـوه نـو هـسې
بـه ئـې ورسـره لاسـونـه داسې پـورتـه شـان
کـړل خـو پـه دې ئـې خـلاصے چـرتـه کـېـدو ـــ
,, ښـه ځـه مـونـږ تـه ودود لالا را اوغـواړه
،، يـوې جـيـنـۍ پـه هـوا کـښې لاس اوګـډولـو ـــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

,, ګـوره هغـه حجره کـښې د مـېلـمـنـو سره دے ،،
,, را اوئـې غـوا ړه ،، رعـايـت نـۀ مـلاوېـدو مـور بـې بـې نـور څۀ کـړي وے ـ يـو مـاشوم ئـې چې ورپسې واسـتـولـو نـو ايـلـه ئـې خلاصے نـصيب شو ـ ودود صېب چې راغـے نـو جيـنـکو هغـه خپـلـه ګـېـره کـښې واخستـو ـ
,, ودود لالا زمـونـږ مـتـانـې کـومـه ده ؟ ،،
,, زمـونـږ تـحـفـه ودود لالا ،،
ډولـکـے غـړيـدو ، شور ۆ نـو خـبـرې ئـې پـه زوره زوره کـولـې ـ
,, مـا تـه زمـا د خـويـنـدو هر فـرمـايـش مـنظـور دے ،،
,, ښۀ سوچ اوکـئ ودود لالا ! ،، يـوې جيـنـۍ پـه شرارت سره اووې
,, مـا خپـلـه خـبـره اوکـړه ،، ودود صېب مـسکـا کـښې اووې ,,حکـم کـوئ ،،
,, پـخـه ؟ ،،
,, پـخـه ! ،،
,, مـونـږ تـه بـه ګـډيـړې ودود لالا ـ دلـتـه ، ډولـکـي تـه ،، يـوې بـلـې جيـنـۍ اووې ، اوس د ودود صېب وار خطـا شو ، دا خـو ئـې پـه خيـال ګـمـان کـښې هم نـۀ وه چې داسې فـرمـائـش بـه تـرې کـيـږي ـ ټـولـې جيـنـکۍ مـسکۍ کـيـدلـې او د ودود صېب اطمـيـنـان زيـر زبـر کـېـدو ـ ـ ـ وار خطـا وار خطـا ئـې اووې ،
,, نـه ـ ـ ـ نـه دا خـو څۀ خـبـره نـۀ شوه ـ ـ ـ تـاسو ـ ـ ـ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ولـې نـۀ شوه خبـره ،، د ودود صېب خبـره پـرې کـړے شوه ,, ژبـه دې کـړې ده ، انـکـار مـنـکـار دې نـۀ چلـيـږي ،،
پـه دې سختـه مـرحلـه کښې د ودود صېب ذهن پـه تـيـزۍ سره کـار کولـو ، د تـېښتـې لار ئـې کـتلـه خـو داسې مـعـمـولـي حصار کښې خـو نـۀ ؤ راګېر چې دومـره پـه اسانـه ئـې ځـان خلاص کـړے وے، لـچک ضروري ؤ ــ
,, ښه ځـه ټـيک ده ، خـو تـاسو يـو اړخ تـه خـو شئ کـنـه ، داسې څـنګه ګـډېدے شم ،،
او هم دلـتـه د جيـنکو پـه عقـل واوري اووريـدې ـــ ـــ ـــ ودود صېب تـه چې څـنګه لاره د يـو طرف نـه صفـا شوه نـو دوه خپـلې او دوه پـردۍ ـــ ـــ ـــ دومـره پـه تـيـزۍ سره ئـې د دروازې پـه لـور ټـوپ کـړو چې چا تـه د پـوهېدلـو هډو مـوقـع مـلاؤ نـۀ شوه ــ
ودود صېب پـه ستـنه خـو نـه شُو کـتلـے هغۀ تـه دا وخت صرف دروازه ښکـاريـده الـبـتـه پـه خپـل شا ئـې يـوه لـويـه او بـلـند آهـنګه خندا ضرور واوريـده چې ئـې ورسره دا وخت هېڅ سروکـار نـۀ ؤ ــ

o

مـور بـي بـي ډېـره خـوشحالـه وه ــ د خپـلې ايـنګور نـه خـو ځـاريـده ــ بـيـا بـيـا بـه ئـې پـه تـنـدي ښکل کـړه او ډېـرې دعـاګـانـې بـه ئـې ورتـه اوکـړې ــ نـن بـيـا پـه کـور کـښې د سپېلـنو ډډُوزه ختـه ــ ودود صېب اوخـنـدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

,, مـور جـانـي ! د سپېلـنـو قـحط بـه راځـي پـه وطن کـښې،،
,, دا بـد نـظر پـه شـا کـوي ـ دا کـلـه نـهٔ ختـمـيـږي ،، د مـور بـي بـي جـواب ؤ ـ
,, خـو د څـو ورځـو نـه ئـې دودپـدل ډېـر زيـات شـوي نـهٔ دي ؟ ،، ودود صېب مُسکـي مُسکـي د سترګـو پـه کـونـجـونـو کـښې د سکـيـنـې طرف تـه اوکـتـل ـ
,, ولـې نـه ! زمـا کـور دې خـدائـے د بـد نـظر نـه اوسـاتـي ، سکـيـنـه بـچـۍ مـې دې خدائـے دنـــظـــره نـــهٔ کـــړي ،، مـــور بـي بـي ډېـر پـه مـيـنـه اووې ـ
,, دا غـوا ؟ ،، ودود صېب ځـان داسې حېـران غـونـدې کـړو ـ د ودود صېب پـه خبـره سکـيـنـې سر ټـيـټ کـړو او مُسکـۍ غـونـدې شـوه ـ هـغـه د ودود صېب د مـيـنـې پـه دغـه انـداز پـوهـېـده ـ
,, نـه ـ ـ نـه ،، د مـور بـي بـي پـه لـهجـه کـښې نـاز ؤ ,, د سکـيـنـې خـو ثـانـي نـشتـه ، زمـا خـو پـرې کـور جـنـت دے ،،
,, خبـرې نـهٔ ورځـې مـورې ،، د ودود صېب پـه لـهجـه کـښې هـغـسې شـوخـي وه ـ
,, سکـيـنـه پـه زړهٔ ګـوره او پـه زړهٔ ئـې اوره ،، مـور بـي بـي پـه ډېـر بـاور سره اووې
,, زمـا انـتـخـاب دومـره مـعـمـولـي نـهٔ شي کـېـدے ،،
د سکـيـنـې پـه راتـلـو سره کـور کـښې ښـکـلـے بـدلـون راغـلـے ؤ !

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥

په سباؤن سکول کښې د تعميراتي کار او زيبائش او آرائش د تکميل باوجود هم چې لا تدريسي عمل شروع شوے نۀ ؤ نو د هغې لويه وجه دا وه چې لا د سکول سټاف نيمګړے ؤ ، ودود صېب د نظر او نظريې خاوندان لټول ــ هسې خو به هره ورځ ګڼ شمېر کسان د انټرويو دپاره راغلۀ خو د ودود صېب د ژورې پوهې لرونکي او په زړۀ او ذهن صحت مند کسان پکار وو نو انتخاب به پکښې په مشکل د يو کس نيم اوشو ــ د تاخير سره سهي خو بالآخر دغه مرحله هم ترسره شوه ــ اوس د ودود صېب د خوښې او معيار مطابق سټاف کار کولو ته موجود ؤ ــ سباؤن سکول په دوؤ حصو ويشلے شوے ؤ ــ يوه حصه د پرائمرئ وه ، تر ځلورمه پورې چې پکښې هلکانو او جينکو به يو ځائے سبق وئيلو ، د هغې دپاره د زنانه سټاف انتخاب شوے ؤ، دا ځانله حصه وه او د پينځم جماعت نه واخله تر لسمه پورې صرف هلکان وواودهغوي دپاره سټاف هم نارينه ؤــ

د ودود صېب نظريه وه چې د ماشومانو خبره جُدا ده ، هغوي بيخي سپېځلي وي ، زړونه ذهنونه ئې د هر قسم آلا ئش نه پاک او بالا وي خو عاقل بالغ جينکئ او هلکان چې ګډ تعليم حاصلوي نو دا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خـودکـشی نـه علاوه نـور هېڅ نـهٔ دي او بـیـا
ـ ـ بـا الـخصوص پـه داسې مـعـاشره کښې خـو
مـخـلـوط تـعـلـیم بـیـخي زهـر دے چـرتـه چې د
مـادیـت پـرستـئ زور وي ، کـردار سـازي د
نـشت بـرابـره وي ، اخلاقـي بـیـمارئ زیـاتـې
وي او د تـحفظ احساس پـه سلـګو وي ـ هـ
! دا بـیـلـه خـبـره کـه څوک د خـپـلـو اسلامـي
او پـښتـنـي اقـدارو نـه لاسونـه ویـنـځلـو تـه
تـیـار وي ـ
مـیـټـنګ شروع ؤ ، ودود صیب د خـپـلـو خـبـرو
پـه دوران کښې د خـپـل ټـول سټـاف نـه
مـخـتـلـف تـپـوسونـه هـم کـول ، د هـغـوي نـظر
بـه ئـې هـم غـوښتـو ـ
،، خـو بـهـرحـال داخـوب ریـښتـیـاکـول یـو
لـوئـے چـیـلـنج ضرور دے،،
ودود صیب د خـپـلـو خـبـرو پـه آخـر کـښې
اووې
،، مـونـږ دا چـیـلـنج قـبـلـوؤ سر ! ،، عدیـل
پـه سنـجـیـدګـئ سره اووې ،،پـه دغـه حـوالـه
زمـونـږ ذمـه وارئ دومـره لـویـې او ډېـرې
دي چې زهٔ ګـنـم چې زمـونـږ سره د دمـې
ګـنـجـائـش بـیـخي نـشتـه ،،
،، سر د احساس خـبـره ده ،، فـیـضان اووې
،، زمـونـږ د نـړئ د قـامـونـو سره سیـالـي
ډېـره نـیـمـګـړې ده او زمـونـږ سره تـر ټـولـو
اهم آپـشن هـم دغـه دے چې مـونـږ خـپـل را
روان نـسل د علـم او هـنـر پـه کـالـوښائـستـه
کـړو او د سیـالـئ دغـه لـوئـے جـنګ تـه ئـې
تـیـارکـړو،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـي مـيـل سـټـاف پـه خـپـل سـائـيډ نـاسـت ؤ ـــ مـس عـائـشـه اووې ,,سـر! دومـره ګـرانـه هـم نـهٔ ده خـو عـزم پـکـار دے ـــ مـونـږ بـه بـريـالـي کـيـږو خـو کـه د خـپـل نـوي کـهـول سـوچ او فـکـر تـه د آګـهـی او ادراک وسـلـه ورکـړو ،،

مـس ښـکـلا اووې ,, مـونـږ د خـپـل اولـس مـحـرومـی نـهٔ شـو لـيـدے سـر! مـونـږ پُـر عـزم يُـو ،،

هـر چـا خـپـل خـپـل اظـهـار کـولـو ـــ د ودود صـېـب پـه مـخ مـسـکـا وه ، پـه سـتـرګـو کـښـې ئـې يـو ښـاغـلـے يـقـيـن ځـلـيـدو ـــ ګـويـا شـو ,, زهٔ فـخـر کـوم چـې مـاتـه خـدائـے سـتـاسـو پـه شـان ښـکـلـے ټـيـم راکـړے دے ـــ دا صـحـيـح خـبـره ده د يـو مـاشـوم د شـخـصـيـت پـه جـوړولـو او سـازولـو کـښـې د اسـتـاد کـردار د هـر چـا نـه لـوئـے وي ـــ د مـور پـلار نـه هـم ـــ او مـونـږ بـه خـپـل دغـه کـردار لـوبـوؤ د يـوې ښـې او مـثـالـي مـعـاشـرې د تـشـکـيـل دپـاره ، تـر څـوچـې مـونـږ سـاه اخـلـو ، څـو چـې مـونـږ ژونـدي يُـو ،،

مـيـټـنګ تـر کـافـي وخـت جـاري ؤ !

د مـور بـي بـي انـتـقـال د ودود صـېـب دپـاره لـويـه صـدمـه وه ـــ څـو ورځـې خـو بـيـخـي ګُـنګ سُـنګ ؤ ـــ دنـيـاورتـه څـهٔ داسـې ورانـه ورانـه غـونـدې ښـکـاريـده ـــ د سـبـاؤن سـکـول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاف چې ودود صېب به ورته د احساس
ملګري وئيل ، هغوي ئې هم غم غلط نهٔ
کړے شو ـ څهٔ ورځې پس چې لږ په خود
کښې شو او کومه وړومبۍ خبره ئې محسوس
کړه او ورته خوشحاله شو هغه دا وه چې
د کور معمولات بيخي نهٔ وو بدل ، هغه
معمولات کوم چې ئې د مور بي بي سره
ژوندي وو په هغو کښې لږه هم تبديلي
نهٔ وه راغلې نو لکه چې سترګې ئې
اوغړيدې ، سکينې ته ئې اوکتل ودود
صېب په اول ځل دومره په شدت سره
سکينه محسوس کړه ـ د مور بي بي خبره
ئې د احساس په جهان کښې انګازه
انګازه شوه ـ
,, سکينه په زړهٔ ګوره او په زړهٔ ئې
اوره ـ زما انتخاب دومره معمولي نه
شي کېدے ،،
نور خو لا څهٔ چې سکينې به اوس مونځ هم
په هغه جانماز کولو کوم چې د مور بي
بي ؤ ـ سکينه خو به ورته هر ساعت لاس
په نامه ولاړه وه خو ودود صېب په غم
کښې دومره ډوب ؤ چې دا هر څهٔ ورته نهٔ
ښکاريدل ـ خو اوس ـ ـ ـ ـ ـ ـ !
سکينې ته ئې ډېر په مينه اووې ,,
سکينې ! ما خو ګنړل جوړ تهٔ ريښتيا غوا
ئې ،،
سکينه د خپل عادت مطابق مسکۍ شوه ،
سترګې ئې ورپورته کړې ، هغه خوشحاله
شوه ـ د مور بي بي د وفات نه پس نن

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړومبی ورځ وه چې د ودود صېب په مخ د ژوند رنګونه خوارۀ وو ـ
,, زۀ د خپل خدائے ډېر شکر ګزار یم سکینې ! چې ماته ئې ستا په شان د ژوند ملګرې راکړه ،،
د سکینې په زړۀ کښې لکه د ټول عمر خوشحالي په یوه لمحه کښې راجمع شوه ـ هغې ته بس د خپل خاوند ، د خپل مجازي خدائے هم دغه رضا پکار وه ـ
,, او **هن** ! تۀ ماته دا نوم ولې نۀ اخلې ؟ ،، ودود صېب هسې تندے داسې تریو شانې کړو ـ
,, ښځه خپل خاوند ته نوم اخلي ؟ ،، سکینې په قلاره اووې
,, اوه ـ ـ ـ ـ ،، ودود صېب بې اختیاره اوخندل ,, ولې نه ! دې کښې څۀ عېب خو نشته ـ پخوانو ښځو به نۀ اخستل ! ،،
,, دا وضاحت خو هم اوکړئ کنه چې ولې به ئې نه اخستل؟،، سکینه مسکی شوه ـ
,, اوس هم ډېرې ښځې د خپل خاوند نوم نۀ اخلي ،،
,, اُم م م ـ ـ ـ ـ ـ ـ ،، ودودو صېب ځان ناجانه غوندې کړو ,, تاته به پته وي ، زۀ خو نۀ یم خبر،،
,, بې ادبی کښې راځي ،، سکینې ورو شانې اووې
,, دا بې ادبي منظوره ده ـ ستا د خولې نه خپل نوم اوریدل غواړم ، ماته ښۀ لګي ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

سکینه په سوچ کښې شوه ,, تش نوم خو درته نۀ شم اخستے ـ ګرانه ده ،،
,, لکی ورپورې تړل غواړې ؟ ،،
,, او ،،
,, یعني ؟ ،،
,, ودود صېب به درته وایم ،، د نامې د اخستو سره د سکینې په سترګو کښې د ښائست بلا رنګونو برېښنا اوکړه ـ
,, هم ـ ـ ـ ـ دا هم ښۀ ده ،، ودود صېب سکینې ته په غور کتل ـ په لهجه کښې ئې شوخي او شرارت ؤ ,, یو ځل بیا اووایه ،،
د سکینې په مخ د حیا سُرخي خوره شوه د ښائست او حیا د رنګونو ډکې سترګې ئې ورو شان ورپورته کړې ، ورو شان ئې اووې
,, ودود صېب ،،
د ودود صېب د محسوساتو جهان کښې څۀ جنتي شان کېف خور ؤ ـ د خپل وجود دشته والي یو دلربا احساس ؤ !

ابتداء کښې ، سکول کښې د ماشومانو تعداد کم ؤ خو اوس د خواؤ شا د کلیو نه هم خلقو خپل بچي په سباؤن سکول کښې د داخلې دپاره راوستل ـ سباؤن سکول کښې د ماشومانو د غېر حاضرۍ شرح د نشت برابر وه ـ ودود صېب په دې خبره مطمئن او خوشحاله ؤ چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشومانو زړۀ دلته لګي او دا ددې خبرې ثبوت ؤ چې د هغوي استاذان خپلې ذمه وارۍ په ښۀ توګه ترسره کوي ـ سباؤن سکول کښې مستحق ماشومانو ته يونيفارم او کتابونه وغېره مفت ملاويدل او فيس به ئې هم معاف ؤ ـ نن د کلي د لويې جرګه باز اکبر کاکا سره څۀ مشران نور هم سکول ته په چکر راغلي وو ـ

اکبر کاکا خندل ,, زما نمسے خو زما نه داسې تپوسونه کوي چې حيران شم ورته ـ ـ ـ ـ کله کله خو ئې راسره جواب هم نۀ وي ،،

ودود صېب مُسکے شو ,, دا خو ابتدا ده اکبر کاکا ! مخکښې ګورئ ، او جواب خو د هر سوال خامخا وي البته داسې اکثر کيږي چې مونږ ځنې حقيقتونو ته سترګې غړول نۀ غواړو ، مونږ د خپلو رسمونو رواجونو او بلا ډېرو خرافاتو غلامان يُو چې په سوب ئې زمونږ اجتماعي ارتقاء هم سره ده نو مونږ د خپلو غفلتونو او کوتاهيو په وجه باوجود ددې چې زمونږ سره ئې ښۀ جاج او جواب وي ، د خپل نوي کهول د سوال د جواب نۀ يُو ،،

د اکبرکاکا جرګه باز طبيعت ؤ ـ غلے کله پاتې کېدے شو خو دلته خو ورسره ماتې نه وې ـ ـ خبر لوځي ئې دلته د سپيڼ بريکرو سره مخ وه ـ خو څۀ خو به ئې خامخا وئيل ، په ږيره ئې لاس اووهلو , تعليم ډېر ښۀ شے دے ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, تعلیم رڼا ده اکبر کاکا ! دا د وګړو او قامونو دپاره بینائي ده، ترقي ده ، سیالي ده ـ دا چې نهٔ وي نو هر خوا تورتم دے ـ لوئے تورتم ،،

ګل شان لالا سر اوخوځولو ,, او ! هم دا حقیقت دے ـ خو کله به وي چې زمونږ دغه ارمان پوره شي ! ،،

ساده خلق په ساده خبرو پوهیږي ـ ودود صېب اوخندل ,, لالا ! یوې ښځې د بلې ښځې نه تپوس اوکړو چې خورې دا لښکر څهٔ ته وائي ؟ نو هغې ورته اووې چې ستا خاوند او زما خاوند چې سره یو شي نو هم دې ته لښکر وائي ـ ـ ـ مونږ که نن هم خپله خپله برخه ایمانداري د خپل چاپېرچل د سینګار دپاره ګډه کړو ، خپل اخلاص مېنځ ته راوړو ، خپل خواهشات کم کړو او د خپلو بچو په لاس کښې کتاب ورکړو نو زمونږ ټول ارمانونه به پوره کیږي ،،

,, خو وخت به ډیر غواړي ،، اکبر کاکا اووې

,, زمونږ غفلتونه هم د مودو مودو نه دي اکبر کاکا !،، ودود صېب اووې ,, په یوه ورځ کښې هېڅ هم نهٔ بدلیږي ـ وخت خامخا پکار وي خو د رڼا د خوریدو یو خوشحالوؤنکے احساس د هغه ټول عمل په دوران کښې بهر حال ضرور موجود وي کوم چې د وګړو د توان د زیاتولو سبب

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړيږي او د منزل غيږي ته پرې رسيدۀ اسانيږي ــ،،
حاجي ارسلان چې تر اوسه خاموش ناست ؤ ، ګويا شو ,, زۀ خو ډير نۀ پوهيږم بچے ! خو دا پوهيږم چې ستا خبرې ډيرې ښې دي ، زۀ د خپل نمسي ددې خبرې سره هم اختلاف نۀ لرم چې ماته وائي چې بابا څۀ بې مالګې ژوند دې تېر کړے دے چې سبق دې نۀ دے وئيلے ــ مونږ به دعادرته کوؤ ،،
,, ستاسو مرسته هم پکار ده حاجي صيب ! ،، ودود صيب ورته مسکا کښې اووې ,, د خپلو بچو د خپل نوي نسل په لاس کښې د کتاب او قلم ورکولو په مشن کښې تاسو ډير لوئے کردار لوبولے شئ ــ تاسو مشران يئ ، ستاسو خبره ، ستاسو کوشش ډير زيات اهميت لري ،،
د چائې څښلو په دوران کښې هم ډيرې خبرې د بحث لاندې راغلې !

O

د افسر خان د مرګ خبر د ريحان آباد د خلقو دپاره ډير بد خبر ؤ ــ ريحان آباد مړاوے مړاوے ؤ ــ افسر خان د سرور خان کشر ورور ؤ خو د هغۀ نه بيخي بدل ؤ ــ بيخي جدا ــ طبيعت کښې ئې نرمي وه او هر ممکن کوشش به ئې دا ؤ چې د ريحان آباد خلق د سرور خان د عتاب او ظلم نه بچ وي ــ افسر خان به

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

د ریـحـان آبـاد خلقـو تـه د لاسه ورکـولـه ،
د سرور خـان پـه ظلم زور بـه ئـې تـرې
معـافـي غوښتـه ــ د هغـوي سره بـه
کـښېنـاستـو پـاسیـدو، غم ښادی کـښې بـه ئـې
شریـکېدو ــ سرور خـان د هغـۀ دغـه
عـادتـونـو تـه پـه ښۀ نـظر نـۀ کـتل خو څۀ
ئـې کړي وے ــ کـشر خـان فـطرتـاً هم داسې ؤ
پـه دې حقـلـه ئـې د چا خبـره نـۀ اوریـده ــ
د افـسر خـان مـرګ ځـنګـه او پـه کـومـو حـالا
تـو کـښې اوشـو ددې هیـڅـا تـه پـتـه اونـۀ
لـګېده ــ صرف زورے خبـر ؤ چا چې د سرور
خـان پـه حکم کـشر خـان تـه پـه شـودو کـښې
زهر ورکـړي وو او بـیـا لـړې ورځې پس
سرور خـان د زوري کـار هم تـمـام کـړو ــ
اوس د خپـل دغـه جرم صرف سرور خـان تـه
پـتـه وه او بـس !
مـیـاشت نـیـمـه پس د افـسر خـان وادۀ ؤ ــ
افـسر خـان پـه دې خبـره ډېـر خفـه ؤ چې
سرور خـان پـه ریـحـان آبـاد کـښې سکـول
جوړیـدو تـه ولـې پـرې نـۀ ښوؤ ــ هغـه بـه د
سرور خـان پـه سوچ او نـظر حېران هم ؤ
او پـرېشـان هم ــ ورتـه ئـې اووې ,, خـان
لالا ! تـاسو تـه پـرې څۀ تـکـلـیـف دے کـه
سکـول دلـتـه جوړ شي ؟ ،،
,, ستـا عقـل لا خـام دے افـسر خـانـه ! ،،
سرور خـان ورتـه بـرنـد اوکـتـل ,, ددې
خلقـو بـه ژبـه اوشي ، سترګې بـه ئې اوشي
ــ ــ بـیـا بـه درتـه لاس پـه تـنـدي نـۀ ږدي ،
بـیـا دې خـانـي لاړه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, عزت خو هغه وي خان لالا چې د چا په
زړۀ کښې د چا دپاره وي ــ ظلم او
زیاتےخوکرکه او نفرت په زړونو کښې
پېدا کوي،،
,, آه ، ها ــ ها ــ ها ،، سرور خان
متکبرانه خندا اوکړه ,, زور دې مۀ
هیریږه افسر خانه ! خوبونه مۀ وینه ــ
د زړونو زمانې لاړې ــ دغه زمکه خو به
یوه ورځ ودود په ما پخپله خرڅوي ــ ښۀ
په خوښه ــ خو بس دومره ده چې نن ئې
خوښې ته مۀ پرېږده ــ داسې
خوښې ته چې په دغه زمکه ئې ورسره پښې
کلکیږي،،
د افسر خان طبیعت او مزاج بیخي بدل ؤ
ــ خبره پرې ښۀ اونۀ لګېده ــ ,, فېصلې
خو دبره نه کیږي خان لالا ــ تاسو دا
ولې هیروئ،، د سرور خان په مخ د
ناګوارۍ یورنګ څړیکه اوکړه ــ ډېر په
ژور نظر ئې کشر خان ته اوکتل ــ دغه
وخت ؤ چې سرور خان اوویریدو ــ د خپل
زوئے دلاور خان په خانۍ ــ چې لا هلک ؤ
خو خوبونه ئې ورته ډېر لوئے لوئے
لیدل ــ د سرور خان په فطرت کښې
کمینګي پوره پوره شامله وه ــ د افسر
خان د وادۀ د تیاریو د شروع کېدو سره
سرور خان څۀ داسې نامعلومه شان بې
چینې محسوسوله او داسې نورې ډېرې
مبهم مبهم شان خبرې، چې په زړۀ او
ذهن کښې به ئې پټېدې او ښکاره کیدې
خو دا هر څۀ بې ربطه او بې عنوانه وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

، سرور خان خپلو دغو کېفیتونو ته څۀ نامه او معنٰی نۀ شوه ورکولے ـ خو بهر حال هغه هر څۀ د وخت سره سره د مربوط کېدو په لور روان وو او نن د سرور خان شیطاني ذهن په دې خبره صفا شو چې هغه څۀ غواړي ـ کشر خان د خپل خان لالا د اندروني کشمکش نه بې نیازه په صوفه کښې ډډه وهلې ، ښکلے ناست ؤ ـ د سرور خان دننه د غلاظتونو بدبو په خورېدو وه ـ هغه ته اوس په ټول ریحان آباد کښې د لارې خنډ افسر خان ښکاریدو، د افسر خان وجود د سرور خان په زړۀ او ذهن کښې موجود د دلاور خان د خانۍ تصور مجروح کولو ، دغه لمحو کښې ئې فېصله اوکړه ، سرور خان ډېر په خاموشۍسره د کمرې نه بهر اووتو ـ

O

زورے د سرور خان خاص ملازم ؤ ـ د ډېرو جرمُونو ، ظلمونو ئې شریک او راز دار ؤ خو په دې خبره خو بیخي اوبوږنیدو ـ په حېرانۍ سره ئې مشر خان ته اوکتل ، شونډې ئې اورپیدې ,,خان ـ ـ ـ ـ ـ ـ !
،،
,, خولۀ بند زوریه ،، سرور خان اوغرمبیدو ,, څه ، ورځه ، کار نن نن خلاص غواړم ،،
زوري څۀ وئیل غوښتل خو سرور خان وړاندې تېر شوے ؤ ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

زورے عادي مجرم ؤ او د سرور خان سره نيزدې هم ځکه ؤ چې هغۀ به تربي کارونه د هم دې نوعيت اخستل ـ د زوري زړۀ د کاڼي ؤ ـ خون خرابه ، قتل ، وهل ټکول د معمول د کارونو په شان ورته اسان وو ـ ضمير ئې مړ ؤ خو په دې خبره اوبوږنيدو، خو په دې هم پوهېدو چې د انکار انجام څۀ کېدے شي ، تور زړۀ ئې د تور عمل دپاره اجازت ورکړو ، خپله بقا او غرض ئې په هر سوچ باندې مقدم اوګرځولو ، زوري ته پته وه چې د افسر خان کمرې ته د شودو ګلاس د کچن نه څۀ وخت ځي ـ هغه ژوند کشه ګولۍ د زوري په موټي کښې بند وه کومه چې د افسر خان دپاره وه ـ کومه چې اوس اوس سرور خان ورکړې وه ـ

بله ورځ ټول ريحان آباد کښې د افسر خان د مرګ غوغا وه ، د ريحان آباد د خلقو خو د امېد ډيوه مړه شوه ـ د افسر خان د مرګ د خبر په اوريدو به خلقو ډير په غم او حسرت سره يو بل ته اوکتل او د انديښنو او ويرې سيوري به ئې په سترګو کښې نور هم سېوا شول ـ

د افسر خان آخري رسومات سرته د رسيدو سره سره زورے هم دمينځ نه غائب شو ـ سرورخان دومره کم عقل خو نۀ ؤ چې ـ ـ ـ ـ ـ!

اوس د زوري په ځائے بل کس د سرور خان د ظلم او جبر د معاملاتو امام ؤ ـ تاؤ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــا ؤ بــرېــتــونــه ، سرې سرې سـتـرګـې ، بــد رنـګ او بـې مـالـګـې مـخ ــ
خـپـل نــوم ئــې چې هـر څـۀ ؤ خــو پـه مـالـګـيـن مـشـهـور ؤ !

o

کــور تــه مــاشـوم څـۀ راغـے چې ودود صېب خـو د خـوشـحـالـۍ نــه پــه جـامـو کـښې نــۀ ځـائـيـدو ــ بـيـا بـيـا بـه ئـې پـه غېږ کـښې واخسـتـو ، پـه زړۀ پــورې بـه ئـې جـوخـت اونـيـوو ، ښـکـل بـه ئـې کـړو ــ څـۀ پـه اجـنـبـي غـونـدې ژبـه کـښې بـه ئـې ورسـره خـبـرې هـم کـولـې چې ودود صېب بـه وربـانـدې خـپـلـه هـم نـۀ پـوهېدو او نـۀ بـه ئـې بـېـرتـه عـيـن هـغـسې تـکـرارولـے شـوې الـبـتـه مـاشـوم بـه مـسـکـے ضـرور شـو ورتـه ، پـښې لاسـونـه بـه ئـې اووهـل ــ څـۀ وو خـو د مـيـنـې زور ؤ چې ودود صېب بـه ئـې لـه ډېـره فـرطـه د خـپـلـې ژبـې ، لـفـظـونـو، تـکـيـو لـه حـده د اظـهـار او بـيـان څـۀ غېر واضـح جـهـان تـه ور اووتـو چې د مـعـنـې جـامـه شـايـد ودود صېب پـخـپـلـه هـم نـۀ شـوه ور اوغـوسـتـے،خـو نـه ــ ــ مـاشـوم پـرې لـکـه چې پـوهېدو ــ پـه خـپـلـې وړې وړې مُـسـکـا او د پـښـو لاسـونـو پـه والـهـانـه حـرکـاتـو بـه ئـې خـپـل رد عـمـل بـيـا بـيـا څـرګـنـدولـو او ودود صېب بـه چې د خـپـلـې مـبـهـم ژبـې پـذيـرائـي اولـيـده نـو نـور بـه هـم ورتـه پـه اګـړم بـګـړم سـر شـو ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـومـونـه ئې پـرې تـقـريـبـاً يـو درجن بـدل رابـدل کـړل ــ د ګـلـونـو سره نـسبت لـرونـکي نـومـونـه ، د بـادشاهـانـو نـومـونـه ، خو بـيـا بـيـا بـه ئې سر اوخوځـولـو ــ
,, نـه ــ نـه کـنـه ــ څـهٔ بـلـه نـامـه ــ زمـا د بـچي پـه شان ښکـلې نـامـه ــ زمـا د بـچي سره سمه نـامـه ،،
سکـيـنـې بـه د ودود صېب ددې ټـولـو کـېـفـيـتـونـو پـه مـيـنـه نـنـداره کـولـه ــ ورتـه مُسکی شوه ,, چرتـه د پـالـوان نـوم خوښ کـړئ ورتـه ــ دا دومـره کُشتـی چې ورسره تـاسو ددې عمر نـه کـوئ نـو خـامـخـا بـه تـرې پـالـوان جـوړيـږي ،،
ودود صېب مـاشوم پـه دواړو لاسونـو کـښې د سر د پـاسه اوچت کـړو ,, پـالـوان خو بـه تـرې خـامـخـا جـوړيـږي خو کُشتـي بـه ددې تـور نـظـام سره کـوي د انـسـان سره نـه ،،
سکـيـنـې اوخـنـدل ,, تـاسو ورتـه د اوسه نـه دغه څـهٔ ښايـئ ــ ــ ــ ــ تـــاسو هم ــ ــ ــ ــ لا خو مـاشوم دے ــ ــ ــ لا خو ئې خـبـرې کـول هم نـهٔ دي زده ،،
ودود صېب مـاشوم پـه ځـانـګـو کـښې ډېـر پـه قـلاره واچـولـو او ځـانـګـو تـه ئې ټـال ورکـړو ــ ,, خـبـرې بـه هم زده کـړي ،،
ودود صېب پـه خـپـل مـخـصوص انـداز کـښې اووې ,, د دنـيـا پـه ډېـرو ګـرانـو ګـرانـو کـارونـو کـښې يـو ګـران کـار خـبـرې کـول هم دے ــ سکـيـنـې ! کـمـه لار ، کـوم سبـق چې يـو چـا تـه د هغـهٔ د عمـر پـه ابـتـداء کـښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

اوښودلے شي ــ هغه د هغۀ د عمر په هر پړاؤ مل ملګرے وي ، هغه ئې بنیاد وي او ښۀ بنیاد د اعلٰی ترین تعمیر ضامن وي ــ پرورش او لار ښودنه د عمر په باقي حصو کښې هم سودمنده وي خو په ابتدا کښې خو چې څومره ډېره اوکړے
شي هومره ښۀ ده ،،
سکینه د ودود صېب خبرو ته په مینه غوږ وه او د خپل عادت مطابق ورته مسکۍ وه ــ ودود صېب ماشوم د ځانګو نه را اوچت کړو اوو د سکینې غېږې ته ئې اوسپارلو ــ
,, د مور غېږ د هر ماشوم اولنۍ درسګاه وي ــ د هم دلته نه یو ماشوم د ژوند دپاره ، د امتحانونو نه ډک ژوند دپاره ابتدائي حرارت او آکسیجن اخلي ــ په هر وګړي د خپلې معاشرې ، خپل چاپېرچل په مختلفو حوالو حق او قرض وي ــ د هر وګړي فرض دے چې خپل بچي ، خپل نوے کهول خپل چاپېرچل ته د ښائست د تحفې په طور وړاندې کړي ،،
,, زما خو به کوشش وي چې ستاسو نه زده کړم او دۀ ته ئې اوښایم ،، سکینې اووې ,, خو خیال مو دے ــ ــ ــ ــ ؟
داسې خو به تر اوسه چرته هم نۀ وي شوي چې د یو ماشوم دې هره ورځ یوه نوې نامه وي ــ ،،
ودود صېب بې واره اوخندل ,, او ، دا خو ده ــ دا مینه هم څۀ عجیبه شے دے ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس ، نـوم مې ورلـه نـهٔ خـوښېږي ـ تـا ورتـه خـوښ کـړے دے ؟ ،،
,, او ،،
,, څـه ښـهٔ ده ـ زهٔ بـه د کـړاؤ نـه خلاص شم ـ څـهٔ نـوم دې خـوښ کـړے؟ ،،
,, پـه یـو شرط ! ،،
,, ام ـ ـ ـ هم ـ ـ ـ ،، ودود صېب پـه شوخئ سره سکـینې تـه اوکـتـل ,, څـه ټـیک ده ـ اوو ایـه ،،
,, هم هغه بـه ئـې نـامـه وي ـ بـدلـوئ بـه ئـې نـه ،،
,, خـوښـه مـې ده ،، ودود صېب مُسکے شو ـ
,, زمـا د بـچي بـه فـریـد نـامـه وي ،،
,, فـریـد ،، ودود صېب پُـر خیـال انـداز کـښې اووې ,, فـریـد ـ فـریـد ـ فـریـد ـ هم م م ـ ـ ـ ټـیک ده !! ،،
د نـومـونـو د بـدلـیـدو رابـدلـیـدو سلسلـه بـنـد شـوه ـ مـاشوم تـه نـوم خـوښ کـړے شو ـ فـریـد ـ خو ودود صېب بـه ورسره هغه د پـیـریـانـو پـه ژبـه کـښې خبـرې اوس هم کـولـې او داسې د مـاشومـانـو پـه شان چې د خپـل عـادت نـه خلاف بـه ورتـه سکـیـنـه هم د خـنـدا نـه شـنـه شـوه !!

O

کـلاس کـښې د ,, خـودي ،، پـه مـوضوع د ودود صېب لـکـچـر جـاري ؤ ـ
,, ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ او دغه جـوهـر ، دغه حـکـمـت هـر کـلـه چې وګـړو یـا قـامـونـو تـه حـاصل وي نـو د مـقـام پـه بـلـنـدئ کـښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شک نـۀ پـاتـې کـيږي ـ بـل تـه اسره کـول ، نـورو تـه پـسخېدل ، لالـچ دراصل د خـپل حميت او غېرت د سـودا کـولـو بـرابـر وي ـ خـودي مـونـږ تـه د مـحنت او جـهدِ مـسلسل لارې نـۀ صرف ښائـي بـلکې اسانـوي ئـې هم ـ پـه ډېـرو اسانـو لـفظونـو کښې تـاسو تـه مـثـال درکـوم ـ زمـونـږ پـه پـښتـنه مـعاشره کـښې پـه يـو څـيز پـسې زمـونـږ خلق خـپلـې ټـولـې تـوانـايـئ خـپلـه ټـولـه انـرجي خرچ کـوي او ډېـر خـلق خـو پـه دغـه بـاب کـښې د جائـز او نـاجائـز عمل خيـال هم نـۀ ساتـي ـ تـاسو تـه پـتـه ده چې زۀ څـۀ يـادوم ؟
،،
ودود صېب د څـۀ ساعت دپـاره غلـے شـو ـ پـه ټـول کـلاس ئـې يـو نـظر واچـولـو ـ ټـول کـلاس خـامـوش ؤ ، همـه تـن ګـوش ؤ ـ
,, سيـالـي ،، ودود صېب بـيـا ګـويـا شـو ,, خـو زمـونـږ سيـالـي زمـونـږ د سمـاجي او مـعـاشرتـي ضرورتـونـو ، رسم و رواج ، دود دسـتـور او جـهل عظيـم د اثـر نـه کـلـه هم ازاده نـۀ شوه ـ مـونـږ کـلـه هم د خـپل ذات د سحر نـه اونـۀ وتـُـو ـ مـونـږ کـلـه هم اعلٰـی انـسانـي اقـدار او عـادتـونـه خـپل نـۀ کـړل ـ مـونـږ کـلـه هم خـپل بـل ورور تـه د ورور پـه سترګـه اونـۀ کـتـل ـ مـونـږ کـلـه هم شعـوري طـور د رڼـا پـه لـور د تـلـو هڅـه اونـۀ کـړه ـ ـ ـ ـ ـ ښه ـ اوس هم دغـه سيـالـي چې مـونـږ ورتـه خـپل ټـول ژونـد وقـف کـړے دے ـ لـږ Changes پـکـښې کـوؤ ـ څـۀ پـکښې Add کـوؤ او څـۀ تـرې اوبـاسو نـو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

,, خودی، یو داسې شکلے او سپېڅلے شکل ترې سازیږي چې هم پرې مونږ ښائسته ، هم پرې زمونږ ژوند او چاپېرچل ښائسته او هم پرې زمونږ دنیا او آخرت روښانه او تابانه ـ دا ډېر لا محدود حجم لري ـ په دې کښې تاسو اسلامي اقدار او تعلیمات شامل کړئ ـ زمونږ د غلطو او فرسوده رسمونو سره خوښ نفس به لږ څۀ شور خامخا اوکړي خو تاسو به اوګورئ چې زمونږ د نفس هغه شور او بې ځایه احتجاج به انتهائي عارضي وي او د بلندۍ او پستۍ دغه کېدونکے ادراک او تمیز به زمونږ دپاره ډېر د توان او ډاډ باعث او خوشحالوؤنکے وي ـ مونږ ته به دا اندازه ډېره ښکاره کیږي چې مونږ د یو ډنډ نه را اوځو او د مقصد او مرام په یو روښانه سمندر کښې داخلیږو او هر کله چې اسلامي او پښتني اقدار خپله کښې غاړه غړۍ شي او مونږ ته په نړۍ کښې د خپلې سیالۍ صحیح ادراک اوشي نو تاسو به ګورئ چې منظر بیخي بدل دے ـ تاسو په نړۍ کښې په یو اعلٰی قائدانه مقام ولاړ یئ ـ تاسو غوښته نۀ کوئ ، تاسو ورکړه کوئ ، ستاسو سره مینه ده ، پېرزوئینه ده ، تاسو ښودنه کوئ ، تاسو اصلاح کوئ ـ تاسو به اوګورئ چې د عمل په لاره ستاسو سره حکمت او بصیرت ملګرے دے او ستاسو سستم د وائرس نه بیخي پاک دے ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

علامه صيب فرمائي ،

رائی زورِ خودی سے پربت
پربت ضعفِ خودی سے
رائی

په لوئے الله کامل يقين او توکل او خپله ايماندارانه سعي او محنت ستاسو د ,, خودئ ،، بنياد دي ــ په دغه باب کښې د فکر او نظر لوړتيا او ژورتيا زمونږ انفرادي او اجتماعي ذمه وارئ نورې هم سېوا کوي ــ خو نن وخت ختم دے ــ نن په دې حقله ستاسو تپوسونه هم پاتې شول ــ په دې به بيا خبره کوؤ ــ ټيک ده ګلونو ! ،،

o

فريد ، بابا وئيل زده کړل ــ

ودود صيب ، ماشوم فريد په دواړو لاسونو کښې اوچت کړو ــ او جذباتي لهجه کښې ئې اووې ,, د بابا ځانه ! کمه ورځ به وي چې لکه د خوشبو او رڼا دې په خپل چاپېرچل کښې اووينم ،، ودود صيب ماشوم ته په يو مخ کتل بيا ئې ښکل کړو او په زړۀ پورې ئې جوخت اونيوؤ ــ سکينه مسکئ شوه ,, ګرانه ده چې تاسو ئې ماشومتوب ته پريږدئ ــ تاسو ورته د اوسه نه دومره لوئې لوئې او ګرانې ګرانې خبرې کوئ ــ دے خو لا په مم پوهيږي ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودود صېب اوخندل ,, ټيک ده خو دا مم
څۀ ته وائي ــ لږ مې پوئې کړه ،،
سکينه هم په خندا شوه ,, مم ، مم وي
نو ،،
,, هــــم ـــ ـــ ـــ ،، ودود صېب په
دلـــچسپۍ سره اووې ,, مم ــ هېڅ يو
خاص څيز ته نۀ وائي ــ مم ــ يو تصور
دے ، د هر ماشوم دپاره د هر هغه
ذائقه دار څيز يو زړۀ راښکونکے تصور
، کوم چې هغه خوړلے شي ــ دغسې بوۀ ،
باوو يابوۀ بلا دا هم محض تصور دے چې
مونږ ئې د خپلو ماشومانو په ذهنونو
کښې شعوري يا غېر شعوري طور قائموۀ ،
مونږ پرې خپل ماشومان يروۇ چې په
نتيجه کښې ئې د هغوي په ذهنونو کښې د
يو داسې خوفناک شکل او هئيت تصوير او
د وجود احساس جوړ شي چې څۀ خاص او
ښکاره خدو خال هم نۀ لري خو په حواله
ئې د ماشوم په ذهن او زړۀ کښې يو خوف
، يو نامعلوم شانې خوف ځائے جوړ کړي
چې نفسياتي اثر ئې ورسره په څۀ نا څۀ
صورت ټول عمر مل وي ـــ ـــ ـــ ـــ ،، ودود
صېب لږ شان توقف اوکړو ــ سکينې به
همېشه د ودود صېب ټولې خبرې ډېرې په
غور اوريدې ــ ,, هر ماشوم ته يو صحت
مند سوچ د ابتدا نه ورکول ډېر ضروري
وي ,, ودود صېب اووې ,, د ماشومتوب د
عمر ټولې خبرې د انسان په لا شعور کښې
همېشه همېشه پرتې او محفوظې وي ــ په
ښو خبرو او لارښودونو ئې شعور ښائسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

او روښانـه وي او پـه بدو او جاهلانـه
خبرو ئـې عادتـونـه کارۀ ، عمل نـاقص او
مـبهم او ژونـد ئـې د بـې چـيـنـئ او
نـاهمـوارئ سره مخ ـ ـ ـ د مـعاشرې د
ښکلا انـحصار پـه وګړو وي ـ ښۀ سوچ ، ښۀ
تـربـيت د ښۀ عمل ضامـن وي ـ او ضروري
ده چې دا هر څۀ د اول نـه اوشي ،،
سکيـنې بـه اکـثر د ځان د پـوهولـو دپـاره
د ودود صېب سره پـه داسې خبـرو کښې
اختلافـي اړخ اخستـو ، اوئـې وې ,, خـو د
مـاشومـانـو خو يـو خاص سوچ وي ، مـاشوم
غونـدې ذهن ئـې وي هغوي پـه دومـره ژورو
خبـرو پـوهول نـه وي مـمکن ،،
,, بـالـکل ،، ودود صېب اووې ,, د
مـاشومـانـو ذهن او سوچ ورکـوټے وي ،
هغوي نـۀ پـوهيـږي خو د هغوي د پـوهولـو
ضرورت ددې خبـرې نـه ښکاره دے چې هغوي
نـۀ پـوهيـږي ـ ـ ـ مـاشومـان نـۀ پـوهيـږي
ـ خو لـوئےخو پـوهه لـري کـنه ـ ـ ـ د
هر مـاشوم لار ښودنـه د هغه د پـوهې
مطابـق پـکار ده ، د هغوي د وړو وړو
سوالـونـو ، جوابـونـه د ژونـد پـحقلـه د
مـختـلفـو خبـرو وضاحتـونـه ډېـر ضروري وي ـ
ددې سره د هغوي ذهن صفـا او مـعتـدل
پـاتـې کـيـږي چې پـه نـتـيـجه کښې ئـې وروستـو
د لاشعـور د دنـيـا مـوسم هم صحت افـزاء او
د بـې ځايـه شدتـونـو او اضطراب نـه بـچ وي
ـ،، ودود صېب يـو ساعت تـه غلے شو او
پـه غور ئـې د سکيـنـې طرف تـه اوکـتـل ،
سکيـنـه غوږ غوږ وه ـ ,, ګـوره کـنه ـ ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ،، ودود صېب ګویـا شو ,, د یـو تـازه بـوټـي تـصور اوکـړه ــ چې پـه هر لـحاظ سره کمزورے وي ــ کـه پـرې سیـورے او اوبـۀ ډېـرې وي او نـمر پـرې هډو نـۀ لـګي نـو هغـه کـمزورے پـاتـې شي او کـه مـسلسل نـمر وي پـرې او اوبـۀ نـۀ وي ورتـه نـو لـه تـندې اوسوځـي او ختم شي ــ یـا کـه پـرې د پـاسه نـه د پـاڼـو او وړو وړو ښاخـونـو وزن زیـات شي نـو چـونـکې تـنـه ئې کـمزورې وي نـو کـوږ شي ــ بـیـا پـه داسې صورتـحال کـښې خلق څۀ تـدبـیـر کـوي ورسره ؟ ،،

ودود صېب پـه خبـره خبـره کـښې تـپـوس اوکـړو ــ

,, اډانـه ورکـوي ،، سکـیـنـې پـه قـلاره اووې

,, بـالـکل ! ،، ودود صېب اووې ,, اډانـه ورکـوي او هغـه ښاخـونـه کـومـو چې پـه تـنـه بـانـدې بـوج جوړ کـړے وي هغـه تـرې پـرې کـوي او دغـه واړه تـدبـیـرونـه تـر هغې پـورې وي څـو چې د بـوټـي تـنـه مضبـوطـه شوې نـۀ وي ــ اوس ، د نـګـهداشت ددغـه ټـول او مـسلسل عمل نـه پـس هغـه بـوټـے بـوټـے نـۀ دے ــ ــ ــ ونـه ده ــ ــ ــ ــ ــ یـوه مضبـوطـه ونـه ، مېـوه داره او سایـه داره ونـه چې نـۀ خـو څۀ د طـوفـان ، بـاد او بـاران نـه ویـریـږي او نـۀ ئې د مـوسمـونـو تـغـیّـر د ژونـد دپـاره څۀ قـسم تـه خطره جوړیـږي اوس ددې ونې ولې یـا بـېخونـه پـه زمـکـه کـښې دومـره ژور تـلـي دي چې د اوبـو یـا نـمی سره ئې بـراه راست رشتـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

جوړه کړې ده ـ اوس ددې ونې سره صرف پېرزوئينه ده ـ ظرف دے ورسره ـ لوئے ظرف ـ ددې ونې ښاخونه که پرې کيږي نو دا نوره غټيږي ګڼيږي ، چې مېوه اونيسي نو خپلې څانګې راښکته کړي ـ سکينې د خوشحال بابا شعر دے :

په بار داره ونه تل
وريږي کاڼي
ورته ګوره چې بار داره
ونه څۀ کا

نو زمونږ اصل ګټه خو دا ده چې مونږ خپل ټول توان طاقت په خپل نوي کهول خرچ کړو ـ دغه اصل سرمايه کاري ده ـ د بوټي بهترين مثال دے د يو ماشوم د ښۀ شخصيت او استحکام دپاره هم ددغه ټولو خبرو ضرورت وي مينه ، ډاډ او توجه ، د بدو خبرو نه په حکمت سره منع کول د ښو خبرو دپاره همت او تحريک ورکول ، هغوي ته د هغوي د اهميت احساس ورکول، په هغوي اعتماد کول ـ ـ ـ اوه ـ ـ ـ سکينې ! قسم په هغه لوئے ذات، ډير لوئے نتائج لري دا خبرې بلکې اکثر خو ناقابل يقين!!،، ,, خو ټول خلق چرته پوهيږي په دې هر څۀ ،، سکينې اووې ,,حقيقت دے چې دا کيميا ده خو د عامو خلقو سره دا شعور چرته ؟ ،،

ودود صېب اوخندل ,, سکينې ! دا زمونږ خلق دي کنه ـ دوئي که نور څۀ دي او کۀ نۀ دي خو سيالجن په هر حال کښې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــه دغه حوالــه اثــر ډېــر زر اخلــي ــ تــۀ
ګـورې څـومـره ډېـرې خبـرې ، چې پــه عمـلـي
شکل مخ تـه راشي زمـونـږ پـه خـواؤ شا کـښې
نـو بـاقــي خلـق هم څـنـګه داسې پټ پـټ ، پـه
زړۀ زړۀ کـښې پـه دؤ دؤ شي چې مـونـږ
څنګه وروسـتـو پـاتـې شو ــ د پـښـتـو وطن دے
کـنـه ،،
سکـيـنـه هم پــه خـندا شوه ــ ,, او ، دا
خو ده ــ ــ ــ دا خبـره بـالـکل رښـتـيا ده
،،
,, هم ــ ــ ــ ــ ،، ودود صېب مُسکے شو
,, او دلـتـه بـه هم خلق وروسـتـو نـۀ پـاتـې
کـيـږي ــ د علم د ضرورت د ادراک او
شعـور لـرلـو سره نـۀ سـهـي ــ پـه سيـالـۍ سره
سـهـي خـو وړانـدې بـه راځـي ــ او عـلـم خـو
رڼـا ده سکـيـنـې ! د نـور سمـنـدر دے ، سحر
دے ، جادو دے څوک ئې چې يـو وار غېږې
تـه راغـے ، بـې مـيـنـې ئـې کـلـه پـريـږدي ــ
پـښـتـانـۀ ډېـر عجيـبـه خلق دي سکـيـنـې ــ ــ ــ
د ګـټې کـور خـو کـلـه نـۀ پـريـږدي ــ بس خو
چې دغه احساس ورتــه اوشي چې ددغه رڼـا
پـه حصول کـښې څومـره لـويـه ګـټـه ده ــ نـو
بـس بـيـا ئـې تـمـاشه کـوه ! ،،
سکـيـنـې خـنـدل ,, تـاسـو خـو ورتـه ورتـه
نـقـشه جوړه کـړې ده ،،
,, زمـا ارمـان دے سکـيـنـې ،، ودود صېب
ډېـر پـه سنـجـيـدګۍ سره د سکـيـنـې طرف تـه
اوکـتـل ,, زۀ د خپـلـو خلـقـو جـهـالـت او
نـاپـوهـي نـۀ شم کـتـے ــ مـا تـه د خپـل
چاپـېـرچل دغه کـمـزوري اړخـونـه ډېـر تـکـلـيف

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکوي ـ او زما یقین دے چې مسلسل کوشش بهتري راوستلے شي ـ سباؤن سکول به که خدائے کوي ددغې نظریې لاندې د عمل د میدان ننګیالي تیاروي ـ د رڼا په لور سفر به څۀ وخت خامخا اخلي خو د منزل او مرام حصول ناممکن هر ګز نۀ دے او بیا دې ماشوم پالوان خو ـ ـ ـ ـ ـ ـ ،، ودود صېب ډېر په مینه د فرید طرف ته اوکتل چې د خپلې دلچپسۍ په وړې شان دنیا کښې د هر څۀ نه بې نیازه او بې پروا مشغول ؤ ـ ,, زما توان او طاقت نور هم سېوا کړے دے،، سکینې ماشوم فرید ته ډېر په مینه اوکتل ـ چې په یو لوئے شانې بال پسې ئې بیا بیا خړپوسې وهلې خو خپله وړه شان غېږه کښې ئې راګېرولے نۀ شو ـ

○

د سباؤن سکول رزلټ دې کال هم ډېر ښۀ راغلے ؤ ـ د پرچو د انتهائي سخت چیکنګ باوجود هم ماشومانو خپل قابلیت ښودلے ؤ ـ د میټرک خو د هم دې سکول دوه طالب علمان په یو بل پسې د ډېرو کمو نمبرو د فرق سره په ټوله صوبه کښې په ټاپ باندې وو ـ

ودود صېب ډېر خوشحال ؤ ـ د سټاف په هفته وار میټنګ کښې نن هم دغه خبر دبحث لاندې وه ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودود صېب وئـيـل ,, ـــ ـــ ـــ ـــ تـاسـو د عمير خبـره واوريـده ـــ ـــ ـــ چې د خپـل ايـوارډ د اخستـو پـه مـوقـع ئـې اوکړه ـــ ـــ ـــ چې ، زمـا زړۀ پـه سکـول کـښې هـومـره خـوشحـال وي څـومـره چې پـه خـپـل کـور کـښې،، ودود صېب وار پـه وار د خپـل ټول سټاف طرف تـه اوکـتـل ,, هم دغه اصل نـکـتـه ده او هم دغه زمـونـږ هدف دے ـــ ډېـر مـاشومـان داسې هم وي چې پـه ظـاهـره کـلاس کـښې نـاست وي ، سـتـرګـې د اسـتـاذ طرف تـه غړوي خو ذهـنـي طور غېر حـاضر وي ـــ ددې مـخـتـلـف وجـوهـات وي ـــ د کـور مـسائـل ، د يـو مـاشوم ذهن وړې وړې پـريـيشانـۍ ، د مـعـاشرې د نـاهـموارۍ اثـرات نـامـنـاسبـې رويـې او بـيـا خـاص طور د اسـتـاذ بـې ځـايـه سخت ګـيـري او عدم تـوجه ـــ ـــ ـــ ـــ زمـونـږ بـه ټـول کـوشش هم دغه وي چې زمـونـږ د سکـول مـاشوم د مـکـمـل حسيـاتـو سره پـه سکـول او کـلاس روم کـښې حـاضر وي ـــ دا بـنـيـادي خبـره ده او ددې خبـرې د يـقـيـنـي کـولـو پـه صورت د ښې نـه ښۀ نـتـيـجه پـه اسانـۍ سره تـر لاسه کـېدے شي ـــ زۀ سـتـاسـو پـه پـوهـه او مـحـنـت فـخـر کـوم نـن زمـونـږ ټـولـو دپـاره انـتـهـائـي د خـوشحـالـۍ مقـام دے چې زمـونـږ د نـظـريـې او پـېـرزوئـنـې سفـر ډېـر ښۀ روان دے ،،

عديـل اووې ,, سر ! د مـاشومـانـو حـاضري هم پـه ډېـر ښۀ تـسـلسل سره ده ،،

,, دا ډېـره اهم خبـره ده ـــ ـــ ـــ ،،

ودود صېب پـه ټـول سټـاف بـانـدې نـظر

(c) ketabton.com: The Digital Library

واچول ــ ,, د يو ماشوم سکول ته ريګولر راتلل او غير حاضري نۀ کول دا خبره ثابتوي چې د هغۀ سکول کښې زړۀ لګي هغه ددې ماحول سره ، د خپل سبق او د زده کړې د سفر سره وابستګي لري ــ دا خبره هميشه په نظر کښې اوساتئ ــ ددې کريډټ بې شک چې تاسو ته ځي ــ زۀ ستاسو ستائينه کوم،،

مس شمائله اووې ,, سر ! د رزلټ په حواله په سکولز کښې نن سبا ډېر سخت Competition وي زمونږ دپاره د خپلو کاميابو تسلسل نور هم ضروري دے،،

ودود صېب مسکے شو ,, تاسو ښۀ وايئ مس شمائله خو د Competition تصور د ذهن نه بيخي اوباسئ ــ ددې سره د اصل پوهې د کمي په وجه د نقل او سفارش رجحان هم زيات شوے دے ــ تاسو به اکثر ځايونو کښې کتلي وي چې د نقل کولو په سلسله کښې خپل استاذان د شاګردانو مرسته کوي ــ يا دغسې د سفارش او رشوت وبا ــ اوس دوئي څوک پوئې کړي چې دا څومره د نقصان نه ډک عمل دے ــ محض د نمبرو حاصلول هېڅ کله سودمنده خبره نۀ ده ــ اصل شے پوهه ده ــ چې هېڅ کله ماتې نۀ خوري ــ د نظريې او عمل وسله چې د چا سره وي د هغوي فتح په هر مېدان يقيني وي او زمونږ فتح به دا وي چې مونږ د سپرلو راتګ ته لارې هوارې کړو ، مونږ د ګلو کر جاري اوساتو ــ او په دغه حواله زمونږ ذمه وارئ دومره ډېرې او

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـوئـې دي چې د دمې او غلطۍ ګنجائش خو
راسره بـيـخي نـشـتـه د روايـتـي سفـر نـه بـه
مـونـږ همېشه ځان پـه ډېره سـاتـو ، مـونـږ
بــــه ددې خبـرې نــــه بـې پـروا،چې خلق
څـــــهٔ کــوي ، خپـل د نـظـريـې
سفـر ، د يـو لـوئـې مـرام پـه لـور جـاري
سـاتـو ،،
,, مـونـږ پُـر عـزم يُـو سر ،،
,, هم دغه عزم زمـونـږ طـاقـت دے ،،
مس انـيـلـه اووې ,, سر!ځـنې مـاشـومـان ډېـر
زيـات کُـنـد ذهن دي،،
,, نـفـسيـاتـي جـاج ئـې واخـلـئ ،، ودود صېب
پـه سنجيدګۍ سره اووې ,, خصوصي تـوجه
ورکـړئ ـ د هغـوي سره خبـرې اوکـړئ ـ د
هغـوي خـبـرو تـه اهـمـيـت ورکـړئ ـ پـه وړه
وړه خـبـره ډېـر ډېـر شـابـاسے ورکـوئ ـ ډاډ
ورکـوئ ـ هغـوي تـه بـيـا بـيـا دا احساس
ورکـړئ چې تـاسو قـابـل يـئ او پـه دغه
حـوالـه ورسره وخت پـه وخت خپـل مشفقـانـه
تـوقـعـات هم شئـيـر کـوئ ـ نـو تـاسو بـه
ګـورئ چې هغـوي ورو ورو روانـيـږي ، پـل
اخـلـي ـ مـيـنـه مـرهـم دے مس انـيـلـه ! د هـر
مـرض علاج دے پـکـښې ـ ډاډګـيـرنـه او
شـابـاسے د يـو عـام سړي نـه سـالار او
سرخېل جوړوي ،،
,, يس سر ! دا حقـيـقـت دے ،،
,, زمـونـږ مـعـاشره ډېـره پـيـچـيـده ده ،،
ودود صېب اووې ,, او ددغه پـيـچـيـدګـيـو
او نـاهـمـواريـو د بـدو اثـراتـو نـه زمـونـږ
مـاشـومـان هم بـچ نـهٔ پـاتـې کـيـږي ـ د دوئـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپـیـن سپـېځـلـي ذهـنـونـه چې دغـه تـضـادات او
د انـسـانـي فـطـرت سـره مـتـصـادم خـبـرې ويـنـي
، ګـوري او مـحـسـوسـوي نـو لازم بـه د بـې
چـيـنـۍ او بـې قـرارۍ سـره مـخ کـيـږي کـه زمـا
پـه وس کـښې وے نـو مـا بـه پـه سـکـولـونـو
کـښې سـائـيـــــکـاټـس هـــــم تـعـيـنـات کــــړي
وے ـ دا ګـلـونـه ډېـر پـه بـې دردۍ
سـره پـامـال کـيـږي ـ او د چـا سـره هډو
فـکـر نـشـتـه ،،
د ودود صېب لـهـجـه قـدرې تـرخـه شـوه ,,
بـهـر حـال ـ ـ ـ ـ ! دغـه ټـولـې ذمـه وارۍ
بـه مـونـږ اخـلـو ـ دغـه مـسـيـحـائـي بـه مـونـږ
کـوو ـ بـلـه هېڅ لار نـشـتـه !! ،،

O

د فـريـد سـکـول تـه د تـلـو نـن وړومـبـۍ ورځ
وه ـ
,, ځـوان چـرتـه روان دے ؟ ،، د ودود
صېب مـيـنـه ګـويـا شـوه
,,د چـرتـه چې بـابـا جـان روان دے ،،
فـريـد بـلا تـوقـف جـواب ورکـړو سـکـيـنـې د
سـکـول بـيـګ اوږو تـه ور واچـولـو او پـه
تـنـدي ئـې ښکـل کـړو ـ ,, سـکـول کـښې چې څـۀ
زده کـوې هـغـه بـه کـور کـښې مـاتـه هـم ښـائـې
،،
,, زۀ بـه دې اسـتـاذ شـم ! ،، فـريـد خـپـل
واړه واړۀ لاسـونـه د مـور د غـاړې نـه تـاؤ
کـړل ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

,, او ،، سکینې خپل زوئے بیا ښکل کړو
,, زما بچے به زما استاذ شي ـ ـ ـ
زما بچے هوښیار دومره دے ،،
ودود صېب به وار په وار یو یو کلاس د
ټولو سره اخستو ـ پرائمري سیکشن کښې
خو به د ماشومانو سره خپله هم ماشوم
شو ـ ټول ماشومان به د خپل پرنسپل
صېب دغه کلاس ته ډېر زیات خوشحالیدل ـ
د یوې وړې غونډې ښائسته ښائسته
ماشومې نه ودود صېب
تپوس اوکړو ,, ستا څۀ نوم دے بچے ؟
،،
,, جي پلوشه ،،
,, جي پلوشه ـ ـ ـ که صرف پلوشه ،،
,, نه جي پلوشه ،، د ماشومې په مخ
خندا خوره شوه ـ
,, ښه ـ اوس د جي پلوشه نه ، نه جي
پلوشه شوه ،،
ټول ماشومان په خندا شول ، پلوشې هم
خندل ـ
,, ښۀ ، پلوشه بچے به مې څۀ جوړیږي
چې سبق اووائې؟ ،،
,, جي زۀ به ډاکټره جوړیږم ،، ماشومې
زړۀ ور زړۀ ور اووې
,, بالکل ،، ودود صېب د شفقت نه ډکه
لهجه کښې اووې ـ
,, پلوشه بچے خو به مې خامخا ډاکټره
جوړیږي ـ کښینه بچے،،
,, د رڼا خوب به تعبیر
ته رسومه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ ډيـوه يـم تـورتـمـونـه
ختـمـومـه

،، د مـيـنـې سـنـدره ،، فـريـد پـه اول ځل د
ودود صيب نـه پـه سبـاؤن سكول كښې
واوريـده او دومـره ئـې خوښه شوه چې هر
مـاسخوتـن بـه ئـې د ودود صيب نـه ،، د
مـيـنـې سـنـدره ،، د اوريـدو فـرمـائـش كـولـو
چې ودود صيب بـه خـامـخـا پـوره كـولـو ـ
وخت تـيـرېـدو ـ ـ ـ ـ

O

څۀ نـا څۀ خو راپـېښه شي ـ ژونـد دے ،
بـې تـغـيّـر ئـې كـلـه كـيـږي ـ دا دوه كسان د
ريـحـان آبـاد نـه راغـلـي وو ـ د سرور خـان
پـېغـام ئـې
راؤړے ؤ ـ مـكـرم او تـاريـخ گـل ـ
تـاريـخ گـل اووې ،، ودود جـانـه ! سرور
خـان سـتـاسو د ريـحـان آبـاد ټـولـه زمـكـه پـه
بـيـعـه اخستـل غـواړي ـ مـونـږ پـه دغـه
سلـسلـه كـښې راغـلـي يُـو ،،
ودود صيب مُسک شو ، پـه مـتـانـت سره ئـې
اووې ،، فـى الـحـال زمـا څۀ اراده خو
نـشتـه د زمـكـې د خرڅـولـو ـ مـا ئـې څۀ
ضرورت نـۀ دے مـحسوس كـړے ،،
،، او ، خو سرور خـان تـه ئـې ضرورت دے
،، تـاريـخ گـل پـه كـلـكـو سـتـرگـو اووې ـ
ودود صيب اوخـنـدل ،، سرور خـان تـه خو
خدائـے ټـول ريـحـان آبـاد وركـړے دے ـ د
هغۀ پـه مـلـكـيـت كښې خو زمـا پـولـې پـټـې
ښكـاري هم نـه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، ښکاري ودود جانه ،، تاريخ ګل لړ
شان په بدله لهجه کښې اووې ، کېدے شي
حکم ؤ ورته چې په څۀ څۀ لهجه کښې
خبرې کول دي ،، سرور خان وائي چې د
هغوي په زمکه کښې ستاسو پولې پټې د
پېوند په شان ښکاري ،،
د ودود صېب په مخ باندې د يوې لحظې
دپاره د ناګوارۍ سېورے تېر شو ،،
تاسو د ريحان آباد يئ ؟ ،، ودود صېب
په هواره لهجه کښې تپوس اوکړو ـ
،، او ،،
،، د شپېتۀ في صد نه زياته علاقه په
ريحان آباد کښې د سرور
خان ده ـ د ريحان آباد د خلقو سره خو
اوس تقريباً تقريباً چې صرف خپل کورونه
پاتې شوي دي ـ زمکې خو ترې په مختلفو
حيلو بهانو او يا په جبر او زور سرور
خان تر لاسه کړې دي ـ ډېر کم خلق دي
چې خپلې زمکې ئې سمبال ساتلې دي ـ ـ
ـ تاريخ ګله ! سبا که سرور خان
اووائي چې د هغه په سلطنت کښې دا د
ختو لوټو کورونه بد او بدرنګ ښکاري
نو بيا به تاسو څۀ کوئ؟ ،،
،، ښۀ به وي چې مونږ د کار خبره
اوکړو ،، مکرم شونډې پرانستې ـ
،، په څنګل چې اور اولګي مکرم خانه
،، ودود صېب د مکرم په سترګو کښې
اوکتل ،، نو د هغې مړ کول ډېر ضروري
وي ګني يو شے هم سلامت نۀ پرېږدي ، هر
څۀ اوسوځوي ، د يوې ونې پسې بله ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

، په یو بوټي پسې بل بوټے ، په هغو
کښې د مارغانو جالې ، په جالو کښې د
مارغانو بچي ، شینکے ، د ژوند او
ښائست احساس ورکوونکې تازګي ـ ـ ـ ـ
ـ ،، ودود صېب د یوې شیبې د خاموشۍ
نه پس بیا ګویا شو ـ ,, د هر ظلم ،
هر زیاتي مخ نیوے په ابتدا کښې ډېر
په اسانه کیږي خو که په اول کښې اونهٔ
شي نو د هغې دا مطلب هر ګز نهٔ وي چې
سترګې دې ترې پټې کړے شي ـ ټیک ده زهٔ
که ستاسو خبره او هم منم ، زما خو
دلته هم ځائے ځیګه ، پوله پټے شته ـ
دا اور سبــــا که نــور ،
ستاسو په لمن پورې شو ـ تاسو به څهٔ
کوئ؟ تاسو خو خپل ځانونه خپله کمزوري
کوئ ! ،،
,, ودود جانه ! سرور خان زمونږ نه
ستا ,,او ،، یا ,, نا ،، غوښتي دي ،،
,, اوه ،، ودود صېب اوخندل ـ ودود
صېب د معاملې نازکۍ ته رسیدو ـ ـ ـ
هغهٔ دا وخت خبره ځنډول غوښته ـ په
سنجیدګۍ سره ئې پرې سوچ کولو ـ د
اشتعال وخت نهٔ ؤ ـ یوه اوږده ساه ئې
راښکه ,, ښهٔ ده زهٔ به پرې سوچ اوکړم
ـ څهٔ داسې د تادۍ خبره خو هسې نه ده
، نهٔ سرور خان چرته تلے دے او نهٔ زهٔ
،، ودود صېب ته د سرور خان سوچ معلوم
ؤ ـ د لږ سوچ کولو نه پس ئې اووې ,,
او یا به داسې اوکړو ، د نیمې زمکې
سودا به د سرور خان سره اوکړم او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیمه به زما سره پاتې شي ، زما د مودې نه خواهش دے چې هلته سکول او کالج جوړ کړم ـ نو که داسې وي نو راځئ بسم الله ،،

,, ښۀ ده مونږ به سرور خان ته ستاسو خبره اورسوؤ ،،

تاریخ ګل او مکرم پاسیدل ـ

ودود صېب ته پته وه چې د نیمې زمکې په اخستو خو سرور خان رضا کیږي نه او بیا چې لا پاتې ځائے کښې د سکول او کالج د جوړیدو شرط هم وي نو بیا خو خبره تقریباً چې ناممکنه ده ـ ودود صېب دا خبره د څۀ مودې دپاره ځنډول غوښتله ـ خو څنګه ؟ په دې هډو نۀ رسیدو ـ

ماښام هم د عادت نه خلاف غلے او پریشانه ؤ ـ

سکینې ترې تپوس اوکړو ,, تاسو نن پریشان غوندې یئ ، خېر خو دے ؟ ،،

,, خېر دے سکینې ـ ـ ـ ـ هغه سرور خان سړي رالیږلي وو د ریحان آباد نه ـ ـ ـ سرور خان زمونږ د هلته زمکه په بیعه اخستل غواړي ،،

,, الله دې خېر اوکړي ـ نو دا دومره لویه خبره ده چې تاسو روټۍ هم سمه اونۀ خوړه ؟ تاسو هم کنه ـ ـ ـ کله کله خو د ماشومانو په شان وړو وړو خبرو ته پریشان شئ ـ ستاسو خپل جائیداد دے، ستاسو خپله خوښه ده ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, سکینې ! تهٔ دې خبرې ته نهٔ رسې ـ
دا وړه خبره نه ده ـ د هغې زمکې
حفاظت کول ډېر زیات ضروري دے ،،
سکینې هېڅ اونهٔ وې ، په سوالیه انداز
ودود صېب ته ځیره وه ,, داسې څوک
ګورم چې د هغې زمکې کرل ریبل سمبال
کړي ـ هغوي ته به هم ترې منافع وي او
زمکه به هم ـ ـ ـ ـ ـ ځه الله دې خیر
اوکړي ـ اوبه شي ـ ـ ـ فرید څهٔ شو ؟
فریده بچے ! ،،

o

نن د اتوار ورځ وه ـ ودود صېب سحر
سحر د فرید سره د ګپ شپ تیاري کړې وه
ـ ودود صېب خپل لاسونه شاته نیولي وو
ـ
,, زمـــا هـــوښیار بچے بـــه
اووائي چې زمـــا پـــه لاسونو کښې څهٔ
دي؟،، ودود صېب د فرید نه تپوس اوکړو
ـ
,, هم م م م ـ ـ ـ ـ ،، فرید لږ شان
سوچ اوکړو ، بیا ئې په نفي کښې سر
اوخوځولو ,, نه بابا جان ـ ـ ـ نهٔ شم
وئیلے !،،
,, هیپي برتهـ ډے ټو یُو ـ ـ ـ هیپي
برتهـ ډے ټو یُو ،، ودود صېب په خندا
خندا کښې اووې او خپل لاس ئې را
وړاندې کړو۔ یو ښکلے پین د شیشې په
کور کښې بند د وددود صېب د تلي دپاسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـــــــروت ؤ ــ د فـــــريــــــد پـه ښکلـي ښکلـي مـخ بـې اختـيـاره خندا خـوره شوه ــ
,, اوه بـابـا جان ــ ــ ــ ،،
,, هـيـر وو درنـه کـنـه ،،
,, بـيـخي رانـه هـيـر وو ــ خـو تـاسو تـه يـاد وو ،،
,, لـه مـا بـه څنـګـه هـيـريـږي ــ ــ ــ دا نـېټـه خـو زمـا د بـچي د پـېدائـش نـېټـه ده ،،
,, پـيـن ډېـر ښکلـے دے بـابـا جان ــ تـهـيـنـک يُـو ،، فـريـد پـيـن لاس کـښې واړولـو را واړولـو ــ
,, قـلـم د ښکلا علامـت وي د بـابـا ځـانـه ! دا د ښکلـو خلقـو خـوښېږي ،،
,, بـابـا جانـه ! تـاسو تـه دغـه نـېټـه څنګـه يـاده پـاتـې کـيـږي ؟ روغ کـال ئـې پـه مـېنځ کـښې تـېر شي ،،
ودود صېب ورتـه ډېـر پـه مـيـنـه مُـسکـے شو
,, تـهٔ د يـو جنج تـصور اوکـړه ، ډېـر خلق ، ګڼ شمـېر خلق ، بـيـا پـه هغ جنج کـښې ، هغـه ډېـرو خلقـو کـښې د وادهٔ د ژنـي تـصور اوکـړه ــ پـه ټـولـو کـښې ممـتـاز ښکاري کـه نـه ؟ د نـظرونـو مـرکـز وي او کـه نـه ؟ ،،
فـريـد بـې اختـيـاره اوخندل ,, او بـابـا جانـه ! زهٔ ستـاسو پـه خبـره پـوئـې شوم ،،
,, هم م ــ ــ ــ ،، ودود صېب پـه مـيـنـه نـاکـه لـهجه کـښې بـيـا ګـويـا شو ــ ــ ــ ,, نـو دغسې د ټـول کـال پـه ډېـرو او ګڼ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمېر تـاریخـونـو کښې سـتـا د زیــبرېـدنـې تـاریـخ زمـا پـه ذهـن کښې ځلانـد او نـمـایـان وي ،،

فـریـد بـه د ودود صېب خـبـرې ډېـرې پـه غـور سره اوریـدې ، ذهـیـن هم ډېـر ؤ ، د ودود صېب سره ئـې ګـپـونـه شـپـونـه ډېـر وو نـو د خـبـرو انـداز ئـې هم خـوږ او بـرجـسـتـه ؤ ــ یـو سـاعـت تـه غـلـې ؤ ، غـلـې ؤ بـیـا ئـې اووې ،، بـابـا جـانـه ! سـتـاسـو د پـېـدائـش نـېټـه څـهٔ ده؟،،

،، اوه ،، ودود صېب سر اوخوځولـو ،، بـدل رانـه اخـلـې ؟ ،،

،، د پـښـتـو وطـن دے بـابـا جـانـه ! ،،

او ودود صېب د فـریـد پـه دې خـبـره ښـهٔ اوخـنـدل ــ ،، ښـهٔ ده یـار خـو زمـا Date of Birth هم څـهٔ عـجـیـبـه غـونـدې دے ــ کـلـونـه کـلـونـه خـو ئـې پـتـه هم نـهٔ لـګـي ،،

فـریـد پـه سـوالـیـه انـداز د ودود صېب طرف تـه کـتـل

،، ۲۹ فـروري ،، ودود صېب اووې او د فـریـد پـه مخ د حېـرانـتـیـا او خـوشـحـالـۍ شریـک تـاثـر بـې اخـتـیـاره خـور شـو ــ ،، اوه بـابـا جـان څـومـره Unique ډېـټ دے،،

ودود صېب مـسـکـے شـو ــ فـریـد د ودود صېب د غـاړې نـه لاسـونـه تـاؤ کـړل او ښـکـل ئـې کـړو ،، سـتـاسـو پـه شـان ،،

،، اوس تـهٔ هر کـال مـاتـه خـو نـهٔ شې وِش کـولـے ،، ودد صېب مـسـکـا کـښې اووې ،، بـدل خـو دې پـاتـې شـو ،،

،، او دا خـو ده ! ،، فـریـد خـنـدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودود صېب اووې ,, دغه ورځ نمانځل څۀ فرض نۀ وي بچے ، څنګه چې خلقو ترې رسم او روايت جوړ کړے دے ـ اصل مقصد دا دے چې مونږ هغه ټولې لوئې وړې خبرې يادې اوساتو او د يو بل سره ئې اظهار اوکړو ـ په کومو چې زړونو ته د خوشحالۍ احساس کېږي ـ دغه وړې وړې خبرې ، پېرزوئنې او د يو بل احساس د مينې سلسلې ته دوام ورکوي او د زړونو آلا ئشونه وينځي ،،

,, تهينک يُو بابا جانه ! ،، فريد ډېر په مينه اووې

ودود صېب فريد په زړۀ پورې جوخت کړو ـ

د ودود صېب سره احساس ؤ چې د ريحان آباد د زمکو نه غافل نۀ دي پاتې کېدل پکار ـ ګو چې د سمبالښت دپاره ئې پرې کسان اچولي وو خو د ريحان آباد د طرف نه ئې خپله غېر حاضري محسوسوله ـ

,, د ګرمۍ چهټيانو کښې به ريحان آباد ته ځو،، ودود صېب سکينې ته اووې نو سکينه هم ډېره خوشحاله شوه ـ ,, ښۀ ده کنه ـ تاسو خو موده اوشوه بيخي شا کړې ده ورته ـ موربې بې خو به وخت په وخت خامخا تله ،،

,, ښۀ وائې ـ ـ ـ خو د سکول ذمه وارئ هم ډېرې دي کنه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, سکول خو اوس ډېر ښهٔ روان دے ـ ستاسو ستاف هم ډېر تکړه دے اوس خو تاسو لږه ډېره دمه هم کولے شئ ،، ودود صېب مُسکے شو ,, په دغه حواله چې ماته کار او محنت څومره دمه او سکون راکوي زهٔ ئې درته نهٔ شم بيانولے ـ لا خو مونږ بيخي په آغاز کښې يو سکينې ! لا ډېر زيات مزل پروت دے ـ ډيوه بلول ـ ـ ـ د ډيوې نه ډيوه بلول ـ د رڼا په لور سفر ـ مسلسل سفر ،، د ودود صېب لهجه خوبولې شوه ـ

سکينې اوخندل ,, خدائے به ستاسو ارمان پوره کړي ـ فکرجن کيږئ مه ـ اوس خو دادے فريد هم کلک شو ـ ټولې خبرې ستاسو په شان کوي ـ وخت خو د باد په اوږو سور دے ـ ـ ـ زلمے دے که خېر وي ،،

,, تيارې ډېرې زياتې دي سکينې ـ کار مسلسل پروت دے ،،

,, د ډيوې نه بهٔ ډيوه بليږي کنه بابا جانه ؟ ،، فريد عين د ودود صېب په انداز کښې اووې نو سکينې او ودود صېب دواړو اوخندل ـ ودود صېب په خوشګواره لهجه کښې اووې ,,او ، د زړهٔ سره ! د ډيوې نه به ډيوه بليږي کــه خېر وي ـ خامخا به بلېږي ،،

,, بابا جانه ! نن تاسو ته د مينې سندره زه اوروم ،، فريد اووې ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ډاډ راکوې ؟ ،، ودود صېب فـريـد تـه پـه مـيـنـه اوکـتـل ,, ښۀ ده کـنـه ، اوو ايـه بـچـے ،،
سکـيـنـې خـو خـپـل بـچـي تـه داسې پـه مـيـنـه کـتـل چې اوس تـرې ځـاريـږي او کـه اوس تـرې ځـاريـږي ـ

o

دا د ودود صېب د نـيـا نـيـکـۀ کـور ؤ ـ سکـيـنـې خـو لـکـه د سـتـرگـو پـه رپ کـښې د ټـول کـور صفـائـي اوکـړه ـ يـو يـو څيـز ئـې پـه سلـيـقـې سره کـيـښودو ـ پـه ريـحـان آبـاد کـښې د فـريـد مـلـگـرتـيـا د ټـولـو نـه اول د وفـا سره جـوړه شـوه ـ وفـا د فـريـد همـزولـې وه ـ کـور ئـې د هغـوي د کـور نـه پـه لـږه فـاصلـه کـښې ؤ ـ وفـا د خـپـل مـور پـلار يـکـي يـوه لُـور وه ، پـلار بـه ئـې ټـولـه ورځ د ختـو لُـوټـو مـزدوري کـولـه ـ پـلار بـه ئـې زيـات مـحـنـت کـولـو ، د هغـۀ ډيـر خـواهش ؤ چې وفـا سبـق اووائـي ، وفـا بـه د ريـحـان آبـاد يـو ورکـوټـي غـونـډې مـات جـوړ سرکـاري سکـول تـه تـلـه ـ د هغې سره پـه دغـه مـاشـوم عمـر کـښې هـم د خـپـل مـور پـلار د مـحـرومـو او ارمـانـونـو ډيـر زيـات احسـاس ؤ ـ هغـه ډيـره قـابـلـه وه ـ پـه ريـحـان آبـاد کـښې د فـريـد وړومـبۍ نـالـگـي د شفـيـقـې سره اوشـوه ـ شفـيـقـے فـطـرتـاً جـهـگـړ مـار غـونـډې هـلـک ؤ ـ د فـريـد د اول ورځې نـه خـوښ نـۀ شـو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

،، وفـا تـهٔ څـويـم کـښې ئـې ،، فـريـد د وفـا نـه تـپـوس اوکـړو ـ
،، څـلـورم کـښې ،، وفـا اووې
،، زهٔ هم څـلـورم کـښې يـم ،،
،، اوس بـه دلـتـه سبق وائـي ؟ ،،
،، نـه ، مـونـږ خو خـالـي د ګـرمـۍ چـهـټيـانـو کـښې دلـتـه راغـلي يُـو بـيـا بـه ځـو ،،
،، هـوم ورک بـه دلـتـه کـوې ؟ ،،
،، او کـتـابـونـه ، کـاپـۍ مې راوړې دي ،،
،، ستـاسو د کـلـي څـهٔ نـامـه ده ؟ ،،
،، ګـل کـلـے ،،
،، ستـاسو کـوم کـور دے ؟ ،، فـريـد تـرې تـپـوس اوکـړو ـ
،، هغـه مـخـامـخ ـ ـ ـ شيـن ګـيـټ ئـې چې دے ،،
،، زمـونـږ هغـه کـور دے د سپـيـنې دروازې والا ،،
،، تـهٔ هـوم ورک کـوې ؟ ،، فـريـد تـپـوس اوکـړو
،، زهٔ خـو روزانـه هـوم ورک کـوم ،،
،، زهٔ بـه هم درځـم ،،
،، راځـه کـنـه ،،
د فـريـد سره د وفـا مـور ډيـره مـيـنـه اوکـړه ـ پـه تـنـدي ئـې ښکل کـړو ـ
دعـــاګـانې ئـې ورتـــه اوکـــړې ،، ستـا خـپـل کـور دے بـچـے ، زړهٔ ور راځـه ـ ـ ـ د وفـا سره سبق وايـه ،،
عفت د کـور پـه کـار پـورې مصروفـه شوه او فـريـد او وفـا خـپـل کـاپـۍ کـتـابـونـه راواخستل ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

o

د دواړو ماشومانو سره به د کولو
دپاره د جهان خبرې وې ـ وفا به اکثر
حیرانـــه شـــوه ـ ,, فریده ! تاته دې
دا ټولې خبرې بابا جان
ښائي ؟ ،،
,, او ـ ـ ـ ماته مې بابا جان هره
ورځ نوې نوې خبرې ښائي ـ ماته ډېر
خوند راکوي ،،
,, او د مینې سندره هم ـ هره ورځ ؟
،،
,, هره ورځ ،،
د وفا په سترګو کښې د محرومۍ سیوري
لاړل راغلل ـ
,, تهٔ هم راځه کنه ،، فرید ورته اووې
,, زما بابا جان ډېر ښهٔ دے ،،
,, ما مې مور منع کوي ،، وفا په قلاره
اووې ,, وائي چې د چا کورونو ته مهٔ
ځه ،،
,, واه ،، فرید برند شو ,, او دا زهٔ
چې ستاسو کور ته درځم،،
,, تهٔ خو هلک ئې ، مور مې وائي چې
جینکۍ بدې ښکاري،،
,, هسې بدې ښکاري ـ ـ ـ ـ ،، فرید
هم هغسې په نیغه لهجه کښې اووې ,,
دغه مخامخ خو زمونږ کور دے ـ ځهٔ چې
ځو . زهٔ آپا جان ته خپله وایم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, فـریـده ! ګـوره بـیـا بـه مـاتـه قـاریـږي ،،
,, هسې بـه قـاریـږي ـ ـ ـ تـهٔ هم ـ ـ ـ ډارنـې ـ ـ ـ راځـه ،،
فـریـد روان شـو او پـه ورهٔ نـیـغ ورنـنـوتـو ـ وفـا ئـې شـاتـه وه
,, آپـا جـان ،،
,, وئ دا خـو مـې فـریـد بـچـے راغـے ـ راځـه بـچـے ,, عفـت ورتـه پـه مـیـنـه اووې ،،
,, آپـا جـان ! تـاسـو وفـا زمـونـږ کـور تـه ولـې نـهٔ راپـریـږدئ ،،
,, نـه بـچـے ! مـا خـو نـهٔ ده مـنـع کـړې ،،
,, دا خـو وائـي چـې مـاتـه مـې مـور وائـي چـې د چـا کـورونـو تـه مـهٔ ځـه،،
عفـت پـه خـنـدا شـوه ,, خـو تـهٔ خـو زمـا خـپـل بـچـے ئـې ـ ـ ـ تـهٔ خـو مـې ورتـه نـهٔ ئـې یـاد کـړے چـې دومـره غـصـه ئـې ،،
,, نـو وفـادې راځـي آپـا جـان ؟ مـونـږ بـه د بـابـا جـان نـه سـبـق زده کـوو،، فـریـد خـوشـحـال شـو ـ
,, بـالـکـل دې ځـي بـچـے خـو هـوم ورک دلـتـه کـوئ ،،
,, ټـیـک ده آپـا جـان ،،
دواړه مـاشـومـان بـهـر را اووتـل ـ وفـا فـریـد تـه داسې پـه عـجـیـبـه سـتـرګـو اوکـتـل ـ
,, ښـهٔ ده مـور مـې قــــــار نـهٔ شـوه ـ څـومـره کـم عـقـل ئـې،،
,, عـقـل دې سـتـا اومـبـارک شـي ـ زهٔ کـم عـقـل ښـهٔ یـم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـږ ساعت پس بـیـا دواړو د دنـیـا جهـان خبـرې کـولـې ـ

O

,, بـابـا جانـه ! سبـا بـه وفـا هم زمـا سره راځـي ، مـا ورتـه ستـاسو نـه وئـیـل دي ،، فـریـد د کـاپـۍ پـه لـیـکـلـو لـیـکـلـو کـښې اووې ـ

,, ښۀ ده کـنـه د بـابـا ځـانـه ! خـامـخـا دې راځـي ،،

,, دا جیـنـۍ خوچې زۀ هم اوګـورم چې تـۀ پـرې دومـره مـئـیـن ئـې،،

سکـیـنـې پـه مـیـنـه اووې ,, کـه خوښه مـې شوه نـو ـ ـ ـ ـ ـ ،،

,, بـابـا جانـه ! ،، فـریـد پـه ګـیـلـه من انـداز ودود صېب تـه اوکـتـل ـ

,, سکـیـنـې ! د مـاشومـانـو سره پـه خیـال خبـرې کـیـږي ،، ودود صېب د فـریـد د ګـیـلـې جواب اوکـړو ـ

,, بـابـا جانـه ! هغـوي ډېـر غریـبـانـان دي ـ خو وفـا ډېـره قـابـلـه ده ـ هغـه پـورې سکـول کـښې سبـق وائـي ـ هغـه هم څـلـورم کـښې ده ،،

,, علـم د چـا مـیـراث نـۀ دے بـچـے ـ هر څوک ئـې حـاصلـولـے شي او پـکـار ده چې ددې د ضرورت احساس د هر چـا سره وي ـ دا یـوه ډېـره لـویـه او اهمـه فـریـضه ده ،،

بـلـه ورځ فـریـد او وفـا دواړه د ودود صېب خبـرو تـه غـوږ نـاست وو ـ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سکینې خـــو دغـــــــه ښـــکلې ښـــکلې شان مـــاشومـــه دومره خوښه شوه چې ځاریده ترې ـ

,, او هی ! ،، ودود صیب وفا ته ډیرپه مینه او شفقت سره اووې ,, تهٔ هم ما ته بابا جان وایه ،،

,, ښه جي ! ،،

,, ښهٔ جي نه ـ ـ ـ ښهٔ بابا جان ،،

,, ښهٔ بابا جان ،، د وفا په مخ مُسکا خوره شوه ـ

د ودود صیب او سکینې د بې کچه مینې سره خو د وفا زړهٔ دومره لوئې شو چې د اظهار نه بهر ، هغې غریبې دومره مینه چرته لیدلې و ه ـ پلار به ئې ټوله ورځ په مزدورئ تېره کړه او چې د ماښام به کور ته راغے نو ستړے ستومانه به ؤ ، روټئ به ئې اوخوړه او اکثر به اودهٔ هم زر شو ـ مور به ئې ورسره خپله برخه ځار قربان کول خو دلته خو څهٔ بل جهان ؤ ـ دلته خو وفا د ټولو د سترګو داسې تور شوه چې که چرې یوه ورځ به رانغله نو سکینه به ورپسې پخپله تپوس ته لاړه ـ

د مینې د سندرې د اوریدو وخت هم اوس بدل شو ـ اوس په اوریدونکو کښې وفا هم شامله وه ، ودود صیب به ورسره د کورس کتابونه هم ډسکس کول او ورسره به د هغوي په نورو ډیرو خبرو کښې هم شامل ؤ ـ د مینې د سندرې د اوریدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـرمـائـش بـه د بـابـا جـان نـه اوس د فـريـد نـه علاوه وفـا هـم کـولـو ـ

,, د اغيـارو لـمسون نـۀ مـنم
هـوښيـار يـم
زۀ د خـپـل چـاپـېـرچـل تـل
نـوے سيـنـګـار يـم
د ژونـد هـر يـو امـتـحـان
لـره تـيـار يـم ،،
زۀ هـېـڅ کـلـه غـافـل نـۀ يـمـه
بـېـدار يـم
مـورې! سـتـا د الاهـو پـت
بـه پـالـمـه
زۀ ډيـوه يـم تـورتـمـونـه
ختـمـومـه

دواړه مـاشـومـان د مـيـنـې سـنـدرې تـه غـوږ غـوږ وو ـ
د دوئـي د کـورونـو سـره نـيـزدې ورکـوټـے غـونـدې مـېـدان د دوئـي د لـوبـو د کـولـو ځـائـے ؤ ـ
د ګـڼ شـمـېـر مـاشـومـانـو مـشـغـولا بـه اکـثـر د شـفـيـقـي د لاسـه ورانـيـده څـۀ نـا څـۀ لانـجـه خـو بـه ئـې جـوړه کـړه ـ جـهـګـړه بـه ئـې ډيـره پـه شـوق کـولـه د خـپـلـو ټـولـو هـمـزولـو مـاشـومـانـو سـره بـه نـيـغـيـدو ـ لـسـتـوڼـي بـه ئـې بـره کـړل او بـبـر بـه شـو ـ
,, راځـه کـنـه کـه دومـره تـکـړه ئـې ،،
انـداز ئـې ټـول د لـوفـرانـو ؤ ، ګـو چـې مـاشـوم ؤ ـ
فـريـد بـه ورتـه اکـثـر اووې ,, شـفـيـقـه ! تـۀ د هـر چـا سـره جـهـګـړې ولـې کـوې ؟ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ځه ، ځه ،، هغۀ به داسې په فلمي انداز کښې لاس پورته کړو ,, خپل کار کوه ـ ـ ـ او زما نوم شفيقے دے ښه ـ شفيق نه ،،

,, خپل نوم په خپله ورانوې ،،

,, ځه ، ځه ـ ـ ـ تاته دې چې پلار دا کومې ښې ښې خبرې ښائي کنه ـ دا دې په جې‌ب کښې واچوه ـ د بدمعاشانو نومونه وي هم داسې ,, شفيقے به داسې په سينه کښې ډډ شو ـ

حال دا شو چې شفيقے به ۇ نو فريد به د خپلو همزولو ماشومانو سره نۀ لوبيدو ـ يو اړخ ته به کښېناستو ـ وفا به هم اکثر لوبه پرېښوده ـ شفيقي به په فخر سره وې ,, زما پلار خو ما ته پخپله سيګرټ راکوي ،، او داسې پيخه غوندې به ئې هم ورسره اوکړه ـ

,, واخله بچے اولګوه دم ،،

شفيقے نن بيا د وفا سره خخ ۇ ـ

,, ګوره شفيقيه ! ما تاته هېڅ نۀ دي وئيلي ښۀ ،، وفا به تېزه لهجه کښې اووې ـ

,, تۀ تګي کوې ،، شفيقے برند ۇ

,, ما کله تګي کړې ده ؟ ،،

,, کوې تګي ،،

فريد ئې مېنځ ته راغے ـ ,, پرېږده شفيقيه ! يو خو تۀ په وړه وړه خبره لانجه جوړوې ،،

,, ځه ، ځه دا تۀ ډېر مُلا راغلے ئې ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, سمه دمه لوبه ستا د لاسه ورانه شي ،،
,, ښۀ ده کنه چې ورانيږي ،،
فريد ، وفا د لاس نه اونيوه ــ ,, راځه وفا ! پريږده ئې ،،
وفا په جک ترې نه خپل لاس خلاص کړو ــ
فريد حيران حيران ورته اوکتل ــ داسې کچه غوندې هم شو ــ
,, تاته پته نشته چې هلکان د جينکو لاسونه نۀ نيسي ،،
وفا اووې او د فريد د مخ رنګ سور غوندې شو ــ د خپلو همزولو په ورانديې د وفا په دې خبره د کچه کېدو وجه وه ، غصه وه يا که څۀ بله داسې جذبه چې فريد پرې خپله هم نۀ پوهېدو ــ
شفيقې په زوره زوره اوخندل ــ
,, ښه راځه ــ پريږده لوبې موبې ــ هوم ورک به اوکړو ،،
وفا په تېز نظر سره د شفيقې طرف ته اوکتل او روانه شوه ــ ماشوم فريد ته د وفا دغه خبره ډېره عجيبه غوندې ښکاريدلې وه ــ
,, وفا تۀ هم عجيبه ئې ــ د ټولو په وړاندې دې زۀ دومره کچه کړم ،،
وفا اووې ,, فريده ! مور مې وائي چې بده خبره وي ــ هلکان د جينکو لاسونه نۀ نيسي ،،
,, ما د هلته نه را روانولې ــ شفيقې درسره شر کولو ،، د فريد په لهجه کښې اوس هم ، هم هغه ګيله وه ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, خو خبرې خو په خولۀ کیږي کنه ــ په پښو لاسونو نه ،، وفا فرید ته اوکتل ــ
,, فریده ! د مور پلار خبره منلو کښې فائده وي تۀ دې د بابا او مور خبرې نۀ منې ؟ ،،
,, زۀ خو منم ،،
,, زۀ هم منم ــ داجي مې وائي چې د مشرانو ټولې خبرې د اولاد د فائدې دپاره وي ،،
,, بابا جان مې هم وائي ،،

o

د دیارلسو کالو دلاور خان په ایښې شوؤ مختلفو نخښو باندې صحیح صحیح ډزې کولې ــ سرور خان ډېر په فخر سره د خپل زوئے طرف ته کتل ــ
,, مالګینه ! دلاور خان یوه نخښه هم خطا نۀ کړه ــ ګورې ! ،،
مالګین د خوشامدئ نه د غاښونو نمائش اوکړو ــ ,, بالکل خان! آخر زوئے د چا دے ،،
,, هم ،، سرور خان په تکبر سره سر اوخوځولو ــ
,, خان ! ،، مالګین شیره شیره اووې
,, کشر خان ټول ستاسو په پل روان دے ــ خدائے ئې د نظره مۀ کړه ،،
سرور خان په زوره اوخندل ــ ,, لا خو تماشه کوه مالګینه ــ د دلاور خان د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خـانـۍ خـو بـه خلق مـثـالـونـه ورکـوي ـــ بـس دغه تـعـلـيـم دې هم سر تـه اورسـوي ،،
,, کشر خـان تـه د تـعـلـيـم څـۀ ضرورت دے خـان ـــ هـر څـۀ خدائـے ورکـړي دي ،،
سرور خـان بـيـا يـوه لـويـه قـهقـهـه اوکـړه
,, دنـيـا ډيـره لـويـه ده مـالـګـيـنـه ! يـو ريـحـان آبـاد خـو نـۀ دے ـــ دلاور خـان بـه اسمبـلـۍ کـښې نـۀ کـښيـنـي ؟ ،،
,, او خـان دا خـو ده ،،
,, خـانـي کـه دومـره اسـانـه وے نـو هـر لـلـو پـنـجـو بـه خـان وے ,,سرور خـان پـه مـتـکـبـرانـه انـداز سره اووې ,, زور غـواړي ، زور ـــ ورشـه نـخـښې بـيـا سمې کـړه ،،
دلاور خـان پـه بـلـه نـخـښه شست اخسـتـو !

ودود صېب وار پـه وار د ريـحـان آبـاد د ټـولـو مـشـرانـو سره لـيـدل کـتـل کـړي وو ـــ هغـۀ پـه قـلاره د هغـوي پـه سوچ ځـان پـوهـولـوـــ ودود صېب چې دا اولـيـدل نـو کـافـي مـايـوسه شـو چې د هغـوي پـه زړونـو او ذهـنـونـو د سرور خـان رُعـب او دهشت خـور دے او هېڅ يـو کـس ښـکـاره خـبـره کـولـو تـه تـيـار نـۀ دے ـــ هغـوي غېر شعـوري طـور د خـپـلـو حـقـونـو نـه دسـتـبـردار شـوي وو ـــ ډېـر کـسـان داسې وو چې پـولـې پـټـې ئـې سرور خـان جـبـراً لانـدې کـړي وو ، نـۀ څـۀ بـيـعـه ، نـۀ قـيـمـت ـــ بـس د خـپـلـې بـرخې نـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې فارغ کړي وو خو خولې ئې بيا هم بند وې او چا چې لږه ساه اخستله ، بچ خو هغوي هم نۀ وو پاتې خو دومره ضرور شوي وو چې سرور خان لږې يا ډېرې پيسې ټکې ورکړې وې او په چا کښې چې عقل او جرأت ؤ، د هغوي زمکې سلامت وې دا بيله چې سرور خان به وخت په وخت په مختلفو حيلو بهانو تنګول راتنګول ــ

په ريحان آباد کښې د تعليم سهولتونه تقريباً په نشت وو ــ دا د ودود صېب دپاره ډېره د خفګان خبره وه ــ هغۀ ته ددې خبرې ښۀ ادراک ؤ چې د ظلم تيارې د تعليم رڼا ته نۀ ټينګيږي ــ ودود صېب د کلي په لويه حجره کښې د علاقې د مشرانو سره ناست ؤ ــ زلمي هم ناست وو ــ

,, لالا دا څومره د فکر خبره ده چې د ريحان آباد خلق د تعليم د حاصلولو څۀ خاص سهولت نۀ لري ،، ودود صېب اووې

,,بس د خدايه ده ــ څۀ اوکړو ،، يو مشر سطحي شان اووې ــ انداز ئې د ځان د خلاصولو ؤ ــ

,, د خدايه خوبالکل نۀ ده لالا،، ودود صېب ورته په غور اوکتل

,, زمونږ خپله بې غوري ده ــ زمونږ خپل غفلت دے ــ زمونږ بچي په ټپو رالوئيږي او مونږ ئې هډو احساس نۀ لرو ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, د قسمت تقدیر خبره ده ،، یو بل مشر اووې ,, د چا په قسمت کښې ئې چې لیکلي وي هغوي به اووائي سبق ،،
,, ډیر ښۀ کاکا ،، ودود صېب په افسوس سره اوخندل ,, دنیا د سپوږمۍ نه هم مخکښې تېره شوه او ستاسو که په قسمت کښې وي نو ورخیژئ به که خیر وي ،،
,, تۀ د قسمت نه منکر ئې ؟ ،،
,, بالکل نه ،، ودود صېب په صفا لهجه کښې اووې ,, تاسو خپل ځانونه ولې غولوئ ــ زۀ د قسمت نه نۀ یم منکر خو تاسو د حکمت او محنت نه ضرور انکاري یئ ــ قرآن عظیم کښې دي چې الله پاک د چا د ذرې هومره حق تلفي هم نۀ کوي ــ تاسو اول خپل ځانونه حقدار خو ثابت کړئ ــ ایماندارانه کوشش خو اوکړئ ــ ــ ــ ــ ــ ،، ودود صېب یو ساعت ته غلے شو ــ په ټولو ئې نظر واچوۀ ، د زلمو طرف ته ئې اوکتل او بیا ګویا شو ,,قرآن پاک عظیم الشان کښې دي ــ الله پاک فرمائي چې د چا سره د خپل حالت د بدلولو خیال نۀ وي ، څوک چې د خپل حالت د بدلولو دپاره کوشش نۀ کوي ــ د هغوي حالت نۀ بدلیږي ــ ستاسو خوښه ده ــ مونږ خو د پستۍ او زوال په لور روان یُو،،
,, د سرور خان چې نۀ وي خوښه نو دلته نۀ سکول جوړیدے شي او نۀ کالج ،، یو زلمي په اوچت اواز سره اووې نو ډیر مخونه ور واؤړیدل ــ یو مشر ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

په غصه کښې اووې ,, بې ادبه ! تاته
پته نشته چې مشران کله خبرې کوي نو
کشران غلي ناست وي ،،
ودود صېب مسکے شو ,, کاکا ! د مشرانو
خو هم فرض جوړيږي کنه چې خپلو کشرانو
ته د هغوي بنيادي حقونه اورسوي چې
پکښې يو تعليم هم دے ! ،،
کاکا هېڅ اونۀ وې ــ ودود صېب ترې
تپوس اوکړو ,, کاکا ! دا جوړ ستاسو
زوئے دے ؟ ،،
, او ،، کاکا لا اوس هم خپل سټېشن ته
نۀ ؤ راغلے ــ
,, سرور خان ته به په جرګه ورشو ،،
ودود صېب د ټولو طرف ته اوکتل ,,
ســـــرور خان هم ددې علاقې مشر دے ستاسو
په شان
 د هغوي خو زمونږ سره د مرستې حق
جوړيږي ،،
ودود صېب نورې ډېرې خبرې اوکړې خو
ويريدلي زړونه د خوزيدلو پوزيشن کښې
نۀ وو ــ
ودود صېب د ريحان آباد د خلقو حالت
ته فکر مند ؤ ــ

o

د ګرمۍ چهټيانې ښنګه تيرې شوې ــ فريد
او وفا خو هډو خبر نۀ شول ــ
,, مونږ به سبا نه بله ورځ کلي ته ځو
،، فريد اووې ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وفــا د مخ بــلا ډېــر رنــګـونــه يــو دم تــت شـول ــ داسې زړۀ نـيـولـي زړۀ نـيـولـي ئـې اووې ,, سبــا نــه بــلــه ورځ ؟ ،،
,, او ــ ــ ــ ــ ،،
وفــا پــه کـتـاب بـانـدې غيـر ارادي طـور خپـلـه ګـوتـه تـاوؤلـه راتـاوؤلـه
,, فــريــده ! تــه خــوشحـال ئـې چې کــلـي تــه ځـې ؟ ،،
,, خـوشحـال يـم هـم او نــه هـم يـم ،،
,, دا خـو دوه خبـرې دي ،،
,, او کـنـه ــ هـم دوه خبـرې دي ــ خـپـل کــلـي تــه ځـم او هـلـتـه بـه بـيـا سکـول تــه ځـم نــو خـوشحـال يـم او خـفـه ځـکـه يـم چې ستـا پـه شـان ښـۀ مـلـګـرے مې څـوک هـم نـشـتـه ــ مـلـګـرې مې ډېـر دي ، هـغـوي هـم ډېـر ښـۀ دي خـو پـه تـا پـسې مې د اوس نـه زړۀ خـفـه دے ،،
,, بــابــا جـان څـۀ وائـي فـريـده ! چې بـيـا بـه راځـو ؟ ،،
,, پـتـه نـشـتـه ،، د فـريـد لـهـجه داسې فـکـر مـنـده شـان وه ,, خـو تـۀ هـم راځـه کـنـه زمـونـږ سره ــ هـلـتـه بـه سکـول وائې دلـتـه خـو سکـول هـم ټـول ړنـګ پـنـګ دے ،،
,, داسې چـرتـه کـېـدے شـي ،،
,, ولـې نــه شـي کـېـدے ؟ ،،
,, زۀ پـــــه خـپـلـه خـــوښه خـــو نـۀ شـم تـلـے ــ داجـي مې کـه راتـه اووائـي نـو ــ ــ ــ ،، وفـا داسې پـه سـوچ کـښې اووې ,, خـو ګـرانـه دہ ــ ګـل کـلـے ډېـر لـرې دے ! ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، څۀ لــرې دے ،، فـريـد اووې ،، نـيـمـه ګـهـنـټـه مـزل هـم نـۀ دے ټـول ،،
دواړه مـاشـومـان پـه يـو بـل پـسې خفـه وو خو دا يـوه داسې نـاګـزيـره مـرحلـه وه چې بـنـد ئـې ورتـه نـۀ شـو وهلـے ـ ـ ـ
نـن د ودود صېب سره د دواړو نـشست د نـور کـلـه پـه نـسبت ډېـر زيـات اوږد ؤ ـ
ودود صېب د هـغـوي پـه جذبـاتـو پـوهـېدو ـ
وفـا اووې ،، بـابـا جـانـه ! تـاسو بـه لاړ شئ او مـا بـه هـيـره کـړئ ،،
ودود صېب ورتـه ډېـر پـه مـيـنـه او شفـقـت اوکـتـل ،، نـه نـه ـ ـ ـ زۀ بـه خـپـلـه وفـا لُـور هـيـروم ؟ تـاتـه ښکـاري داسې ؟ ،،
ودود صېب د هـغې پـه خفـګـان پـوهـېدو ،، زمـا خـو بـه مې وفـا لُـور ډېـره يـاديـږي خـو کـه تـا مـونـږ هـيـر کـړو نـو بـيـا ؟ ،،
د وفـا پـه مخ د يـقـيـن نـه ډکـه مُسکـا خـوره شـوه ـ څۀ ئـې اونـۀ وې خـو پـه هـغـه مُسکـا کـښې داسې يـو چـيـلـنـج غـونـدې ضرور ؤ ـ
لـکـه د خـامـوشۍ پـه ژبـه ئـې وئـيـل چې ،، ګـورو چې څـوک بـه څـوک يـاد سـاتـي ،،
سکـيـنې ښکـل کـړه ،، زمـا لُـور خـو زمـا د سـتـرګـو تـور ده ،،
،، تـاسو بـه بـيـا کـلـه راځئ ؟ ،، وفـا تـپـوس اوکـړو
،، د سکـولـونـو پـه ټـولـو چـهـټـيـانـو کـښې بـه مـونـږ دلـتـه راځـو ـ ريـحـان آبـاد تـه ـ ټـيـک ده ،، ودود صېب ورتـه پـه مـيـنـه اووې ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ټـولـو چـهـټـيـانـو کـښې ؟،، د وفـا پـه مـخ د خـوشحـالـۍ رنـګـونـه اوغـوړيـدل
,, او ـــ ـــ ـــ ټـولـو چـهـټـيـانـو کـښې ،،
,, د اتــوار پـه ورځ خـو هـم چـهـټـي وي ،،
وفـا جـوړ وريـاد کـړل او وضاحت ئـې تـرې اوغـوښتـو او ودود صېب بـې واره او بـې اختـيـاره اوخـنـدل ,, زمـا لُـور ډېـره هـوښيـاره ده ـــ هـم م م م ـــ ـــ ـــ ـــ ځـه ښـۀ ده د اتــوار پـه ورځ بـه هـم راځـو خـو د کـلـه کـلـه غـېـر حـاضـرۍ بـه راتـه پـکښې بـخښنـه وي ,, ـــ ـــ ـــ ـــ ټـيـک ده ؟ ،،
,, ټـيـک ده ،، وفـا خـوشحـالـه شـوه ـــ
,, بـابـا جـانـه ! وفـا دې هـم زمـونـږ سره لاړه شي کـنـه ، هـلـتـه بـه سبـق وائـي ،،
,, خـبـره خـو ښـۀ ده ،، ودود صېب د وفـا طـرف تـه اوکـتـل ـــ د هـغې پـه سـتـرګـو کـښې هـم د تـلـو خـواهـش ځـلـيـدو ـــ
,, زۀ بـه د ارسلا جـان سره اوګـورم ،،
وفـا او فـريـد يـو بـل تـه اوکـتـل ـــ سـتـرګـې ئـې لـکـه د ډيـوۀ اوځـلـيـدې ـــ مـاښـام ودود صېب د وفـا د پـلار سره اوکـتـل ـــ
,, ارسلا جـانـه ! پـه دې درې مـيـاشتـو کـښې مـونـږ د وفـا د مـيـنـې دومـره امـوخـتـه شو چې اوس روان يُـو نـو داسې راتـه مـحسوسيـږي لـکـه چې دلـتـه رانـه خـپـلـه سکـه لُـور پـاتـې کـيـږي ـــ سکـيـنـه هـم ډېـره خـفـه ده ـــ خـبـره څـۀ عـجـيـبـه غـونـدې ده خـو دا مـيـنـه هـم څـۀ ډېـر عـجـيـبـه شـے دے کـه سـتـاسـو خـوښـه وي نـو زمـونـږ سره راځـئ ـــ کـورونـه زمـونـږ دوه دي ، هـېـڅ تـکـلـيـف نـشـتـه ـــ څـۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي بس يو کور مې د وفا لُور شو ــ د سبق وئيـــلــــو اساني به هم ورته ډېره وي ، ستاسو د کار روزګار بندوبست به هم خدائے اوکړي،،

د ارسلا جان په مخ د ودود صېب د مينې او پېرزوئنې ردعمل په يوې شکلې مُسکا کښې ځليدو ــ ,, ودود صېب ستاسو ډېره مننه ــ زۀ ستاسو اخلاص ته رسم ، زۀ ګورم په دې درې مياشتو کښې وفا ستاسو نه ډېر څۀ زده کړل ، زۀ پرې خوشحاله يم ــ د وفا تعليم هم زما رمان دے خو ــ ــ ــ ــ دا فېصله کول ماته ډېره ګرانه ده ،،

,, زۀ پوهېږم ،، ودود صېب اوويې ,, تاسو ته چې کمه خبره ما اوکړه هغه ستاسو دپاره زما نن هم ده او سبا هم ده ــ وفا ډېره قابله ماشومه ده ــ د سبق خيال ئې خامخا اوساتئ ،،

,, په مونږ خو په تيارو تېره شوه ــ ــ ــ ،، ارسلا جان اوويې ,, د دوي سبا ورځ خو چې روښانه وي ــ ستاسو ډېره مننه ودود صېب ! ،،

,, ښه ده ارسلا جانه ! ،، ودود صېب پاسيدو کښې اوويې ــ ,,سبا به مونږ روانيږو ــ سحر به تۀ کار ته تلے ئې نو اجازت د اوس نه راکړه ،،

,, سبا جمعه ده ،، ارسلا جان مُسکے شو ,, زۀ به يم ، چهټي ده د کار ،،

,, ځه ښۀ شوه د الله په امان ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥

د وړلـو سامـان پـه ګـاډي کښې کـېښودے شو ـ سکینـه عفـت تـه کـور تـه ورغلـه او مخـه ښه ئـې تـرې واخستـه ـ وفـا ئـې ښکل کـړه او اجـازت ئـې تـرې واخستـو ، فـریـد ورسره ؤ ، ودود صېب آخر کـښې د ارسلا جـان سره بـېره ګـړه اوکـړه او ګـاډي کـښې کښیـنـاستـو ـ

تـر دلـتـه پـورې خـو حـالات ټـیک ټـاک وو خـو چې کـلـه ګـاډے پـه روانـېـدو شـو نـو کـار خراب شو ـ وفـا پـه ژړا شـوه ـ ودود صېب د ګـاډي نـه راکـوز شـو ,, ولـې ولـې ! وفـا لـورې ـ ـ ـ بـده خـبـره ده بـچـے مـــونـږ بـه راځـو کـنـه ـ مـونـږ بـه ولـې نـه راځـو چې زمـونـږ وفـا لُـور دلـتـه ده ،،

,, زۀ ستـاسو نـه خفـه یـم بـابـا جـانـه ،، وفـا پـه سلـګـو سلـګـو کـښې اووې ـ ودودصېب د وفـا د مخ نـه اوښکې پـاکـې کـړې ـ ,, قـصور خـو مـې راتـه اوښـایـه کـنـه د بـابـا ځـانـه ،،

وفـا هېڅ نـۀ وې ، د هغې سلـګـو خبـرې کـولـې ، ودود صېب د ارسلا جـان طرف تـه اوکـتـل ,, یـره وروره ! دا سوال مـې اومـنـه ، څـو ورځـو تـه دې وفـا زمـونـږ سره لاړه شي ، چـهـټـیـانـې هسې هم لا درې ورځـې شتـه دي ـ اتـوار تـه بـه ئـې زۀ د ځـان سره راولـم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارسلا جان خندل ,, وفا بچی ! تا خو دې د بابا جا ن دپاره مونږ هم پرېښودو ،،

خو د وفا سلګی چرته قراریدې ـ

,, ښهٔ ده ودود صېب لاړه دې شي درسره ـ واقعي ده د مینې د زور هېڅوک نهٔ وي ،،

,, ټیک شوه وفا لورې ،، ودود صېب د وفا طرف ته اوکتل ـ ,, اوس خو اوخانده ،، خو وفا د سترګو نه خپل لاس نه اخوا کولو ـ بیا ئې منډه کړه او خپل داجي ته ورتر غاړه وته ـ

,, ورشه بچے خپل سامان دې راواخله ،،

,, نه ، نه وروره ـ هېڅ حاجت نشته ،، ودود صېب ارسلا جان منع کړو ـ ,, وفا بچی مې خپل کور ته ځي ـ د خپل بابا جان کور ته ـ د وفا لُور دپاره مې هر څهٔ ډېر دي ـ راځه بچے ،،

,, بابا جانه ! زهٔ مې د مور نه اجازت اخلم ،،

,, ضرور بچے ـ ـ ـ شابه ،،

ارسلا جان خندیدو ,, کله کله خو بنده حیران شي ،،

ودود صېب اووې ,, ارسلا جانه ! ژوند ډېر ښائسته دے ـ بس خو که لږ په ښائسته نظر ئې اوګورو ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

وفـا تـه خو ګل کلي کښې جوړ د مينې يوه بله دنيا په انتظار وه لوئې واړۀ ترې ځاريدل ـ د فريد نيا نيکۀ خو لکه چې خپل ورک څۀ موندلي وو ـ د وفا په نازولو ستړي کېدل نه ـ وفا دا هر څۀ ليدل او محسوسول ـ
فريد خو د وفا په مېلمستيا کښې سم لېونے شوے ؤ ـ وفا به چې کله د څۀ خوړلو څښلو نه لاس اونيوؤ نو د فريد جنګونه به شروع شول ,, ولې ولې ؟ دا ولې نۀ خورې ،، دا ولې نۀ خورې، دا ولې نۀ څښې ؟ ،،
وفا به ورته مسکې شوه ,, فريده ! تۀ هم کنه ـ پوره لېونے ئې،،
,, لېونے شۀ يم ـ هم ـ ـ ـ دا اوخوره ،،
فريد خو د هوا په اوګو سور ؤ ـ په دوؤ ورځو کښې ئې ټول ګل کلے وفا ته اوښودلوـ چهټيانې وې نو وفا سباؤن سکول د بهر بهر نه اوکتو ـ فريد به ورته د سکول، اُستاذانو او سبق ټولې قيصې کولې ـ د وفا تر هر څۀ نه زيات د فريد د نيا نيکۀ د خټو لُوټو نه جوړ ساده غوندې کور خوښ شو ـ سکينې خپلې مور ته اووې ,, مورې وفا دې خوښه شوه ؟ ،،
د سکينې په لهجه کښې د مستقبل خوبونه او رنګونه انغاړلي وو ـ خو ماشومې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وفا خو تري صرف د لفظونو تر حده معنٰی اخستے شوه ، ایله غوندې مسکی شوه ــ د سکینې مور په مینه وفا ته اوکتل ، په سر ئې ورته لاس راښکل ,, د وفا بچی خو مې هډو ثاني نشته ،، بیا ئې ښکل کړه ,, خدائے دې د بد نظر نه اوساته ،،

ماشام ودود صېب خبره راواچوله ,, وفا لورې ! سبا به که خېر وي ریحان آباد ته ځو ــ ــ ــ ،،

,, زۀ خو نۀ ځم ،، د ټولو نازولې وفا ناز اوکړو ــ

,, ان هں ،، ودود صېب په مسکا مسکا کښې په حیرانتیا سره د وفا طرف ته اوکتل ,, چهټیانې ختمې شوې لورې ــ اوس به تۀ سکول ته ځې ، سبق به وائې ــ تلۀ خو به غواړې ریحان آباد ته ،،

وفا ته هم د ودود صېب دغه انداز خوند ورکړو ــ مسکی شوه خو د هغې د څۀ وئیلو نه وړاندې فرید اووې ,, بابا جانه ! وفا وائي چې زۀ چې سباؤن سکول اوګورم نو بیا به ځم ،،

ودود صېب ډېر په مینه دواړو ماشومانو ته کتل ــ سکینې اوخندل ــ ,, لښکر درته ښۀ په صلاح مخ ته ولاړ دے ــ یوه ورځ ده خېردے سباؤن سکول خو دې اوګوري ــ دومره راغلې ده ،،

ودود صېب ډېر په مینه اووې ,, زما خو پرې هډو د ټولو زړۀ نۀ کیږي خو سکول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئـې دے او بـل ارسلا جـان تـه هم بـې ژبـې کـيـږم ـ خېـر چـې د وفـا لُـور فـرمـائـش مـې دے نـو غـورځـولـے ئـې هم نـهٔ شم ښـهٔ ده ـ څـنـګـه چـې د لـښـکـر خـوښـه وي ،،

فـريـد او وفـا يـو بـل تـه پـه ځـلـيـدلـو سـتـرګـو اوکـتـل ـ دواړه مـاشـومـان خـوشـحـال شـول ـ

پـه سـبـاؤن سـکـول کـښـې تـېـريـدونـکـې هـره لـمـحـه دو فـا پـه زړهٔ او ذهـن نـقـش کـيـده ـ ودود صېـب د خـپـل ټـول سـټـاف سـره د وفـا پـېـژنـدګـلـو اوکـړه ـ ټـولـو ورتـه تـود هـرکـلـے ووې ـ وفـا مـحـسـوس کـړه چـې د ريـحـان آبـاد د سـکـول او د سـبـاؤن سـکـول پـه مـاحـول ، د اسـتـاذانـو پـه رويـو او پـېـرزوئـيـنـو کـښـې فـرق دے ـ ډيـر زيـات فـرق ـ وفـا دلـتـه يـو طـلـسـم مـحـسـوسـولـو ـ خـبـرې ډيـرې وې خـو مـاشـوم ذهـن ئـې بـاريـکـيـو تـه رسـائـي نـهٔ لـرلـه ـ

,, د مـيـنـې سـنـدره ،، وفـا د ودود صېـب نـه ډيـر وارې اوريـدلـې وه خـو دلـتـه ئـې اثـر څـو چـنـده سېـوا ؤ ـ يـوه يـوه مـصـرعـه بـه ټـول کـلاس د ودود صېـب پـسـې پـه هم هـغـه انـداز او آهـنـګ کـښـې تـکـرارولـه وفـا هم پـه هـغـه مـاشـومـانـو کـښـې شـامـلـه وه ـ

,, وخـتـه ! پـوئـې پـه
بـاريـکـيـو د حـکـمـت يـم
ځـان ځـانـي نـهٔ لـرم ټـول
وحـدت وحـدت يـم
خـاص او عـام لـره پـېـغـام
د مـحـبـت يـم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـو را اوګـوره یـو رُعب
یـم او طـاقـت یـم
دغـه شـان مـې نـن دنـیـا
وتـه ښـایـمـه
زهٔ ډیـوه یـم ، تـورتـمـونـه
ختـمـومـه

o

ریـحـان آبـا تـه د روانـیـدو پـه وخت وفـا بـیـخي غلـې غلـې وه ــ ودود صېب د وفـا دپـاره بـلا ډېـر شـاپـنـګ کـړے ؤ ــ سکـیـنـې ښکـل کـړه ,, زمـا وفـا خـو بـه مـا هـیـروي نـه ؟ ،،

وفـا سکـیـنـې تـه پـه ژور نـظـر اوکـتـل او ډېـر پـه سـنـجـیـدګـۍ سـره ئـې سـر پـه نـفـي کـښـې اوخـوځـولـو ــ فـریـد او وفـا یـو بـل تـه ددې لـمـحې خـفـګـان پـه لـفـظـونـو کـښـې ځـرګـنـدولـے نـهٔ شـو ــ مـاشـومـان وو ددې خـفـګـان د بـنـیـاد ادراک ئـې کـلـه لـرلـے شـو ــ بـهـر حـال چې هـر څـهٔ وو، خـو چې ودود صېب ګـاډي کـښـې نـاسـت نـهٔ ؤ دواړو خـپـلـو کـښـې څـهٔ پـټـې پـټـې خـبـرې کـولـې ــ

,, راځـه بـچـے ،، ودود صېب د مـوټـر دروازه بـیـرتـه کـړه ــ

وفـا پـه خـامـوشـۍ سـره پـه خـپـل ځـائـے ولاړه وه ــ ودود صېب مـاشـوم خـو نـهٔ ؤ چې د هـغې پـه مـعـصـومـوتـاثـراتـو رسـیـدل نـه ــ فـریـد تـه ئـې اوکـتـل ــ د هـغـهٔ پـه مـخ هـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څۀ خبره څلیده ـ ودود صېب بې اختیاره مسکے شو ـ وفا ته ئې اوکتل ـ
,, وایه لُورې څۀ حکم دے ؟ ،،
,, بابا جانه فرید دې هم راځي کنه ،،
وفا په معصومیت سره ووې ـ ,, تاسو خو هسې هم واپس راځئ ،،
سکینې اوخندل ,, لښکر بیا په صلاح دے ،،
ودود صېب سکینې ته اوکتل او مسکے شو ـ ,, لښکر بې تا کله پوره دے ـ سر خېله خو ئې هم تۀ ئې ـ تۀ هم راځه ،،
ودود صېب دې خبرې ته حېران ؤ ـ وفا او فرید به هره خبره ورسره ښۀ زړۀ وره او په ملګرتیا کوله خو دلته زړۀ نیولي وو ـ په ژور نظر ئې دواړو ته اوکتل ، خوشحالي ئې په مخونو څلیده ـ دغه لمحه کښې ئې ورته بې اختیاره د زړۀ نه دعا اووته ـ بې لفظونو خو لا محدوده دعا ـ ودود صېب خپله هم پوئې نۀ شو چې په دغه لمحه کښې ئې ددې ماشومانو دپاره د خپل خدائے نه څۀ اوغوښتل ـ بس خو خپل اندرون کښې ئې یوه رڼا شان محسوس کړه او د هغې رڼا په غېږ کښې ئې بې واره او بې اختیاره د خپل زړۀ کچکول کېښودو ـ
څۀ ساعت پس لښکر ریحان آباد ته روان ؤ ـ

o

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

د ودود صېب په کور کښې يو بل ګل اوغوړيدو ـ يوه ماشومه کور ته راغله ـ نوم ورله فريد خوښ کړو ـ ,, امبر ،، خوشحال خو ټول وو خو فريد خو جوړ په هوا ګرځيدو ـ امبر به ئې د زړۀ نه نۀ جدا کوله ـ د پيريانو په ژبه کښې به ئې ورسره خبرې کولې ، اګړم بګړم به ئې ورته وئيل ـ سکينې به ودود صېب ته وئيل ,, ژنے خو ستاسو نه هم زيات دے ،،

ودود صېب به اوخندل ,, ژنے دے کنه ،، امبر خړپوسې وهلې ، پل ئې اخستو ، خبرې ئې زده کولې او مور پلار او ورور ئې د خوشحالئ نه ورته په جامو کښې نۀ ځائيدل ـ

ودود صېب به وئيل ,, مينه په دې دنيا جنتي شان لمحې زيږوي او کرکه کينه د سم دم وخت نه عذاب جوړوي ،،

امبر خبرې زده کړې نو د ګل لالا ، ګل لالا په وئيلو خو ئې هډو خولۀ نۀ ستړې کېده او ګل لالا خو ئې ترې بس ځاريدو او ځاريدو ـ فريد ته به چې کله مور د نظر ماتي دپاره سپېلني دودول نو تنګ به شو ، زړۀ به ئې را ډوبېدو ـ ,, موري بس کړه کنه ،، فريد به التجا شان اوکړه خو اوس چې په امبر به ئې کله بې کچه مينه راغله نو پخپله به ئې د سپېلنو نه ډډوزه پورته کړه او ښۀ به ئې ورته لوګے کړل ـ سکينې به ورته په مينه او حيرانئ سره کتل ـ ,,

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــا خدايــه ! دا هغـه فـريـد دے چې د لــوګـي نــه بــه يــو دم تــنګ شو او اوس ئــې د امــبـر دپــاره پــه لــوګــو کښې سر ور دنــنه کړے وي ، پــوکــوي ئــې ، دودوي ئــې ــ ــ ــ ــ ،،
,, بــس دے مــات شو نــظر ئــې ،، سکـيـنـې بــه ورتــه اووئــيل ــ
,, لا چرتــه مــات دے ،، فــريــد بــه هوښيــارې سترګـې وړپــورتــه کړې، ويــښتــو کښې بــه ئــې د سپيـلــنو سوزيــدلــي سپــنې ، خسنې انــختــي وو ــ د ځــان فــکر بــه ورسره کــلــه ؤ ,, سم ئــې ورتــه سوزوم،،

فــريــد د ودود صيب سره خوا کــښې نــاست ؤ ــ امــبــر د پــرپــرکــيــو پــه شــان پــه کــور کښې الــوتــه را الــوتــه ــ فــريــد اووې ,, بــابــا جــانــه ! دا ولــې ؟ زمــاخــو يــوه لــحظه هم د امــبــر د لــيــدو نــه بــغېــر نــۀ تــيــريــږي ــ ،،
ودود صيب ئــې ډېــر پــه شفــقــت پــه سر لاس راښکل ,, تــاتــه لــوئــے خدائــے ډېــر څۀ عطا کړي بــچــے ــ تــاتــه ئــې مــيــنــه دربــخښلــې ده ــ ،،
فــريــد څــو شيبــې غلــے ؤ ، بــيــا ئــې اووې ,, خو بــابــا جــانــه ! مــا تــه داسې مــحسوسيــږي چې زمــا ستــاسو نـــــه هـــــم زيــــــاتـــــه د امـــبــر سره
مــيــنــه ده ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

ودود صيب ورتـه مسکـے شو ,, خـور دي ده
کـنـه او بـيـا درنـه کشره هم ده نـو مـيـنـه
خـو بـه دي ورسره خـامـخـا وي ،،
,, بـابـا جـانـه ! پـتـه نـشـتـه چې ولـې ، خـو
زۀ کـلـه کـلـه اوويـريـږم ،، فـريـد داسې ځـۀ
ورکـه ورکـه غـونـدې لـهـجـه کـښې اووې ــ
,, ام هـم ــ ــ ــ ــ ،، ودود صيب ورتـه
داسې د سر زنـش کـولـو پـه انـداز کـښې
اوکـتـل ,, دا سـتـا د ويـرو او انـديـښـنـو
عمر دے؟ ،، ودود صيب څـۀ سـاعـت ډيـر پـه
ژور نـظر فـريـد تـه کـتـل بـيـا ګـويـا شو ,,
انـديـښـنـو تـه هيڅ کـلـه خـپـل زړۀ کـښې ځـائـے
مـۀ ورکـوه دا د يـقـيـن جـرړې کـمـزورې کـوي
ــ ،،
,, پـتـه نـشـتـه چې ولـې ؟ ،، د فـريـد لـهـجـه
بـيـخـي بـدلـه وه ــ د مـاشـومـتـوب د عمر د
نـاپـخـتـګی شائـبـه هم پـکـښې نـۀ وه ــ
ودود صيب بـه د فـريـد د مـخـتـلـفـو
کيفـيـتـونـو د ذهن او سوچ د ارتـقـائـي عمل
جـاج ډيـر پـه ژوره اخـسـتـو خـو نـن دا بـيـخـي
نـوے احساس ؤ چې د فـريـد پـه دې خـبـره
ورتـه شوے ؤ ــ ودود صيب د مـيـنـې د
انـتـهـا سره تـعـلق لـرونـکـو د داسې
کيفـيـتـونـو د اثـر انـګـيزۍاو مـحـرکـاتـو
ادراک لـرلـو خـو د فـريـد خـو لا دومـره پـوخ
عمر نـۀ ؤ چې ــ ــ ــ ــ ودود صيب ورتـه
پـه ځـيـر اوکـتـل او ورتـه مـسکـے شو ــ ,,
شيطان د انـسـان ډيـر د نـيـزدې دښمن دے د
بـابـا ځـانـه ! خـپـل سوچ هميشه مـسـلـمـان
سـاتـه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, مسلمان سوچ څنګه وي ؟ ،، فرید تپوس اوکړو
,, په لوئے خدائے کامل یقین او په هر حال کښې صبر او شکر ـ دغه د مسلمان سوچ بنیاد دے ،، ودود صېب فرید ته ډېر په غور کتل ـ
فرید څۀ شیبې ښۀ ورغلے ، غلے ؤ بیا ئې ودود صېب ته سترګې ورپورته کړې او مُسکے شو اوس ئې په مخ بې آرامي نۀ محسوسېده ـ
,, بابا جانه ! انسان ډېر کمزورے دے کنه ؟ ،،
ودود صېب فرید ځان ته راجوخت کړو ,, کمزورے هم او نیمګړے هم ـ پوره او قادر صرف د الله ذات دے ،،
فرید غلے ؤ ، ودود صېب هم هغسې هغه خپل ځان ته جوخت کړے ؤ ـ په سر ئې ورته لاس راښکو ,, الله پاک د زړونو په واړه سوداګانو، په ذهنونو سوچونو خبردار دے ـ لوئے الله د ښائسته زړونو ملګرتیا کوي ـ ـ ـ همېشه ! ،،
د فرید سترګې اوځلیدې او د ودود صېب د غاړې نه ئې لاسونه تاؤ کړل ـ ,, تاسو چې ماته کله هم په سر لاس کېږدئ نو زۀ څۀ ډېر عجیبه او خوشحالوونکے غوندې سکون محسوسوم بابا جانه ! ،،
,, بالکل بچے ! ځنې خبرې د فطرت او روحانیت سره ډېر زیات ژور تړون لري ـ چا ته په سر د شفقت او مینې لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښودل ډېر لوئے نفسیاتي اثر لري ـ
مثبت اثر ـ شوریدګي کموي ، د هیجان
او ذهني منفي شدتونو زور ماتوي ،،
فرید ډېر په غور سره د ودود صېب خبره
اوریده ـ ،، هم دغسې په اوګه ټپول هم
سړي ته غرونه غرونه ډاډ بخښي ، زړۀ
ور کوي ئې ، پالوان ترې جوړوي ـ ـ ـ
ـ ،،
فرید ډېر په انهماک سره ودود صېب ته
غوږ غوږ ؤ ، ودود صېب ورته ډېر په
مینه مسکے شو ـ
،، او بیا پلار خو هسې هم د سر سېورے
وي ـ د تاؤ په سېوري وس کله رسي ،،
ودود صېب بیا خپل لاسونه فرید
ته واکړل او فرید ئې بیا د
غاړې نه لاسونه تاؤ کړل ـ

O

د لکچر نه پس د معمول مطابق د
سوالونو جوابونو سلسله جاري وه ـ
،، کښېنه بچے ـ ویري ګُډ ،، ودود صېب
اووې ،، ستا تپوس ډېر اهم دے ـ اصل
خبره دا ده چې پښتانۀ په مجموعي
حېثیت د حقیقت نه ډېر لرې پاتې شوي
دي ـ جذباتي دومره دي چې عقلونه ئې
په ګردونو کښې پټ دي او جذبات هم کوم
جذبات؟ لېوني جذبات ـ ـ ـ پښتون
اکثر له خپله تاوه اور اخستے دے ـ
تاسو کله سوچ کړے چې نن پښتون په خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

کور کښې محفوظ نۀ دے ، مري ، استحصال ئې کيږي او ګرم هم ، هم دے بللے شي ــ ولې ــ ــ ــ ــ ــ ؟ ،، ودود صېب يو ساعت ته خاموش شو ــ ټول کلاس غوږ غوږ ناست ؤ ، په ټولو ئې يو سنجيده نظر واچوؤ، بيا ګويا شو ،، بې نوا دے ، ژبه ئې نشته ، د جهالت په تيارو کښې ګېر دے ــ له اول ورځې نه ورته د پښتو تشريح غلطه شوې ده ــ کاږۀ سوچونه ، کاږۀ عملونه ئې د شخصيت حصه ګرځيدلي دي ، دنيا په تيزۍ سره بدليږي ، دا د علم او هنر دور دے ــ د سائنس او ټيکنالوجي زمانه ده خو پښتانۀ اوس هم په غوجلو او غارونو کښې پراتۀ دي ، بريتونه تاؤولو او ټوپکې طماچې په ترخ کښې ګرځولو ته خپله پښتو وائي ــ دوئي د پت ، ښېګړې ، تورې او وفا په اصل مفهوم هېڅ کله اونۀ رسيدل ، ورور ته تربور وئيل او خپله ټوله توانائي په دې يا ددې سره متعلقه په نورو ډېرو وړو لويو ، بې ځايه او بې حقيقته خبرو ضائع کول د دوئي ننګ او پت دے ــ خپلې دروغجنې انا هميشه د خپل جهل وفا دار ساتلي دي ــ د تورې تشريح ورته د جائز او ناجايز جنګ شور غوبل او د اور لمبه ، په سر باندې بله ساتلو په طور شوې ده ــ ــ ــ او د ډېر زيات افسوس او عبرت مقام خو دا دے چې په وړه يا لويه سطح ئې مشري هم اکثر ټګانو کړې ده ــ دوئي ته کله هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د داسې ماحول ورکولو کوشش شاید شعوري طور نهٔ دے شوے چې د تعلیم سره ئې مینه پېدا شي او د علم د حصول طلب ئې په زړونو کښې را زرغون شي بلکې زهٔ دا وئیلے شم چې پښتانهٔ د تعلیم د حصول نه باقاعده د یو سوچ لاندې لرې ساتلي شوي دي ،، ودود صېب توقف اوکړو ، ځنې هلکانو د تپوس کولو لپاره خپل لاسونه اوچت کړل ، ودود صېب ټولو ته وار په وار اوکتل او یو خوا ئې ګوته اوړده کړه ,, یاسر ،،
یاسر د تپوس کولو دپاره پاسیدو ,, سر ! ستاسو د خبرو په رڼا کښې مجموعي تاثر آیا دا نهٔ قائمیږي چې ګنې پښتانهٔ د ژوند په لاره په هر لحاظ سره ګرم او غلط دي ؟ ،،
,, کښېنه بچے ،، ودود صېب مسکے شو ,, شاباش ـ ـ ـ دا ښهٔ
خبره ده ـ خپل زړهٔ او ذهن کښې کله هم ابهام مهٔ پریږدئ ـ څهٔ خبره مو هم چې په ذهن کښې سوال پېدا کوي ـ وضاحت ئې ضرور غواړئ ـ د مخکښې تلو دپاره ، د ارتقاء دپاره دا ډېره ضروري وي چې د خپلو خامیو او غفلتونو جاج واخستلے شي خپلې ناپوهۍ په حکمت او بصیرت سره اوینځلے شي او د هغې د پېش رفت لپاره وړومبے شرط دا دے چې خپلې غلطۍ تسلیم کړلے شي ـ د یو نقص ، د یوې خامۍ اصلاح کول تر هغې پورې هډو ممکن نهٔ وي څو چې هغه خامي ، خامي ګڼلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوې نـۀ وي ـ څو چې هغه نقص ، نقص
تسليم کړے شوے نه وي ـ د پښتنو خو
ټول ژوند د خوندونو ، رنګونو او
قدرونو نه ډک دے ـ پښتانۀ خو په ډېرو
زياتو حوالو سپېڅلي او ښاغلي دي خو د
وخت تقاضه دا ده چې مونږ د پښتون
وجود د هغو لويو وړو زخمونو نشاندهي
بيا بيا اوکړو کوم چې د ناسور کېدو
په لوري روان دي ـ کوم چې مسيحائي
غواړي ، د پوهې زور او د مينې ټکور
غواړي ـ پخوانے وخت ساده ؤ ـ نن خو
مونږ ته وخت ښکاره خبردارے راکوي ، د
پاسېدو ، بېدارېدو او روانېدو راته
وائي ـ نن که چرې مونږ په هنګامي
بنيادونو د تيارئ طرف ته روان نۀ شو،
په شعوري توګه مو د رڼا په لور ګام
پورته نۀ کړو نو بيا دې کښې هېڅ شک
نۀ پاتې کيږي چې مونږ معنوي طور د
ورکېدو په لور روان يُو ،،
د ودود صېب د خـــاموش کېدو سره د
تپوس کولو دپاره کلاس
کښې کافي لاسونه بيا پورته شول ـ
،، ابرار ـ ـ ـ ـ تۀ ،،
ابرار پاسېدو ،، سر ! په دغه حواله
مونږ په خپله لاره کښې تر ټولو لوئے
خنډ څۀ ګڼلے شو ؟ ،،
،، رسم ـ ـ ـ ـ رواج ،، ودود صېب په
رسان اووې ،، کښېنه ابرار ـ هغه
فرسوده رسمونه رواجونه چې زمونږ له
ژوند چاپېر دي او په جهل بنا دي ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـونـږ د ارتـقـاء پـه لاره کښې خنډ دي او دغه بُـتـان صرف نـوے کـهـول مـاتـولـے شي ـــ غزنـوي غزنـوي نـوے کـهـول ـــ تـاسـو ، صرف تـاسـو ـــ د حکمت او بـصـيـرت سره ـــ ډيـوه پـه لاس ، د لـويـو جذبـو او لـوړو حـوصلـو سره ، د تـحمل او بـرداشت سره ، د عزم او استـقـلال سره ، علامـه صيب فـرمـائـي

خرد کو غلامی سے آزاد کر
جوانوں کو پیروں کا استاد کر

ستـاسـو ذمـه وارئ ډيـرې زيـاتـې دي ، تـاسـو بـه خپـل چاپـېرچل تـه، خپـلـو را روانـو نـسلـونـو تـه د رڼـا تـحفـه ورکـوئ ـــ پـه دې بـه هيڅ کـلـه نـهٔ ځئ چې دا طور طريـقـې خو زمـونـږ د پـلار نـيـکـهٔ د وخـتـونـو نـه را روانـې دي ـــ څـنـګه ئـې پـرېـږدو ـــ خـلـق بـه څـهٔ وائـي ـــ دا قـسم لـه خبـرې خو بـه د مـکـې مـشرکـانـو کـولـې ـــ ـــ ـــ نـه ـــ ـــ ـــ بـالـکل نـه ـــ ـــ ـــ اوګـورئ ، جاج واخـلـئ او د دانـشمـنـدانـه جرات سره غلط تـه غلط اوو ايـئ او درست تـه درست ـــ ،،

د کـلاس وخت ختم شوے ؤ ـــ

o

چاپـېر چل کـښې ډيـر بـدلـون راغلـے ؤ ـــ ځـنې خـلـقـو پـه دغه عرصه کـښې د دنـيـا لـهٔ سرايـه کـوچ کـړے ؤ او ځيـنـو ورتـه کـډې راوړې وې ، مـاشومـان هم اوس کـافـي لـوئـے شوي وو ، فـريـد اوس کـالـج تـه تـلـو ـــ نـوره هم ډيـره تـبـديـلـي ـــ خو د ودود صيب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړۀ درد هم هغۀ ؤ ـ د خپل زخمي
زخمي چاپېرچل د مسيحايی دپاره بې
قراره ؤ او په دې حقله به ورته يکي
يوه لاره په نظر راتله ـ د علم د حصول
لاره ـ د مينې لاره ، ودود صېب به کله
کله زړۀ نيولے شو نو فريد ته به په
يو مخ ځير شو ـ ,, بچے ! وخت ډېر کم
دے او چيلنج ډېر لوئے دے ،،
فريد به مسکے شو ,, بابا جانه ! تاسو
څۀ ګڼئ چې ددغه لوئے
چيلنج دپاره تاسو لښکر نۀ دے تيار
کړے ؟ ،،
,, د تيارو شدت ډېر زيات دے ،،
,, د تيارو اوقات څۀ وي بابا جانه !
تاسو محسوسوئ نه چې د رڼا سفر جاري و
ساري دے ،،
ودود صېب به مسکے شو ـ فريد به ئې
زړۀ ته نيزدې کړو ـ
,, آئي لو يُو بابا جانه ! ،، فريد به
د ودود صېب د غاړې نه لاسونه تاؤ کړل
ـ

o

د ماشومتوب د ملګرتيا دغه خوږ او
سپېځلے تعلق د وفا سره کله په مينه
کښې بدل شو فريد ته نۀ وه پته
خودومره پوهېدو چې هغۀ خپل زړۀ وفا
ته ډېر پخوا ورکړے دے ـ خو د اخلاص او
ملګرتيا د دومره لوئے او مسلسل تعلق

(c) ketabton.com: The Digital Library

باوجود فرید کله هم وفا ته د خپلې مینې اظهار اونهٔ کړے شو ــ څومره به ئې چې کله د اظهار کولو کلکه اراده اوکړه هومره به ترې دوه ترې خطا شول او په داسې موقع به ئې چې کله د وفا په وړاندې خبرې بیخي مبهم او یو غر بل غر شوې نو وفا به د خپل عادت نه خلاف بې اختیاره اوخندل ــ

,, فریده ! دا تهٔ کله کله داسې لېونے غوندې نهٔ شې ؟ ،،

فرید به داسې سترے سترے شان ، اسوېلے غوندې اوکړو ــ په شونډو به ئې خوبولې شان مسکا خوره شوه ,, او ! کله کله زما خپله هم کیږي په ځان ګمان د لېونې ،،

,, ښکارې خو نه ،،

,, وطن د پښتو دے ــ سړے لېونے کیږي هم په ګرانه ،،

څو څو وارې ئې د اظهار کولو کلکه اراده کړې وه ,, بس دے نن وایم ورته ،، خو عېن په موقع به وار خطا شو ، فرید کله هم د وفا د طرف نه د التفات څهٔ محسوس کړي نهٔ وو ، سنجیدګي ئې په ښکلي ښکلي مخ جوړ پخه نقش شوې وه ــ کله کله به ئې چې فرید سره څهٔ ټوقه شان اوکړه نو هغه ورځ به په جامو کښې کله ځائیدو ــ بیا به په ځان پورې په خندا شوــ ,,دا مینه هم کنه ــ ــ ــ ــ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــو ورځ ئــې وفــا تــه اووې ,, وفــا ! دا مـيـنـه هـم ډېـر عـجـيـبـه څـيـز دے کـنـه ـ د سـم دم سـړي نـه کـوتـک جـوړ کـړي ـ،،
وفـا ورتـه پـه غـور اوکـتـل ,, نـه داسـې خـو نـهٔ ده ـ مـيـنـه خـو سـړے لا سـړے کـړي ،،
,, نـو بـيـا ـ ـ ـ ـ ،، فـريـد هـم دومـره اووئـيـل شـول ، مـخـکښې ئـې اکـسـلـيـټـر کـار نـهٔ کـولـو ـ
,, نـو بـيـا څـهٔ ؟ ،،
,, پـريـږده مـړې ـ هـېـڅ نـه ـ ـ ـ ـ بـس هـسـې مـې اووې ،،
يـوه ورځ د اظـهـار پـيـريـانـو بـيـا جـلالـي کـړے ؤ خـو چـې عـېـن د څـهٔ وئـيـلـو پـه وخـت کـښې ئـې پـه مـرئ خـپـسـه کـښېـنـاسـتـه نـو پـه وار خـطـايـئ کـښې ئـې بـې اخـتـيـاره د وفـا لاس پـه خـپـلـو لاسـونـو کـښې اونـيـوؤ ـ وفـا يـو دم ورتـه پـه بـرنـدو سـتـرګـو اوکـتـل او خـپـل لاس ئـې تـرې نـه پـه جـک سـره خـلاص کـړو ـ
,, فـريـده مـهٔ هـيـروه چـې يـو هـلـک د يـوې جـيـنـئ لاس هـېـڅ کـلـه نـهٔ شـي نـيـوے عـېـب وي ، ګـنـاه وي ،،
فـريـد دا وخـت مـخـتـلـفـو کـېـفـيـتـونـو زورلـو ، کـچـه هـم ؤ، اراده ئـې هـېـڅ کـلـه د وفـا د لاس د نـيـولـو نـهٔ وه ـ مـلامـتـه هـم ؤ او څـهٔ پـاؤ نـيـم پـاؤ بـر هـم هـم ـ شـايـد د بـې وقـعـتـئ احـسـاس ؤ ـ او زړهٔ ئـې درزيـدو کـه درزيـدو مـخ ئـې مـسـلـسـل بـل خـوا اړولـے ؤ ـ
,, بـابـا جـان کـوم ځـائـے د کـالـج جـوړولـو لـپـاره زمـکـه اخـلـي ،، وفـا تـپـوس اوکـړو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,,ښارکښې ،،د فریدپه لهجه کښې داسې ناراضګي شانې وه ـ
,, خبره شوې ده ؟ ،،
,, او ـ ـ ـ بس څۀ کاغذي کاروائي پاتې ده ،،
څۀ شېبه پس فرید تپوس اوکړو ,, وفا ! د ایم ایس سي نه پس دې څۀ ارادې دي ؟ ،،
د وفا په مخ ښکلې شان مسکا اوځلیده
,, خوبونه خو مې ډېر لوئې دي خو د داجي تکلیفونو ته مې نور نۀ شم کتے ـ اوس هم د کالج خرچې ډېرې دي ـ د ریحان آباد نه بهر هم دے ګو که ډېر لرې نۀ دے خو ـ ـ ـ ـ ،،
د فرید زړۀ څړیکه اوکړه ,, وفا تـــــۀ مـــونـــږ پـــردي ګڼې ؟ ما خو پرېږده ـ بابا جان ستا څۀ نۀ لږي ،،
وفا فرید ته سترګې ورپورته کړې ,, د بابا جان مینه او ډاډ که نۀ وے نو زۀ تر دې حده هم نۀ شوم رارسیدے ـ د بابا جان د شخصیت بې شمېره اړخونه دي فریده ! چې تشریح ئې صرف وخت کولے شي ـ زۀ او تۀ نه ،،
,, وفا ! تۀ په بابا جان ډېره ګرانه ئې ،،
,, بابا جان په ما هم ډېر ګران دے ،،
فرید وئیل غوښتل چې په ما هم ډېره ګرانه ئې خو بس غلے پاتې شو ـ ډېره ګرانه وه ـ اوس ئې د اظهارونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مظهارونو نه پخه توبه کړې وه ـ د وس خبره ئې نهٔ وه ـ
،، چرته څهٔ وخت به مور جانې ته غلي غوندې اوواېم ـ ،، فريد زړهٔ کښې اووې ـ

O

،، ګل لالا ـ ـ ـ ـ ګل لالا ،، امبر د فريد په کمرې نيغه رانوته ـ
،، اں هں ،، فريداخبار په ميز کيښو او امبر ته متوجه شو ـ
،، زما خور خو نن ډېره خوشحاله ده ،،
،، ګل لالا ! ډېره نه ـ زهٔ نن ډېره زياته خوشحاله يم ـ زما خو به د زړهٔ ارمان پوره شي ،،
،، ښه نو وايه کنه زما ځان زما ځيګر خورې ،،
،، داسې در ته چرته وايم ـــ ـ زما متهائي کومه ده ؟ ،،
،، واه ـ ـ ـ دا هم عجيبه ده ـ ارمان ستا د زړهٔ پوره کيږي او متهائي زما نه غواړې ـ هں ؟ ،،
،، تهٔ نهٔ پوهيږې ـ ـ ـ ـ ،، امبر په شوخئ سره سر اوخوځولو ـ
،، ښه څه زهٔ درنه يو تپوس کوم ـ تاته زما وفا باجي څنګه لګي؟،،
فـــريد خو لکه چې سم د خوبه رابېدار شو ـ اوس په خبره څهٔ څهٔ رسيدو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, څۀ مطلب ؟ څنګه څنګه لـګي ـ ـ ـ ؟
،، فـريـد هسې تـنـدے داسې تـريـو شانـې کـړو
,, صفـا صفـا اووايـه ،،
امـبـر مـسکـۍ وه ، قـدرې سوچ کـولـو نـه پـس
ئــې اووې ,, اوس بـه
دې کـور تـه زمـا بـهـابـهـي راځـي ـ زمـونـږ
کـور خـو بـه لا ښائـسـتـه شي کـنـه ګل لالا ،،
فـريـد خـبـرې تـه رسيـدو خـو نـور وضاحت ئـې
هم غـوښـتـو ، مـخ ئـې ځـلـيـدو ، غـوړيـدو
خـوشحالـي وه دومـره ډيـره چـې ـ ـ ـ ـ
,, امـبـر ! خـبـره دې بـيـا هـم پـوره اونـۀ
کـړه ،، فـريـد ځـان داسې مـرور غـونـدې بـبـر
غـونـدې کـړو ,, سـتـا مـې دا خـبـره بـالـکل
نـۀ ده خـوښـه ـ ښـه ،،
,, او مـا چـې سـتـا نـه تـپـوس اوکـړو نـو تـا
ئـې مـاتـه جواب راکـړو ؟،، امـبـر پـه تـشـو
لاسونـه کـېښودل ـ
,, هـم م م ،،فـريـدځـان داسې نـاجـانـه
غـونـدې کـړو ,, ښۀ ده ـ د نـورو
جـيـنـکـو پـه شـان ده او بـس ،،
,, بـس ؟ ،، د امـبـر پـه سـتـرګـو کـښې شوخـي
ځـلـيـده
,, او ـ ـ ـ بـس ،، فـريـد داسې بـې
پـروا غـونـدې انـداز کـښې اووې
,, وخـتـي مـي بـابـا جـان او مـور جـانـې
خـپـلـو کـښې څۀ خـبـره کـولـه ـ څـوک جـيـنـۍ ئـې
درتـه خـوښـه کـړې ده ،،
,, څـوک ده ؟ ،، د فـريـد غـوږونـه
اودريـدل ـ مـيـنـه کـښې سړے انـديـښـمـن هـم
لـږ خـو نـۀ وي ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, پـتـه نـشتـه ـ څـوک ده ،، اوس امـبـر
ځـان نــاجـانـه کـړے ؤ ـ
,, امـبـر ! ،، د فـریـد انـداز تـنـبـیـهي ؤ
,, څـۀ مـطـلـب ، پـتـه نـشتـه ، څـوک ده ،،
,, د مـشرانـو فـېصلـې دي ګـل لالا ،، امـبـر
پـه قـلاره قـلاره اووې ,,مـاتـه خـو مـې بـس
بـهـابـهي پـکـار ده ،،
,, او زمـا خـوښه نـا خـوښه ؟ ،،
,, څـۀ وئـیـلـے شم ،،
,, تـا د وفـا پـحقـلـه تـپـوس کـړے ؤ ،،
,, او ـ ـ ـ کـړے مې ؤ ،، د امـبـر لـهـجـه
کـښې هم هـغـه شان بـې نـیـازي وه ـ
,, خـوښه مې ده ـ ـ ـ ـ ،، فـریـد وسلـه
اوغـورځـولـه
,, زمـا هم خـوښه ده ،، امـبـر مـسلـسل ځـان
نــاجـانـه کـړے ؤ ـ
,, امـبـر ،، فـریـد اوغرمـبـېدو او امـبـر
پـه کـړس کـړس پـه خـنـدا شـوه
,, ګـل لالا ! دومـره کم عقـل خـو نـۀ ئـې ـ
ـ ـ ـ خـو دا نـن ولـې ـ ـ ـ ـ ـ ـ ؟
ګـل لالا ! بـابـا جـان د وفـا ذکـر کـولـو ـ
خـو لا ئـې د ارسلا کـاکـا سره خـبـره نـۀ ده
کـړې ـ اول بـه ستا نـه تـپـوس کـوي ،،
,, د دیـارلسو کـالـو بـوډئ ـ ـ ـ ـ ـ ـ
،، فـریـد امـبـر د غـوړونـو نـه اونـیـولـه ـ
,, دا دومـره استـاذئ دې چـرتـه زده کـړې
دي ،،
,, ښه نـو دا مـې انـعـام دے ،،
,, ستـا نـه خـو مـې سر ځـار شه ،، اوس ئـې
د پـوزې نـه اونـیـوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ګـل لالا ! زمـا خـو تـادي شـوه ـ وفـا بـاجي تـه مې اوو ايـم؟ ،،
,, نـه ـ ـ ـ نـه ـ ـ ـ نـه ،، فـريـد تـنـدې ګـونـجې کـړو ,, شش ـ ـ ـ دا د مـشـرانـو خـبـرې دي ـ خـيـال کـوه ـ کـار بـه رالـه اوګـورې ،،
امـبـر پـه خـنـدا وه ,, ګـل لالا ! ښـۀ ډارن ئـې ښـۀ ،،
د خـوشـحـالـۍ يـو دلـربـا احـسـاس ـ فـريـد ځـۀ پـه نـورو نـورو جـهـانـونـو ګـرځـولـو ـ

د دلاور خـان زلـمـي تـوب پـه ريـحـان آبـاد کـښې د ظـلـم نـوي نـوي بـابـونـه لـيـکـل ـ ريـحـان آبـاد ځـۀ ، دلاور خـان نـورې مـلـحـقـه عـلاقـې هـم د خـپـلـې خـانـۍ د اثـر لانـدې راوسـتـلـو خـوبـونـه لـيـدل ـ د ځـان او مـال ويـره خـو د ريـحـان آبـاد د خـلـقـو سـره د مـخـکـښې نـه وه ـ اوس پـه عـزت هـم ويـريـدل ـ د عـيـاش او بـدقـمـاش دلاور خـان زړۀ د کـانـړي ؤ ـ د ريـحـان آبـاد اوسـېـدونـکـي نـن هـم بـې نـوا وو ـ نـوې کـهـول ئـې هـم ګـونـګ او بـې ژبـې ؤ ـ د خـانـانـو ويـره ورتـه ورثـې کـښې رسـېـدلـې وه ـ شـاذ و نـادر بـه کـه چـا چـرتـه جـرات اوکـړو او ژبـه بـه ئـې اوخـوځـولـه نـو نـورو تـه بـه د عـبـرت نـشـان جـوړ شـو ـ او د بـاقـي خـلـقـو ژبـه بـه لا پـه تـالـو پـورې اونـخـښـتـه ـ د خـان ګـل لالا د زلـمـي زوئـې ګـنـاه صـرف دومـره وه چـې دلاور

(c) ketabton.com: The Digital Library

خان ته ئې په يو موقع ايغ نېغ جواب
ورکړے ؤ ـ نو بيا څۀ وو دلاور خان په
خپل اس پورې تړلے ؤ او د ريحان آباد
په لارو کوڅو کښې ئې راکاږلو ـ خلق ئې
څۀ پټ پنا او څۀ ښکاره په تماشه وو ـ
انديښمن انديښمن او ساه ختلي ـ خلقو
خپل ماشومان کورونو کښې پټ کړل ـ د
غېږې د ماشومانو په مخونو ښځو خپل
ځادرونه خوارۀ کړل خو تماشه بهر حال
ټولو کوله ـ دلاور خان په اس سور د
خپلو سفاکو تاثراتو سره دنګه غړی د
ريحان آباد په لارو کوڅو کښې د خلقو
په زړونو کښې خپل دهشت تازه کولو ـ د
خان ګل لالا زوئے هله پرېښودے شو چې
دومره ځان پکښې پاتې شو چې ايله ساه
ئې اخسته ـ د هغې نه پس خان ګل لالاد
خپلو ټولو وړو لويو سره د ريحان آباد
نه کډه اوکړه ـ چرته لاړو؟ ددې نه
هېڅوک خبر نۀ شو ـ د ريحان آباد
اوسيدونکي د خپلې ژبې د پورته کولو
په چل نۀ پوهېدل ګو که ځنې کسانو اوس
څۀ پټ پنا خپل وس او حرکت کولو ـ
بخت عالم کاکا د ودود صېب سره ناست ؤ
ـ څو کسان ورسره نور هم وو ـ
بخت عالم کا کا وئيل ,, ډېره ګرانه
شوې ده وروره ! ژوندي يُو خو د ژوندو
په شان نۀ يُو ـ څۀ لاره خامخا پکار ده
''
ودود صېب سر اوخوځولو ,, ښۀ ده چې
دغه احساس خو درته اوشو ـ ډېر په

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــاخیـر سره سهي ــ بـهر حـال دیـر آیـد
درست آیـد ــ اوس تــاسو څهٔ سوچ کړے دے ؟
،،
بـخت عالـم کـاکـا هېڅ تــوقف اونـهٔ کړو،
اوئـې وې ،، بـس چې پـه هـره ځي ــ نــوره
غلامـي نـهٔ کـوؤ ــ مـړهٔ بـه شو کـنـه ــ مـړهٔ
دې شو ،،
ودود صېب بـې اختـیـاره مسکے شو ،، هم
دغه خـو زمـونـږ مـسئـلـه ده یـا بـیـخي چـپ یُـو
، هېڅ نـهٔ وایـو او یـا جذبـاتـي او د عقـل
نـه بـالا فـېصلې کـوؤ ــ بـې مـوقـعې ، بـې
مـحلـه او بـې فـائـدې ،،
ودود صېب لـږ شان تــوقـف اوکړو او بـیـا
ګـویـا شو ،، اوس چې تــاسو یــوه فـېصلـه
کـړې او زړهٔ مـو مـنـلـې ده نـو د حکمت
جامـه وروا‌چـوئ ــ سـتـاسو ړونـد او جذبـاتـي
قـدم بـه پـه ریـحـان آبـاد کښې نـور هم
تــورتـم جوړ کـړي ــ داسې نـتـیـجه بـه
پـرېـږدي چې د وګړو پـه زړونـو کـښې بـه د
پـاسېدو هډو تـصور خـتـم کړي ،،
،، نـو بـیـا څهٔ کـول پـکـار دي ــ زمـونـږ خـو
بـرداشت خـتـم شوے دے،، دبـخت عـالـم کــاکــا
سره جـوخت نـاست زلـمي پـه کـلـکه لـهـجه کښې
اووې ،، زمـونـږ پـه وړانـدې زمـونـږ د
سپـیـن روبـو مـشرانـو بـې عزتـی کـیـږي ،
زمـونـږ خـو خـېر دے مـونـږ خـو هډو پـه شمېر
کـښې نـهٔ یُـو ــ خـدائـے دې نـهٔ کـړي سبـا ــ ــ
ــ ــ ،، زلـمي خـبـره اودرولـه ، اواز ئـې
درونـد غـونـدې شو ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, په يو ورځ هېڅ نۀ کيږي ــ ،، ودود صېب په نرمۍ سره اووې ,,د عمرونو عمرونو کوتاهيو ازاله يو دم نۀ شي ــ وخت خامخا غواړي ــ تاسو خپل عمل په يو څو مرحلو تقسيم کړئ ــ څومره کسان دي چې ستاسو د سوچ سره ملګري دي ؟ مکمل ملګري!،،

,, لږ دي ــ د ګوتو په شمېر دي ،، بخت عالم کاکا اووې

ودود صېب پُر خيال انداز کښې سر اوخوځولو ,, جذباتي کيږئ مه ــ ددې پېدا شوي سوچ او احساس قدر اوکړئ ، پالنه ئې اوکړئ ــ په زړونو او ذهنونو کښې ئې اوکرئ نو بيا به د وخت سره سره تاسو ته د خپل طاقت احساس خامخا کيږي او هر کله چې تاسو ددغه سوچ په زرغونولو کښې کامياب شوئ نو اوګنړئ چې هر تورتم ته مو د نمر مخ اوښودلو ــ لا مونږ د تيارۍ په حالت کښې يُو او تياري په خاموشۍ سره کيږي ، په يقين او تسلسل سره کيږي ــ خپلو زلمو ته ډاډ او مينه ورکړئ د هغوي په صلاحيتونو اعتماد اوکړئ او کار ترې واخلئ ــ زما يقين دے چې سحر نيزدې دے ــ ډېر نيزدې ،،

,, مونږ دې نۀ يُو خو بس دغه سحر دې راشي ،، زلمي اووې

ودود صېب مسکے شو ,, که خدائے کوي تاسو به دې سحر ته پخپله هر کلے وايئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ د شپې آخر دے ګرانــه ، د تـيـارې زور
پـه مـاتـيـدو دے ــ يـقـيـن ساتـئ ،،

O

امـبـر بـه د وفـا سره شرارتـونـه خـو هسې
هم کـول خـو نـن ئـې ورانـه پـه دې راغلـې
وه چې نـن ورتـه امـبـر د ,, وفـا بـاجي ،،
پـه ځـائـے ,,وفـا بـهـابـهـي ،، وئـيـلـي وو ــ د
امـبـر سره د وفـا هم مـيـنـه ډېـره وه نـو
ځکه بـه ئـې ورسره د وړې وړې خـبـرې نـه
هم قـيـصه جوړولـه خـو نـن خـو ئـې خبـره
بـيـخي څۀ بـــــدلـــــه شان کـړې وه ــ د
وفــــا بـــاجي پـه
ځـائـے وفـا بـهـابـهـي ــ ــ ــ وفـا پـه
حېرانــی سره ورتـه اوکـتـل ــ
,, څۀ ــ ــ ــ څۀ ــ ــ ــ ؟ څۀ دې اووې
؟ ،،
امـبـر بـيـخي ځـان نـاجانـه کـړو ,, وفـا بـا
ــ ــ ــ ــ جي ،، د ,,بـا،، او ,,جي،، پـه
مـېـنـځ کښې ئـې يـوه مـعـنـي خيـزه خلا جـوړه
کـړه او پـه مـعـصومـيـت سره ئـې اووې ,,
خـولـۀ مـې خطـا شـوه وفـا بـا ــ ــ ــ جي،،
وفـا د غـوږ نـه اونـيـوه ــ ,, ستـا او
خـولـۀ خطـا کـېـدل ،،
د امـبـر زړۀ خـو غـوښـتـل چې ورتـه صفـا صفـا
اووائـي ــ د خـپـلـې وفـا بـاجي نـه هم تـپـوس
اوکـړي چې ستـا څۀ خـوښـه ده ؟ خو بـس چُـپ
پـاتـې شـوه ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, نو که بهابهي درته وایم نو څۀ
قیامت به راشي ،، امبر په معصومیت
سره وفا ته اوکتل ـ
,, امبر ـ ـ ـ ،، وفا امبر ته برند
اوکتل ,, دا درباندې نن څۀ پیریان
راغلي ، باجي ـ ـ ـ صرف باجي ـ ـ ښه
،،
,, ښه نو غوږ خو مې پرېږده کنه ،،
امبر ورته داسې مرور مرور شان اوکتل
ـ غوږ ئې پرېښودے شو ـ څۀ د اخوا
دېخوا خبرو نه پس امبر بیا شوخي
اوکړه ـ ,, ښه څه ټیک ده وفا باجي خو
که دا دواړه نومونه ګډ کړم خپله کښې
نو بیا ؟ باجي او بهابهي یو ځائے !
بهابهي جي ! ،،
,, امبر ،، امبر ته د نور کله په شان
وړومبے وارننګ ملاؤ شو ـ
,, خیر دے کنه ،، امبر یو قدم شاته
لاړه ـ
,, امبر ـ ـ ـ ،، دویم وارننګ ـ د
وفا لهجه سنجیده وه ـ
,, بهابهي جان ،، امبر بیا په شوخئ
سره داسې نازولي اووې خو یو
قدم ئې بل هم په شا ضرور ورسره اخستے
ؤ ـ
,, اودریږه زما نیا ،،
خو امبر اوس په کمره کښې چرته وه چې
په پنجه کښې به راتله ـ د منډې خو
تکړه وه ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

د امـبـر فـطـرت هم داسې ؤ ـ خوږ او مـیـنـه
نـاک ـ ګـرانـه هم پـه ټـولـو وه ـ

o

ودود صېب سحر د نــاشتې نـه پـس بـرآمـده
کښې کـرسۍ کښې ډډه وهـلـې نـاست ؤ ـ
اخـبـار ئـې کـتـو ـ
پـه امـبـرخـو دې خـبـرې لا نـاوخـتـه کـړے ؤ چې
څـو ورځـې پـس هـغـوي
خـپـل کـلـي ، ګـل کـلـي تـه روان دي ـ څـۀ
چـهـټـیـانـې هم کـمـیـدې او څـۀ ودود صېب چې
پـه ښار کـښې کـومـه زمـکـه اخـسـتې وه پـه
هـغې بـانـدې د کـالـج د تـعـمـیـر کـار هم پـه
تـیـزۍ سره جـاري ؤ ـ خـو امـبـر خـو نـور څـۀ
کـرل او رېـبـل ـ د هـغې پـه زړۀ کـښې دا
ارمـان اوړېـدو را اوړېـدو چې بـس یـو ځـل
پـه ډکـه خـولـۀ وفـا تـه بـهـابـهـي اووائـي او
هـغـه ورتـه اونـۀ قـهـریـږي ـ نـو بـیـا څـۀ وو
، ودود صېب چې خـبـرېـدو نـو امـبـر خـلـق
راټـول کـړي وو ـ دوه کـټـونـه د ودود صېب
د کـرسۍ نـه یـو خـوا بـل خـوا واچـول شـول
او لـښـکـر تـرې مـحـاصـره اوکـړه ـ ودود صېب
پـه حـېـرانـۍ سره سر راپـورتـه کـړو او د
تـپـوس کـولـو پـه انـداز کـښې ټـولـو تـه
اوکـتـل ـ
سیـکـنـه مـسکـۍ شـوه ،، امـبـر څـۀ خـبـره
راوړې ده ، تـاسو سره ئـې کـوي،،
،، ام هم ،، ودود صېب اخـبـار بـنـد کـړو
،، بـسم الله ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, هسې بـابـا جانـه ! د ګل لالا د کـويـژدن دپـاره روانـه يم ، مـا وې ښـۀ ده کـه تـاسو هم راځئ ،، امـبـر پـه معصوميت سره اووې او ودود صېب بـې وار او بـې اختيـار اوخنـدل ، فـريـد قـدرې غلـے غلـے نـاست ۇ خو د امـبـر پـه انـداز او خبـره ئـې پـه شونـډو بـې قـابـو شان مسکا خوره شوه ــ سکينـه خو هسې هم تـرې ځـاريـده ــ ودود صېب پـه مـينـه اووې ,, ستـا پـه مـوجـودګـۍ کښې زمـونـړ څۀ ضرورت دے ــ خو لـږ صبـر ښۀ نـۀ دے ؟ ،،

,, نـه کنـه بـابـا جانـه ! ،، امـبـر نـاز او اصرار اوکـــړو ,, تـــــاسو سوچ خو اوکـړئ کنـه څومـره خوشحـالـي بـه جوړه شي ــ

,, نـن سبـالـږ پـه منـډو يم بـچے! ښۀ نـه ده چې لـږه ساه ورتـه واخلـم ،،

,, پـلـيز بـابـا جانـه ! وادۀ تـه ساه واخلـئ خېر دے خو کـويـژدن دې اوس اوشـي ــ ،،

,, مـور جانـې تـۀ هم څۀ نـۀ وائـې ,, امـبـر سکـينـې تـه اوکـتـل ، انـداز داسې ګـيلـه من غونـدې ۇ ــ

سکـيـنـې اووې ,, ستـا بـابـا جان کـلـه ستـا خبـره غورځولـې ده ــ چې زمـا ضرورت بـه پـېښېږي ،،

,, ددې مطلـب دا دے چې رعـايـت نـۀ مـلاويـږي ،، ودود صېب مسکـے شو ــ ,, ښۀ ده ، زۀ بـه مـاښام تـه د ارسلا جان سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوګـورم ، د خـوشحالـۍ خبـره ده هم نـن سهي ،،
د خـوشحالـۍ د يـونـوي شان احساس نـه د ټـولـو مـخونـه ځـليدل ــ هم هغه وخت بـهر ګـېټ پـه زوره زوره اووهلـے شو او بـيا ورپـسې زر پـه ګـېټ کښې لـګـېدلـې کـړکـۍ نـما دروازه چې پـه کنډې سره بـند وه بـېرتـه شوه او څو کسان رانـنـوتـل ــ سرور خـان ، دلاور خـان او ورپـسې د ټـوپـکو ، طمـاچـو سره مـلا تـړلـي خوشامـدګـر ، يـو ، دوه ، درې ــ ــ ــ پـوره لـس کسان وو ــ
ودود صېب د خپـل ځـائے نـه پـاسېدو پـه مخ ئـې بـرهـمي ښکـاره مـحسوسېده ــ سرور خـان او دلاور خـان سره د خپـلـو کسانـو وړانـدې راغلـۀ ــ ودود صېب پـه دالان کښې قـدم کـېښود ــ
سرور خـان طمـاچـه پـه لاس ، پـه سيـنـه کـښې ډډ ودود صېب تـه مـخـامـخ اودرېـدو ــ پـه مـخ ئـې د تـکبـر او حقـارت رنـګـونـه خوارۀ وو ــ
,, ودوده ! دومـره صبـر سرور خـان هيـڅـا تـه نـۀ دے کـړے څـومـره چې تـاتـه ــ خـو نـن سرور خـان خپـلـه خانـي دلاور خـان تـه سپـارې او د دلاور خـان پـه خانـۍ کـښې نـيمګـړتـيـا سرور خـان نـۀ شي زغمـلے ــ نـن وخت نـۀ ستـا سره شتـه او نـۀ زمـا سره ــ نـن درنـه آخري ځـل تـپـوس کـوم ــ ډېـر پـه سوچ سره جواب راکـړه ــ او يـا نـا ،،
ودود صېب پـه غرئـيـزه خـامـوشۍ سره د ســــرور خــــان پــــه سترګـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـښې کـتـل ـ
ودود صېب د سرور خان خبـره نـظر انـداز کـړه ,, زمـا کـور تـه بـې تـپوسه رانـنـوتـلـے ئـې سرور خانـه ! ډېـر بـې پـښتـو کـار دې کـړے دے،، د ودود صېب لـهجه قـطعي او قـلاره وه ـ
,, پـښتـو خلق د سرور خـان نـه زده کـوي ودوده ! ،، سرور خـان خپـل سر تـه د لـويـۍ سره حرکت ورکـړو ـ ,, ډېـرو کـتـابـونـو سـتـا مـازغـۀ خراب کـړي دي ـ زۀ ګـورم چې سـتـا لاس زمـا طرف تـه پـه بـل بـل رنـګ راغـزيـږي زمـا دخبـرې جواب راکـوه ،،
,, جواب مـا پـخـوا درکـړے دے ،، ودود صېب پـه کـلـکـه لـهجه کـښې اووې ,, د سـوچ کـولـو وار سـتـا دے ـ نـيـمـه زمـکـه سـتـا شـوه او نـيـمـه زمـا خو پـه دې شرط چې زۀ بـه دلـتـه سکـول او کـالـج جوړوم،،
,, سکـول او کـالـج جوړوې ،، سرور خـان اوغـرمـبـېـدو ,, او کـه د سرور خـان ګـريـوان تـه لاس اچـوې ،،
,, مـا خپـلـه خبـره اوکـړه ،، ودود صېب پـه ډېـرې سنـجيـدګـۍ سره اووې ـ
,,دا سـتـا آخري خبـره ده ؟ ،، سرور خـان د طمـاچې والا لاس اوچت کـړو ـ
,, او ،،د ودودصېب لـهجه قـطعي وه ,, دا زمـا آخري خبـره ده ،،
فـريـد تـه د صورتـحـال د بـدلـيـدو احساس ډېـر پـه شدت سره اوشو مـعـامـلـه انـتـهـائـي سنـګـيـنـه او نـازکـه وه خو چې څـنـګـه وړانـدې راغـے نـو د سرور خـان کسان تـرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـه چـاپـېـر تـا ؤ شـول ــ دلـتـه دے د هـغـوي پـه ګـرفـت کـښې را غـے نـو هـلـتـه د سـرور خـان د طـمـاچـې نـه ګـولـۍ اووتـه ، ورپـسـې بـلـه ، ورپـسـې بـلـه ــ ــ ــ ــ !

د ودود صېب د سـیـنـې نـه ویـنـې بـې واره دانـګـل ــ ــ ــ د ودود صېب لاس او قـدم چې د سـرور خـان طـرف تـه پـورتـه کـېـدهٔ نـو د سـرور خـان ګـوتـې یـو ځـل بـیـا د طـمـاچـې مـاشـې تـه زور ورکـړو ، یـوه بـلـه ګـولـۍ د ودود صېب د سـیـنـې پـه لـور لاړه ــ

,, مـه ظـالـمـه ! ،، سکـیـنـه پـه چـغـو چـغـو وړانـدې راغـلـه ــ

خـو پـه ظـالـم کـښې تـرس چـرتـه وي ، دا واري دلاور خـان لاس سـم کـړو یـو ډز ، بـل ډز سـکـیـنـه زړهٔ نـیـولـې پـه زمـکـه کـښې‌نـاسـتـه ــ

د فـریـد دنـګـه ځـوانـي د سـرور خـان د بـې رحـمـه ، بـې ضـمـیـره خـانـۍ د تـورو عـلامـتـونـو ګـرفـت کـښې غـورځـېـده را غـوځـېـده ــ

ودود صېب پـه زمـکـه پـرېـوتـو ــ امـبـر پـه زوره زوره ژړل ــ چـغـې ئـې وهـلـې ,, وه بـابـا جـانـه ! وئ مـورې کـنـه ،،

فـریـد هـم هـغـه شـان د لـسـو کـسـانـو پـه ګـرفـت کـښې پـرړیـدهٔ ــ ,,پـریـږ مـې دئ ،، فـریـد یـوه چـغـه اوکـړه ,, سـرور خـانـه اخـوا کـړه دا سـپـي دې ــ مـاتـه رامـخـامـخ شـه ــ بـې غـېـرتـه ، بـزدلـه ،،

,, اوئـې تـړئ ،، د دلاور خـان لـهـجـه سـړه وه ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امبر چغو آسمان راغورځوؤ ـ کله به د مور په مړۀ وجود ورپرېوته او کله د پلار ـ ,, وه مور جانـي سترګې اوغوړوه ـ یه بــابــا جانه ! ما سره خبرې اوکړه کنه ـ ګوره کنه ستا امبر ژاړي ـ
بابا جانه ـ ـ ـ ـ ! ،،
امبر پاسېده ـ د لېونو په شان ئې اخوا دېخوا نظر زغلولو ـ بیا ئې یو خوا منډۀ کړه او په زمکه پروت یو غټ شان کانړے ئې په لاس کښې راواخستو او په پوره زور سره ئې په دلاور خان ورګوزار کړو ـ کانړے عېن د دلاور خان په تندي لګېدلے ؤ ـ سره سره وینه د دلاور خان په مخ راماته شوه ـ ډېر په قهر سره ئې امبر ته اوکتل ـ دا خو ئې هډو په ګمان کښې نۀ وه ـ یو تالي څټ د امبر طرف ته حرکت کولو خو دلاور خان د لاس په اشاره منع کړو ـ
فرید مکمل بې وسه ؤ ـ پښې لاسونه ئې تړلي شوي وو ـ د زخمي مار په شان تاویدو راتاویدو ـ د غصې او غم شدت ئې خدوخال وران کړي وو ـ سترګې ئې تکې سرې وې ، لکه سکروټې ـ خو بې وسه ؤ بېخي بې وسه ـ
د دلاور خان په مخ د تندي نه راماته وینه اوس هم بهېده ـ خو اوس ئې په مخ د غصې معمولي غوندې تاثر هم نۀ ؤ ـ ډېر په شېطاني نظر ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

امبر تـه کـتل ـ یـوه سفـاکـه او وحشیـانـه مُسکا ئـې پـه شونـډو غزیـده راغزیـده ـ یـو دم د فـریـد لـمبـه حواسو تـه عجیبـه انـدیـښنې راپـریـوتـې ـ نـاڅاپـي یـو زړۀ تـه راتـلـونـکي خیـال اولـړزولـو ـ اوس ئـې د مخ درشتـي او سختـي چرتـه بـل خوا تـلـې وه ـ یـوه عجیبـه شان بـې وسي ئـې پـه سرو سرو سـتـرګـو کـښې اوښکـې اوښکـې اوغزیـده ـ اوس ورسره صرف د خپـلـې خور د تـحفـظ خیـال ؤ ـ د مـکمل تـحفـظ خیـال ـ امـبـر تـه ئـې پـه اوتـرو سـتـرګـو اوکـتـل ـ هغـه اوس هم ژړیـدلـې ، قـهریـدلـې زمـرئ زمـرئ ولاړه وه ـ پـه دواړو لاسونـو کـښې ئـې کـانـې نـیـولـي وو او دلاور خـان تـه ئـې داسې کـتـل لـکـه چې وئـیـل ئـې ورتـه چې سر دې لا روغ دے ، سم نـۀ دے مـات شوے ـ دلاور خـان هم هغـه شان پـه شیطـانـي سـتـرګـو امـبـر تـه ځیـر ؤ ـ

فـریـد پـه ژړا شو ,, امـبـر ! زمـا خوري دلـتـه راشه ، زمـا خوا تـه ، د خپـل ګل لالا خوا تـه ،،

خو امـبـر خو پـه جنګ ولاړه وه ـ

د کـافـي خامـوشئ نـه پس یـو دم د دلاور خان شونـډې اوخوزیـدې ,, جیـنـئ ! دا ګـوزار دې پـور شو پـه مـا او دلاور خـان هیڅ کـلـه پـه ځـان بـانـدې د چا بـدل نـۀ پـریـږدي ـ دغـه قـرض بـه دې خامخا لـنـډوم ـ خو لا ئـې وخت نـۀ دے ـ لا دې وي ـ ـ ـ لا ـ ـ ـ ـ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرور خان فرید ته مخ ور واړولو ,,
اوس د هر څۀ تۀ مالک ئې ـ اوس ستا
خوښه ده ـ که عقل درکښې وي نو کومه
خبره دې چې پلار نۀ منله تۀ ئې اومنه
ـ او کۀ نه تۀ دې هم د پلار په شان ئې
نو د ژوند نه به لرې چرته ژوندے ئې ـ
وخت به درسره صلاح کار کړم خېر دے ،
سوچ پرې اوکړه ،،
سرور خان او دلاور خان کنډرې اوکړې او
د خپلو کسانو سره واپس روان شول ـ
امبر د لاسونو نه کانړي اوغورځول او
رامنډه ئې کړه او د فرید سره خوا کښې
کښېناسته او د هغۀ پښې لاسونه ئې ازاد
کړل ـ غصه ، صدمه ، بې وسي ـ فرید
خپل يو لاس په زمکه اولګولو او ژوبل
ژوبل راپاسېدو ـ امبر ورتر غاړه وته
ـ
,, ګل لالا ـ دا څۀ اوشو ـ ـ ـ بابا
جان خو اوس اوس زمونږ سره خبرې کولې
ـ خندل ئې او مور جاني ـ ـ ـ ـ ـ ،،
امبر په ژړا کښې اووے ـ
,, مۀ ژاړه امبر چپ شه ،، فرید، امبر
خپلې فراخې سينې ته جوخته کړه ـ
,, خپله خو ژاړې ـ زړۀ دے څۀ کانړے خو
نۀ دے ،،
دواړه ورور خور غاړه غټې وو ـ دواړو
ژړل ، ښۀ ئې ژړل ، زړونو ئې نۀ منله
ـ خو د حقيقت نه انکار هم نۀ شو کېدے
ـ مور پلار ئې په وينو کښې لت پت
پراتۀ وو ـ فريد او امبر ئې حق بق

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

خوا تـه کښېناستل ــ د سکینې پـه مخ
حېرانـي او مـعصومیت نـقش وو ــ د ودود
صېب سپـینې جامې ټـولې پـه ویـنو سرې وې
ــ فـرید ئې پـه رپـېدونـکو لاسونـو پـه تـندي
ویـښتـۀ سم کـړل ښکل ئـې کـړۀ او پـه ورکـه
ورکـه شان لـهجه کښې ئـې اووې ,, بـابـا
جانـه ! تـاسوخو میـنه ویشلـه ــ دا ولـې ؟
تـاسو د چا سره څۀ بـد کـړي وو،،
فـریـد څۀ ساعت ډیـر پـه مـیـنـه او حسرت
سره د ودود صېب مخ تـه کـتل او د زمـکې
پـه سینـه بـانـدې بـهیدلـې د هغۀ پـه ویـنه
کښې ئـې لـــــکــــه د خــــوب پــــه
عـــالـــــم کښې لاس وهـلو ــ د یـــــــو
قـیـامـتـي
خـامـوشی نـه پـس ئـې شونـډې اوخوځـیدې ــ
,, بـابـا جانـه ! د سرور خان او دلاور
خان خـانـي لاړه ــ ستـا د مـینـې قسم چې
لاړه ــ ستـا د ظرف قـسم چې لاړه ــ سرور
خـان او دلاور خـان خطا شول ــ ژونـدے ئـې
پـرېـښودم اوس خو ــ ــ ــ ــ ،، د فـریـد
خبـره نـیمه پـاتـې شوه ــ د چا د مـوجودګـی
احساس ورتـه شوے ؤ د امبـر او د هغۀ نـه
علاوه د نـور چا د مـوجودګـی احساس ــ
فـریـد سر پـورتـه کـړو ــ د علاقـې
تـهانـېدار پـه څۀ فـاصلـه کښې د خپـلـې
نـفـری سره ولاړ ؤ ــ
فـریـد اودرېـدو ــ تـهانـېدار پـه خپـلو وړو
وړو دنـیـادارو سترګـو فـریـد تـه پـه غـور
کـتل ــ ,, ځوانـه تـۀ بـه زمـونـږ سره
تـهانـې تـه ځې،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـریـد پـه حېرانـی سره تـهانـېدار تـه اوکـتـل ,, ظـالـمـانـو د خدائـے خـاطـر اوکـړئ ـ زمـا مـور پـلار مـړۀ پـراتـۀ دي او سـتـاسو قـانـون پـه سر سور دے ـ لاړ شئ کـۀ وس کـښې مـو وي د سرور خـان نـه تـپوس اوکـړئ ـ چـا چې دا قـیـامـت پـه مـونـږ راوسـتـلے دے ،،

د تـهـانـېدار پـه مـخ د بـې حسۍ نـه عـلاوه بـل هـېڅ تـاثـر نـۀ ؤ ـ ,,حراست کـښې ئـې واخـلـئ ،، تـهـانـېدار سپـایـانـو تـه اوکـتـل ـ

فـریـد ډېـر پـه بې یـقـیـنـی سره ورتـه کـتـل ,, سـتـا مـازغـۀ خـو نـۀ دي خـراب شـوي ؟ ،، ,, مـازغـۀ سـتـا ټـیـک نـۀ دي ، واچـوئ ورتـه هـتـکـړۍ ،،

سپـایـان د فـریـد نـه تـاؤ شـول ـ پـه داسې انـداز لـکـه چـرتـه یـو ډېـر خطرنـاک مـجـرم گـرفـتـاروي ـ د حېـرت انـتـهـا وه ـ فـریـد نـۀ پـوهېدو چې دا څـۀ چـکـر دے ـ زمـا لاسونـو تـه ولـې هـتـکـړۍ اچـوي ؟ هسې نـه سرور خـان ـ ـ ـ ـ ـ فـریـد تـه د سرور خـان خبـره وریـاده شـوه ـ ,, کـه عـقـل در کـښې وي نـو کـومـه خبـره دې چې پـلار نـۀ مـنـلـه ، تـۀ ئـې اومـنـه او کـه نـه تـۀ دې هم د پـلار پـه شـان ئـې نـو د ژونـد نـه بـه لـرې چـرتـه ژونـدے ئـې ـ وخـت بـه درسره صلاح کـار کـړم خېر دے ، سوچ پـرې اوکـړه ،،

سپـایـانـو د فـریـد لاسونـو تـه هـتـکـړۍ اچـولـې وې ، فـریـد امـبـر تـه هسک اوکـتـل ـ هغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـه زار زار ژړل ـ ,, ګـل لالا ! دوئـي تـا ولـې بـوځـي ؟ ،،
زلـمـي فـريـد سر اوخـوځـولـو ,, امـبـر ! نـه ـ ـ ـ ژاړې بـه بـالـکل نـه ـ ـ ،،
بـهـر د پـولـيـس ګـاډي ولاړ وو ـ فـريـد پـه لاسونـو کـښې هـتـکـړئ اچـولـې وې او د سپـايـانـو مـېـنـځ کـښې روان ؤ ـ پـه مـخ او سـتـرګـو کـښې ئـې يـو غـرئـيـز سکـوت خـور ؤ ـ امـبـر ژړل ـ ـ ـ ,, ګـل لالاـ ـ ـ ګـل لالا ،،
فـريـد امـبـر تـه اوکـتـل ,, امـبـر ! عفـت آپـا ـ ـ ـ ځـه ورشـه هـغـوي خـبـر کـړه ،،
فـريـد د پـولـيـس ګـاډي تـه خـتـو ـ امـبـر پـه مـنـډو مـنـډو د عفـت آپـا کـور تـه روانـه وه ـ پـه ژړا ژړا پـه سلـګـو سلـګـو د سـتـرګـو نـه ئـې اوښکـې وريـدې ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥

د تهانېدار په دفتر کښې د فريد لاسونه د هتکړو نه آزاد کړے شول ـ فريد خپل زپلي حواس راغونډول خو ډېره ګرانه وه ـ صورتحال انتهائي غېر معمولي ؤ ـ څۀ شېبه پس دوه کسان نور هم دفتر ته رانوتل ـ د انداز او رويې نه هغه هم څوک سرکاري کسان ښکارېدل ـ تهانېدار ورته د مصافحې دپاره په زبر زير سره پاسېدلے ؤ ـ هغوي کښېناستل ـ

يو فريد ته اوکتل ,, فريد نوم دے ستا ؟ ،، فريد خاموش ؤ ـ په نفرت او حقارت سره ئې ټولو ته کتل ـ د هغۀ دننه خو طوفانونه اوچتېدل ـ

تهانېدار اووې ,, صورتحال ستا دپاره بېخي خراب دے ـ تۀ د معاملې سنګينئ ته نۀ رسې ـ ستا دپاره ښۀ ده خبره هم دلته خلاصه کړه ـ پولې پټې دې سرور خان ته حواله کړه ـ مناسبې پيسې به ئې درکړي ،،

د فريد په سترګو کښې اور بل ؤ ـ ,, تاسو هم ځان ته انسانان وايئ ،، د هغۀ لۀ خولې وتلے يو يو ټکے لکه په زهرو کښې ډوب ؤ ـ په لهجه کښې ئې د جهان تراخۀ وو ,, ما خپل مور پلار په وينو کښې ډوب پرېښي دي ـ زما مور پلار سرور خان اووژل او هتکړئ تاسو زما په لاسونو کښې واچولې او اوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ــ ــ ځۀ يـئ تـاسو ــ ــ ــ ؟ انـسانـان خو نـۀ يـئ ــ ــ ــ بـې ضميـره او بـې غېرتـه ــ ــ ــ لـعنت دې وي ،،
د تـهانـېدار تـنـدے تـريـو شو ــ ,, ځـوانـه ! مـۀ هيـروه چې تـۀ د خپـل مـور پـلار د قـتـل پـه الـزام كښې پـه حراست كښې اخستـے شوے ئـې او دا هم يـاد اوساتـه چې كـه د سرور خـان نـۀ وي خـوښه نـو د خلاصي دې لار هم نـشتـه ،،
,, پـه څومـره دې ايـمـان خرڅ كـړے ؟ ،، فـريـد د تـهـانـېدار پـه ستـرګـو كښې اوكـتـل ــ تـهانـېدار بـرنـد شو ، راپـاسېدو خو بـل خوا تـه نـاستـو دوؤ كسانـو كښې يـو ورتـه د لاس پـه اشاره د څۀ نـۀ وئـيـلـو اووې ، تـهـانـېدار د كـرسۍ پـورې خخ پـاتـې شو ــ يـو كس فـريـد تـه مخاطب شو ,, عقـل ښۀ شے دے ځـوانـه ! څۀ چې شوي هغه هسې هم شوي ، د آئـنـده خيـال دې اوساتـه ، ستـا ژونـد دے ، ستـا د خـور ژونـد دے ــ ــ ــ تـۀ د سرور خـان د زور او طاقـت انـدازه غلطه لـګوې ــ ــ ــ ستـا بـهتـري هم پـه دې كـښې ده چې خپـل ضد پـرېـږدې ــ سرور خـان دا هر څۀ پـه ډېـر لـوئـے بـنـدوبـست سره كـړي دي ــ تـۀ هېڅ نـۀ شې كـولـے ،،
فـريـد وار پـه وار درې واړو تـه ژوبـل ژوبـل اوكـتـل ــ يـو لـحظه سوچ يـوړو ــ بـيـا ئـې اووې ,, نـن زمـا د مـور او پـلار د مـرګ ورځ ده ، د هغـوي جنـازه ده ــ زۀ اول ددغه هر څۀ نـه فـارغېدۀ غـواړم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــهـانـېدار پـه خبـاثـت سره مـسکـې شـو ,,
اول زمـونـږ د سر نـه بـوج لـر کـړه ګـلـه ـ
ستـا خبـره بـــه هم مـــونـږ اومـنـو ـ ګـنـي
د مـور پـلار قـاتـل د
هـغـوي جنـازې تـه کـلـه تـلـې شي ـ زمـونـږ هم
وارړه وارړۀ بـچـي دي ـ،،
فـريـد زهـرجن شان مـسکـې شـو ,, ستـاسو
دلالـي سرور خـان تـه هـېڅ ګـټـه نـۀ شئ
رسولـې ـ مـا سره کـه نـا انـصافـي اوهـم
شي ، پـروا نـشتـه،،
تــهـانـېدار فـريـد تـه پـه ځـيـر اوکـتـل ,, نـن
ورځ دې پـه حـوالات کـښې ده ـ ددې نـه پس
بـه جـېـل تـه لـېـږلـې شې ـ پـه عدالـت کـښې
دربـانـدې جرم ثـابـتـول د سرور خـان دپـاره
ډېـر مـعـمـولـي خـبـره ده ـ ګـواهـان هم ډېـر
او ثـبـوتـونـه هم ـ د ړونـد قـانـون ړنـده
فـېصلـه بـه دې د ټـول عمـر دپـاره د تـورو
تـمـبـو بـنـديـوان کـړي او يـا کـېـدې شي
پـهـانـسي درتـه واورولـې شي ـ ښـۀ سـوچ
اوکـړه ـ اوس درسره وخـت دې ،،
,, مـا درتـه خپـلـه خـبـره اوکـړه ،، فـريـد
کـلـکـه لـهـجـه کـښې اووې ـ
تــهـانـېدار نـاسـتـو نـورو دوؤ کسانـو تـه
اوکـتـل ، هـغـوي سرونـه اوخـوځـول ـ
تــهـانـېدار څـۀ شېـبـه ډېـر پـه عجـيـبـه نـظر
فـريـدتـه کـتـل بـيـا ئـې يـو سپـائـي تـه اواز
کـړو ـ سپـائـي دفـتـر تـه رانـنـوتـو او کـوتـک
کـوتـک اودريـدو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، دے حوالات کښې بند کړئ ،، تهانیدار
د فرید طرف ته اشاره اوکړه ،، د قتل
ملزم دے ـ خیال پرې ساتئ ،،

O

د ګل کلي خلق خو څۀ چې لارې کوځې ئې
هم مړاوې وې ـ ارسلا جان او عفت د
ودود صیب او سکینې مړي سمبال کړي او
ګل کلي ته رارسولي وو ـ وفا ژړل که
ژړل بیخي نۀ قلاریده ـ ،، بابا جانه !
نۀ به دې راکوله دومره مینه چې داسې
دې پرېښودم ـ سترګې اوغړوه بابا جانه
! ستاسو هومره لوئے زړۀ خو زما نۀ دے
ـ ـ ـ بابا جانه ـ ـ ـ ـ !! ،،
د امبر سترګې اوچې وې ـ بېخي غلې وه
ـ کله کله به ئې څو سلګئ اووهلې او
کله د خپلې نیا او کله د عفت په غېږ
کښې خپل سر کېښودو ـ
د سکینې د مور پلار حوصله په ځائے وه
ـ خو حیران دومره وو چې حد ئې نۀ ؤ ـ
د ګل کلي خلق خو خېر د کلي خلق وو د
سباؤن سکول سټاف څۀ چې د ودود صیب
شاګردان هم ټول په ټوله راغلي وو ـ
خو یواځې نه ، مشران ئې هم راغلي وو
ـ د څنو څنو خو ټوله ټوله کورنئ
راغلې وه ، داسې خلق هم وو چې هډو چا
پېژندل نه خو سترګې ئې یو ساعت ته نۀ
وې اوچې شوې ـ نور خو څۀ د ریحان
آباد نه ډېر زیات خلق راغلي وو
باوجود ددې چې دا عمل په یو صورت د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرور خان سره د ډغرې نه کم نۀ ؤ خو چې راغلي وو نو راغلي وو ــ يوه خبره وه چې مېلمه پکښې څوک هم نۀ ؤ ــ ټول کوربانۀ وو ــ جوړ د ودود صېب ورونه خوئيندې راغلي وو ــ بچي ئې راغلي وو خپلو کښې به غاړه وتل بيا بيا به ئې اوژړل ــ

د خپلو خلقو سره د ودود صېب د مينې تعلق نن زرغون ښکاريدو! ښکاره محسوسېدو !!

دا نن د فريد سره د هغوي دويم ملاقات ؤ ــ ارسلا جان او د فريد نيا نيکۀ د ورځې هم راغلي وو خو ډېر لږ وخت ايسار شول ــ يو خو ورسره وخت بيخي نۀ ؤ ــ هر څۀ ئې نيمګړي پرېښي وو ــ جنازې پرتې وې خو د ژوندي فکر هم ضروري ؤ ــ د هغوي د فريد سره صرف ملاقات اوشو نور ئې هېڅ اونۀ کړے شول ــ حېران هم وو او پرېشان هم ــ خو دومره ضرور پوهېدل چې قانون په مکمل توګه د زورور مرستيال دے ــ

تهانړېدار د هغوي د سوال زارئ په جواب کښې صرف دومره اووې ,, ټيک ده تاسو ئې پوئې کړئ ــ د سرور خان تسلي دې اوکړي نو ځي دې درسره ــ باقي زۀ نور هېڅ نۀ شم کولے ــ خبره ډېره د پاسه نۀ ده ، زما په وس کښې نۀ ده ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو فـريـد لـکـه ټـول پـه ټـولـه د کـانـي شوے ؤ ـ پـه دي بـابـلـه خـو ئـې هډو خـبـره نـهٔ کـولـه ـ هـغـوي هـم بـې وسـه وو ـ واپـس ستـانـهٔ شـوي وو خـو هـم نـن مـاښـام بـيـا راغـلـي وو ـ د فـريـد د نـيـا نـيـکـهٔ سره دا ځل د سبـاؤن سکـول د سټـاف سـيـنـئـر او ذمـه وار کـسـان هـم راغـلـي وو ارسلا جـان او عفـت هـم وو او وفـا هـم ـ
د فـريـد نـيـا اوژړل ,, فـريـده بـچـيـه ! زمـونـږ خـو تـهٔ پـکـار ئـې ـ نـور مـو هـېـڅ نـهٔ دي پـکـار ،،
نـيـکـهٔ ئـې اووې ,, فـريـده ! حـالاتـو تـه خـپـلـه اوګـوره ـ هـسـې نـه ځـهٔ نـور نـقـصـان در اورسـي د ظلـم زور دے بـچـے ،،
خو فـريـد خـامـوش ؤ ـ بـيـخـي خـامـوش ـ ټـولـو خـپـل خـپـل رنګ خـبـره کـولـه ـ چـا ځـان پـوهـول او چـا فـريـد خـو فـريـد لـکـه قسم کـړے ؤ چـې هـېـڅ بـه نـهٔ وائـي ـ وفـا يـو قـدم وړانـدې راغـلـه او فـريـد تـه مـخـامـخ اودرېـده ـ د غـرونـو پـه شـانـې درونـد څـادر کـښـې پـټـه وه ـ وفـا هـېـڅ نـهٔ وې بـس د هـغـې نـظـر د خـپـل مـاشـومـتـوب د مـلـګـري د مـخ او سـتـرګـو تـاثـرات لـوسـتـل ـ هـغـې تـه د فـريـد د يـو يـو عـادت پـتـه وه ـ د هـغـهٔ پـه مـزاج پـوهـېـده ـ د يـو لـوئـے عزم سره ئـې د فـريـد پـه سـتـرګـو کـښـې کـتـل ـ بـيـا ګـويـا شوه ,, فـريـده ! مـونـږ ټـول د صدمـې پـه حـالـت کـښـې يُـو ، حـالات هـم مـوافـق نـهٔ دي خـو ـ ـ ـ ـ بـابـا جـان مـونـږ تـه يـو درس راکـړے دے ، يـو سوچ او نـظـر ئـې راکـړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے ــ څو چې مونږ ژوندي یُو نو د ژوند خبره به کوؤ ــ مونږ به هېڅ کله د بابا جان روح نۀ خفه کوؤ او نۀ به ځان ورته شرمنده او ملامته کوؤ ــ
فریده ! چې کمزورے نۀ شې ــ ــ ــ مرحله ګرانه سهي خو زمونږ مرام ډېر ښکلے او نازولے دے ــ ډېر زیات سپېځلے دے ــ تیارو ته سر ټیټول د هیچا سره نۀ ښائي ــ یاد ساته دا خبره به بابا جان کوله ،،
لکه د بُت ساکت او خاموش ولاړ ځوان جان فرید په سترګو کښې اوښکې اوځلیدې ــ په مخ باندې خورې بې انتها سختی کښې ئې یـــــو رنـــــګ لاره اوکـــړه ــ پـــــه رسان ســــــره ئې اووې ,, زۀ محکم یم ــ ــ ــ زما سره ستاسو فکر دے ،،
د سباؤن سکول وائس پرنسپل سر عدیل ډېر په تفاخر سره مسکے شوــ ,, عزم او استقامت د منزلونو پوړۍ وي ــ مونږ به په باوقاره طریقه خپل جنګ کوؤ ــ او په هومره وقار سره به ئې ګټو هم ــ باور ساته ،،
د فرید ذهن او زړۀ به بیا بیا تاؤجن شول ــ د هغۀ په سپېځلي احساس قیامتونه تېرېدل خو په ځان ئې تر کافي حده قابو ساتلے ؤ ــ هغۀ د خپلو راغلو مئینانو زړونه نور خفه کول نۀ غوښتل ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرید ارسلا جان او عفت ته اوکتل ,,
ارسلا کاکا او عفت آپا تاسو د بیا
دپاره د راتلو تکلیف مهٔ کوئ ــ سرور
خان تاسو ته هم نقصان در رسولے شي ــ
ستاسو دلته راتګ خطرناک دے،،
,, الله به خیر کړي بچے ،، د ارسلا جان
آواز کافي دروند ؤ ــ
فرید وفا ته مخ ور واړوهٔ ,, وفا تهٔ
بیا مهٔ راځه ،،
د وفا په مخ غرونه سنجیدګي
خوره وه ــ
,, بابا ! موري ګلې !! ،، فرید خپل
نیا نیکهٔ ته اوکتل ,, دعا کوئ ــ خفه
کیږئ مه ــ خیر به شي ،،
,, مونږ خو نهٔ پوهیږو بچیه ،، د فرید
نیا په سادګۍ سره اووې ,,بس اوس تاته
دې خدائے خیر پیښ کړي ،،
سر عدیل را وړاندې شو او د هغې لاس ئې
په خپل سر کیښو ــ ,, موري ګلې !
مونږ هم ستاسو بچي یُو ــ دعا کوئ ــ
ټول به خیر
شي ــ مونږ به عدالت ته ځو ــ مونږ به
خبره کوؤ ،،

احمد علي خان د نورو روایتي جېلرانو
په شان بالکل نهٔ ؤ ــ د سنټرل جېل په
عملې او ټولو قېدیانو کښې په سر جي
مشهور ؤ ــ د قېدیانو سره ئې رویه

(c) ketabton.com: The Digital Library

انـتـهـائـي مـشـفـقـانـه او دوسـتـانـه وه ـ قـېـد بـهـر حـال قـېـد وي ـ خـو کـه د قـېـد سـره تـړلـے تـصـور او د احـسـاس اذيـت تـرې مـنـفـي کـړے شـي نـو دا وئـيـل بـه نـامـنـاسـب نـهٔ وي چـې ددغـه جـېـل قـېـديـان بـاقـي پـه نـورو ډېـرو حـوالـو مـطـمـئـن او خـوشـحـال وو ـ هـغـوي پـه خـپـل مـهـربـان او شـفـيـق سـر جـي مـئـيـن وو ـ

د فـريـد فـائـل او تـفـصـيـلاتـو احـمـد عـلـي خـان د حـېـرانـتـيـا او پـريـشـانـئ سـره مـخ کـړے ؤ ـ دا وخـت هـم فـائـل د هـغـهٔ مـخ تـه پـروت ؤ او ډېـر پـه سـنـجـيـدګـئ او انـهـمـاک سـره ئـې ځـيـرلـو ـ

,, د ودود صـېـب قـتـل د هـغـهٔ خـپـل زوئـے څـنـګـه کـولـے شـي ؟ ،، هـغـهٔ د ځـان سـره سـوالـيـه انـداز کـښـې خـود کـلامـي اوکـړه ـ

,, ودود صـېـب خـو ـ ـ ـ ـ ،، احـمـد عـلـي خـان د فـائـل نـه سـتـرګـې پـورتـه کـړې پـه لاس بـانـدې تـړلـې ګـهـړئ تـه ئـې يـو نـظـر اوکـتـل او بـيـا ئـې يـو سـپـائـي تـه اواز کـړو ـ

,, مـبـيـن ،،

سـپـائـي پـه مـسـتـعـدئ سـره دفـتـر تـه رانـنـوتـو

,, جـي سـر جـي ،،

,, هـغـه نـوے حـوالاتـي راولـه ـ ـ ـ فـريـد ،، احـمـد عـلـي خـان سـپـائـي تـه اووې او فـائـل تـه ئـې بـيـا سـتـرګـې ښـکـتـه کـړې ـ

څـهٔ سـاعـت پـس فـريـد د جـېـلـر پـه دفـتـر کـښـې مـوجـود ؤ ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احمد علي خان جهانديده نظر د فريد د مخ او سترګو د تاثراتو په غور سره جائزه اخسته ـ

,, کرسی ته کښېنه ،، احمد علي خان په نرمی سره اووې ـ

فريد کښېناستو ـ په انداز کښې ئې ويزاري وه ـ د احمد علي خان تجربه کار نظر اوس هم د فريد محاصره کړې وه ـ

احمد علي خان په اول ځل ترې نه څۀ تپوسونه کړي وو خو هغه په جواب کښې بيخي غلے ؤ ـ د مخ او سترګو نه ئې صفا ښکاريده چې په زړۀ او ذهن ئې ډېر درانۀ دي ـ احمد علي خان د هغۀ په سترګو کښې د بې اعتباری او نفرت شريک تاثر محسوس کړے ؤ ـ دا د احمد علي خان دپاره څۀ دومره لويه خبره نۀ وه ـ په خپل پېشه ورانه ژوند کښې هغۀ ددې نه زيات پېچيده کېسونه ليدلي وو ـ د بې شمېره قېديانو سره ئې واسطه پېښه وه ـ عادي مجرمان ، د انتهائي مجبوری په حالت کښې جرم کوؤنکي او بې ګناه بنديوان ـ خو دلته خو د ودود صېب نوم او د ريحان آباد او ګل کلي ذکر د هغۀ په زړۀ او ذهن کښې د تجسس طوفان راپورته کړے ؤ ـ د قتل الزام د ودود صېب په زوئے لګېدلے ؤ او ايف آئي آر د سرور خان په مدعيت کښې درج شوے ؤ ـ نو احمد علي خان حقيقتاً حېران ؤ ـ د ودود صېب سره د هغۀ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاقات دومره ورځې خو نۀ وې شوې په
ښار کښې د کالج د جوړولو په سلسله
کښې د ودود صېب د منډو ترړو په دوران
کښې د کالج د وخت دغه دواړه یاران
عېن د بازار په مېنځ کښې یو بل ته
مخامخ شوي وو او غاړه وتلي وو خو ښۀ
غاړه وتلي وو ـ د یو بل نه ئې لاسونه
کلک چاپېر وو او داسې یو خوا بل خوا
ځنګېدل راځنګېدل ـ څۀ خبرې ئې هم
کولې ـ په لار روانو خلقو به چې ورته
اوکتل نو ځنې به بې اختیاره مسکي شول
ـ بیا ئې ګپ چرته ختمېدۀ ـ نیزدې
ورکوټي شان هوټل کښې کښېناستل ، چائې
او سموسې ئې را اوغوښتې او نوؤ او
زړو ته ئې زور ورکړو ـ
،، ودود صېب لا اوس هم زلمے ئې ښه ،،
احمد علي خان د چائیو نه ګوټ اوکړو ـ
ودود صېب د کالج د زمانې نه خپلو
ملګرو په هم دې نوم سره مخاطب کولو ـ
،، ودود صېب ،، ملګري خو څۀ ، غیاث
الدین صېب به هم ورته ودود صېب وې
غیاث الدین صېب د دوئي یو انتهائي
شفیق او حکیم استاذ ؤـ هغوي به وئیل
،، ودود صېب د مینې او پېرزوئنې پېکر
دے همه روح دے ، د محسوسولو سړے دے
،،
،، دومره زر چرته زړیږم خانه ،، ودود
صېب مسکے شوـ
،، بچي دې څومره دي ؟ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, دوه ـ يوه لور او يو زوئے ،، ودود صيب اووې ، ودود صيب چې د احمـــد عــــلي خــــان سره د فـــــريد ذكر كولو نو لهجه ئې د مينې او تفاخر نه ډكه وه ـ

,, او ستا ؟ ،، ودود صيب ترې تپوس اوكړو ـ

احمد علي خان ورک ورک غوندې مسكے شو

,, زما هم دوه ـــــ يوه لور او يو زوئے ـ ـ ـ ـ لور خو مې رانه لاړه ـ ـ ـ گولو اوخوړه ـ گلالئ ـ ـ ـ او زوئے مې د تعليم دپاره بهر استولے دے ـ لا وركوټے دے ـ د څوارلسو كالو دے ـ خوشحال ـ ترۀ ئې هلته دے ـ هم د هغۀ سره دے ـ ،،

,, او گلالئ ؟ څنگ گولواوخوړه ؟،،د ودود صيب تندے گونجې شو ـ

احمد علي خان يوه اوږده ساه راښكه ـ

,, ياره ! د ايماندارئ او فرض شناسئ باب كښې ازمېښتونه تر هر څۀ زيات وي ـ او بيا زمونږ پېشه ـ ـ ـ توبه ـ ـ ـ ايمانداره كس پكښې قدم قدم په پل صراط تېرېږي ـ ډېرې قيصې دي د زړۀ چاؤدون خو دا څل خو ـ ـ ـ ـ ,, احمد علي خان يو ساعت ته غلے شو، په خلاء كښې داسې څير ؤ لكه چې څۀ ورته ښكاريدل ، څۀ ئې كتل ، بيا ئې ودود صيب ته سترگې ورواړولې او داسې درد جن شانې مسكے شو او گويا شو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, د هغوي تعلق د ډېرې مضبوطې پارټۍ
سره ؤ ـ د پوډرو ډېر دروند مقدار ئې
سمګل کولو ـ خو ګېر شوي وو ـ د تېښتې
په دوران کښې ئې په پولیس ډزې شروع
کړې ، دوه د هغوي کسان مړهٔ شوي وو او
څلور د پولیس ـ ـ ـ خبره ډېره مخکښې
لاړه ـ میډیا هم په کېس مکمل نظر
ساتلے ؤ ـ شاته کسانو ئې د خپلو
وسائلو او اختیاراتو د بې دریغه
استعمال باوجود هم هېڅ اونهٔ کړے شول
ـ ګرفتار شوؤ دري واړو کسانو ته د
مرګ سزا واورولے شوه ـ په باقي دوؤ
خو ئې څهٔ خاص پروا نهٔ وه خو یو خاص
کس ؤ ـ ډېر خاص ـ د ایم پي اے شجاعت
ملک نیازبین او عیاش زوئے خرم ملک ـ
د هر داؤ بائیللو نه پس هغوي براه
راست ماته راغلل ـ سره د یو څو
حاکمانه سفارشونو او ډېر تېر لالچ ،
رنګ رنګ دامونه ئې راته اوغوړول را
اوغوړول ـ ما واپس کړل ـ څو ورځې پس
بیا راغلهٔ ـ ما بیا واپس کړهٔ ـ نو
بیا ئې دهمکۍ دړکې شروع کړې د بل بل
رنګ دباؤ اچولو کوشش ئې هم کولو ،
ورسره ورسره ئې آفرونه او پېشکشونه
هم سېوا کېدل ـ ما ته صرف دومره کول
وو چې خرم ملک ته د جېل نه د تښتېدو
لاره هواره کړم او بس ـ هغوي چې ښهٔ
ستړي شول نو آخري دهمکي ئې دا راکړه
چې ستا خو یکي یو زوئے دے ، مړ ئې
غواړې او که ژوندے ـ د هغوي خبره ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـنـلـې نـۀ شـوه ـ د خـوشـحـال پـحـقـلـه مـې خـپـل
احـتـيـاط کـولـو ـ دغـه ورځ د خـوشـحـال
طـبـيـعـت ټـيـک نـۀ ؤ ، سـکـول تـه نـۀ ؤ تـلـې ـ
ګـلالـۍ تـلـې وه ـ د سـکـول نـه پـه واپـسـۍ
کـښـې پـرې د هـغـوي کـسـانـو فـائـرنـګ اوکـړو ـ
د ګـاډي ډرائـيـور هـم زخـمـي شـوے ؤ خـو
ګـلالـۍ ـ ـ ـ ـ ـ ،، د احـمـد عـلـي خـان
اواز دروند شـو ,, ګـلالـۍ ژونـدۍ خـپـل کـور
تـه رانـۀ غـلـه ـ څـۀ ورځـې پـس زمـا هـم
بـدلـي اوشـوه ـ سـنـټـرل جـېـل تـه ـ د کـافـي
سـوچ او فـکـر نـه پـس زۀ هـم ښـار تـه راشـفـټ
شـوم ـ خـوشـحـال مـې د سـبـق دپـاره بـهـر
واسـتـولـو ـ قـسـم دے يـاره ، د ګـلالـۍ مـرګ
مـې زړۀ بـيـخـي پـرې کـړے دے ـ خـو ضـدي هـم
هـغـه شـان يـم ،، احـمـد عـلـي خـان پـه وئـيـلـو
وئـيـلـو کـښـې مـسـکـې شـو ـ ,, هـغـه سـرکـشـي مـې
لـه سـره نـۀ اوځـي ـ هـغـه چـې تـا بـه راتـه
لـېـونـے وئـيـل ،،
,, دا د وفـا لارې دي خـانـه ! ،، ودود
صېب پـه يـقـيـن سـره اووې ,, ازمـېـښـتـونـه بـه
خـامـخـا لـري خـو بـې مـنـزلـه هـېـڅ کـلـه نـۀ وي
،،
احـمـد عـلـي خـان اوخـنـدل ,, تـۀ وايـه کـنـه
ـ کـــمـې سـيـپــــارې کـښـې ئـې ؟ ،،
,, خـانـه ! د ريـحـان آبـاد صـورتـحـال شـش و
پـنـج کـښـې اچـولـے يـم ـ د سـبـاؤن سـکـولـز
پـروګـرام ډېـر ښـۀ روان دے ـ نـتـائـج ئـې
هـم عـېـن د تـوقـعـاتـو مـطـابـق دي ـ دلـتـه
ښـار کـښـې هـم د سـکـول او کـالـج عـمـارت
تـقـريـبـاً چـې مـکـمـل شـوے دے خـو پـه ريـحـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

آباد کښې سرور خان د خرۀ پښه جوړ شوے دے ، سکول خو سکول هلته نۀ پرېږدي چې زمکې هم اکثر د هغۀ د لاسه شاړې پرتې وي، څو څو وارې مې ورته کسان اونیول خو هغه عاجزان د سرور خان د شرارتونو او بدمعاشیو توان کله لري ـ واپس لاړ شي ـ د سرور خان ارادې ښې نۀ دي ،،

د احمد علي خان په زړۀ کښې ډېر څۀ اوړېدل را اوړېدل خو تر ټولو اهم ، حقیقت معلومول وو ـ د فرید په فائل کښې چې کوم څۀ لیکلي شوي وو په هغې د احمد علي خان باور نۀ کېدو ـ

,, ځوانه ! ستا خاموشي زما د فهم نه بالا ده ،، احمد علي خان د فرید په سترګو کښې مسلسل کتل ـ ,, دا ستا ملامتیا ده د خپل مور پلار په قتل کولو باندې او که اطمینان ،،

د فرید په سترګو کښې لکه چې لمبې پورته شوې په انتهائي قهر او حقارت سره ئې جېلر ته اوکتل ,, تاسو هم ځان ته انسانان وایئ ـ تور داغ یئ د انسانیت په نامه ـ کله مو سوچ هم کړے دے چې د تفتیش په نوم کوم بې سر او پښو او بې عقله تپوسونه کوئ ، ستاسو د مقابل روح څومره ازاروي ؟ خو خرځ شوي او نیلام شوي خلق په دې خبره څۀ پوهیږي ،،

,, تا زما د خبرې جواب رانۀ کړو ،، د احمد علي خان لهجه بې تاثره وه ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, تـاسو پـه څـومـره خـرڅ شـوي يـئ ؟ ،،
فـريـد زهـرجـن انـداز کـښې اووې ـ
,, دا زمـا د خبـرې جـواب نـۀ دے ،،
,, د بـې ضمـيـرو سـره زمـا هـم دومـره خبـره وي ،،
احـمـد عـلـي خـان ډېـر ژور سـوچ کـښې ؤ ـ هـغـه ددې ټـول صـورتـحـال نـازکـۍ او سـنـګـيـنـۍ تـه رسـيـدو ـ د فـريـد خلاف ډېـر پـه مـنـصـوبـه بـنـدۍ او مـنـظـمې طـريـقـې سـره ګـامـونـه پـورتـه کـولـے شـول ـ جـېـل کـښې فـريـد پـه آرام سـاتـل د هـغـۀ دپـاره ګـرانـه خبـره نـۀ وه ـ خـو پـرېـشـانـي د عـدالـتـي کـاروايـۍ او فـېـصـلـې وه ـ احـمـد عـلـي خـان د ظـلـم او زور د ګـټـې ډېـرې تـمـاشـې لـيـدلـې وې خـو دلـتـه مـنـظـر بـېـخـي بـدل ؤ ـ انـتـهـا وه ـ قـاتـل مـدعـي ؤ او ـ ـ ـ ـ ـ ـ !! د فـريـد تـعـاون ډېـر ضـروري ؤ خـو د هـغـې نـه هـم ضـروري اول ددې ټـولـې مـعـامـلـې زبـر زيـر مـعـلـومـول وو ـ احـمـد عـلـي خـان ، فـريـد واپـس بـارک تـه اولـېږلـو ـ

○

فـريـد د احـمـد عـلـي خـان سـره د هـغـۀ پـه دفـتـر کـښې نـاسـت ؤ ـ
,, فـريـده بـچـے ! ،، د احـمـد عـلـي خـان لـهـجـه انـتـهـائـي نـرمـه وه ,,خبـره ډېـره سـاده ده ـ زۀ تـلـے ؤم ريـحـان آبـاد تـه ، ګـل کـلـي تـه ـ ـ ـ د ريـحـان آبـاد د خلـقـو خـو ژبـۍ ده ـ لـوئـے وړوکـے ويـريـدلـے دے ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چا ته پته ده خو ژبه هېڅوک نۀ شي خوځولے ـ څۀ کسانو زما سره خبره اوکړه خو ښکاره هغوي هم څۀ نۀ شي وئيلے ـ د سرور خان او دلاور خان د هشت د مرګ غوندې د هغوي په زړونو او ذهنونو خور دے ـ ما دا هم واوریدل چې سرور خان ستا خلاف ګواهان هم تيار کړي دي ـ ستا په حق کښې د وئيلو والا هېڅوک نشته ـ د هر چا په سر د سرور خان د ظلم تېره توره ځوړند ده ـ سرور خان په هره حواله ډېر لوئے اپروچ کړے دے ـ د هغۀ ستا سره هېڅ سروکار نشته ـ د هغۀ ستا زمکې ، ستا پولې پټې پکار دي ،،

فريد ډېر په تحمل سره د احمد علي خان خبره واوريده ـ يوه د طنز نه ډکه مسکا ئې په شونډو اوځليده ,, سرور خان تاسو ته څۀ ذمه واري سپارلې ده ؟ ،،

د احمد علي خان د مخ تاثرات هم هغه شان نرم او خواږۀ وو ,,ودود صېب زما د کالج د وخت ملګرے ؤ ، تۀ ماته لالا وئيلے شې ،،

,, پوليس والا هم د چا لالا ، کاکا کېدے شي ؟ ،، د فريد لهجه هم هغه شان وه ـ ,, هر څوک کېدے شي ـ زۀ ستا دپاره مکمل کوشش کوم ـ خو ستا تعاون هم ډېر ضروري دے ـ ما ستا د وکيل سره هم کتلي دي ـ مونږ کوشش کوؤ چې ستا په حق کښې د ګواهۍ ورکوونکي پېدا کړو ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

,, زمـا ګـواه الله دے جېلـر صېب ــ زمـا نـور پـه هيـچا بـاور نـشتـه ــ ستـاسو پـه قـانـون خـو بـالـکل نـه ،،

,, ستـا ضد تـاتـه نـور نـقصان در رسـولے شي بـچے ــ نـۀ سهي ــ زمـا سره خـو تـعـاون اوکړه ،،

,, زمـا پـاتـې څـۀ دي ،،

,, زۀ ستـا د انـدرونـي کشمکش او اضطراب خبـر لـرم فـريـده بـچے زۀ پـوهېږم چې تـۀ د کـوم لـوئـے اذيـت او عذاب نـه تـيـرېږې ــ خـو د ژونـــــــد نـه خـو انـکار نـۀ شي کـولے کـنـه ــ نـه بـچے ــ د ودود صېب نـال کړے بـوتـے دومـره کـمـزورے کـلـه کـېدے شي ،،

فـريـد ډېـر پـه عجيـبـه غـونـدې نـظر احـمـد علـي خـان تـه اوکـتـل ــ

,, ګـوره بـچے ! د حـالا تـو جاج واخـلـه ــ تـۀ بـاوجـود ددې چې د ظلم ښکـار شوے ئې ، بې ګـنـاه ئـې خـو بـيـا هم مـسلـسل پـه دفـاعي پـوزيـشن کـښې ئـې ــ کـمـزورے دفـاعي پـوزيـشن ــ ستـا ضمـانـت مـنـظور نـۀ شو ــ تـاتـه پـه ځـائـے ددې چې انـصاف در اورسي د خـپـل ځـان د صفـا کـولـو مـرحـلـه درپـېښه ده ــ ستـا پـه حق کـښې د شهـادت ورکـولـو والا څـوک نـشتـه ــ خلاف دې تـيـاريـږي ــ ددې هېڅ بـې هېڅه ضد دې څـۀ مـعـنٰی ؟ ،،

,, زۀ سرور خـان تـه سر نـۀ شم ټـيـټـولے جېلـر صېب ــ او زمـا پـه تـاسو هم بـاور نـشتـه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, سر مۀ تېـتـوه ـ خـو لـېونـتـوب خـو هم مـۀ کـوه کـنـه ـ دغـه سکـوت دې مـات کـړه ـ مـا سره د خـپـل زړۀ هـره خـبـره اوکـړه ،،
,, زمـا زړۀ کـښې هېڅ خـبـره نـشـتـه ـ زمـا زړۀ کـښې صرف هـغـه ورځ ژونـدئ ده ، کـومـه ورځ بـه چې د سرور خـان او دلاور خـان خـانـي پـه خـاورو کـښې ګـډوم ـ د حـالا تـو څـۀ جـاج واخـلـم ـ د تـيـارو د يـوې ډيـوې سره دښـمـنـي ده د هـوا پـه مـلاتـړ ـ بـس ،،
,, تـيـارو هېڅ کـلـه رڼـا تـه مـاتـې نـۀ ده ورکـړے بـچـے ،،
,, زمـا يـقـيـن دے ،،
د خـپـل تـکـلـيـف نـه راتـه وايـه ،، احـمـد عـلـي خـان ډېـر پـه شـفـقـت سره اووې ـ

○

عـدالـت کـښې پـېشئ شروع شوې وې ـ تـاريـخـونـه بـدلـيـدل رابـدلـيـدل ـ د سرور خـان مـکـمـل کـوشش ؤ چې پـه هـره طـريـقـه وي خـو فـريـد وسلـه کـيـږدي ـ خـو د فـريـد پـه سيـنـه کـښې خـو اور بـل ؤ ـ هـغـۀ بـه د سرور خـان خـبـره مـنـلـه ؟ څـو څـو وارې ئې جېل تـه ورتـه کـسان رالـيـږلـي وو خـو فـريـد ورتـه يـکـي يـوه خـبـره کـړې وه ـ
,, زمـا مې د بـابـا جـان پـه روغ نـيـت قسم وي ـ سرور خـان بـه دا ارمـان ګـور تـه وړي د ځـان سره ،،
احـمـد عـلـي خـان فـريـد تـه د هـر مـمـکـن سهـولـت او آرام بـنـدوبـست کـړے ؤ ـ خـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په آرام کله ؤـ کله کله به ورته
دا هر څۀ خوب اوښکاریدل ـ بې یقینی
غوندې به واخستو ـ خو دا کېفیت به ئې
عارضي او انتهائي مختصر ؤ ـ زهرجن
حقیقت به ئې په رګ رګ کښې اوبهیدو نو
د سر نه به ئې شنه لوخړه اوختله ـ
د احمد علي خان دفتر د هغۀ د خپلو
مئینو سره د ملاقات کولو ځائے ؤ ـ نن
هم د خپل نیا نیکۀ ، امبر ، ارسلا جان
، عفت ، وفا او سر عدیل سره ناست ؤ ـ
ټول کافي پرېشان ښکاریدل ـ دوه ورځې
پس د عدالت د فېصلې د راتلو ورځ وه ـ
اوس اوس د فرید وکیل راغلے ؤ ـ هغه
هم ډېر چُرت کښې نۀ ؤـ سرور خان په
عدالت کښې کافي ګواهان پیش کړي وو ـ
د فرید وکیل هره مرحله د خپلې تجربې
او ذهانت په توره وهلې وه ـ خو داسې
ښکاریده چې هر کس بیخي سترګې پټې کړي
دي ـ سترګې غړولو ته هډو څوک تیار نۀ
دے ـ
د فرید نیکۀ اووې ,, فریده بچے !
دلاور خان راغلے ؤ ،،
,, ګل کلي ته ؟ ،، د فرید لهجه تیزه
وه
,, او ،، بابا سر اوخوځولو ـ ,,
ډېرې دړکې ئې کولې ـ وئیل چې د فرید
سره دا آخري موقع ده ـ زمونږ خبره دې
اومني نو سبا به د جېل نه بهر وي او
که ضد کوي نو هم هغه ئې ځائے دے ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فـريـد پـه سـترګـو کـښې لـکـه اور بـل ؤ ـ سينـه ئـې ډډېـده ، تـشېده امـبـر سلـګـۍ اوکـړه ـ
،، ګـل لالا ـ ډېـرې ګـنـده خـبـرې ئـې کـولـې ـ زۀ ئـې نـۀ شم وئـيلـے ـ مـاتـه ئـې وې ـ ـ ـ ـ ،، امـبـر پـه ژړا شـوه ـ
د فـريـد پـه سکـروټـو سـترګـو کـښې اوښکې اوځـلـيـدې ـ غـاښـونـه ئـې ډېـر کـلـک جـوخت کـړي وو ـ
،، يـا الله ،، د فـريـد آواز لـــــــړزيـدلـے ؤ ، حـرف حـرف ئـې پـــــه ويـنـو ، اوښـکـو لـړلـے ؤ ،، يـا الله ! لـوئـے خـو تـۀ ئـې ـ لـوئـے خـو تـۀ ئـې ،،
د فـريـد پـه مـخ اوښـکـو را اودانـګـل او د مـاشـومـانـو پـه شـان پـه ژړا شـو ـ بـيـا ئـې امـبـر تـه اوکـتـل ـ
،، ژاړه مـه خـورکـې ـ ټـول بـه خـېـر شي ،، څـۀ ساعت خـامـوشي وه ـ فـريـد وفـا تـه مـخ ور واړوۀ ـ
،، وفـا ! تـۀ بـه بـيـا دلـتـه نـۀ راځې ،،
،، فـريـده ـ ـ ـ ـ ،، وفـا څـۀ وئـيـل خـو خـبـره ئـې پـوره نـۀ شـوه ـ
،، نـۀ بـه راځې ،، فـريـد اوغـرمـبـېدو ـ خو فـوراً ورتـه احـسـاس اوشـو چې نـور خلق هم دلـتـه نـاست دي ـ ارسلا جـان او عفـت تـه ئـې اوکـتـل ،، ارسلا کـاکـا ! عفـت آپـا !! تـاسـو تـه پـتـه ده د ټـول صورتـحـال ـ خدائـے دې نـۀ کـړي ـ ـ ـ ،، فـريـد خـپـلـه خـبـره لـږه اودرولـه ،، احـتـيـاط ضروري دے ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـيـا ئـې سر عديـل تـه اوكـتـل ــ ,, سر !
بـخښنـه غـواړم ــ ډېـر زيـات ډسټرب يـم ،،
سر عديـل ورتـه پـه مـيـنـه مسكے شـو ,, نـۀ
بـچے ! مـونـږ دلـتـه راغـلـي ددې دپـاره يُـو
چې سـتـا پـريـشـانـي كـمـه كـړو ــ تـاتـه ددې
خبـرې احـسـاس او اطمـيـنـان دركـړو چې پـه
دې جـنګ كـښې تـۀ يـواځې نـۀ ئـې ، مـونـږ
ټـول سـتـا سره يُـو ،،
د فـريـد نـيـا ادې هـېـڅ نـۀ وې ــ د
پـرېشانـی عـالـم ؤ ــ بـس د تـسبـو دانـې ئـې
يـوه يـوه اړولـې او شـونـډې ئـې ورو ورو
خوځېدې ــ د صبـر يـو درديـدلے رنـګ ئـې پـه
مـخ خـور ؤ ــ

عدالـتـي فـېصلـه راغـلـه ــ د مـكـر پـه
ثـبـوتـونـو كـښې د كـوم ځـائـے نـه صداقـت
راغـلے ؤ ــ ګـواهـان څـنګـه پـېـدا كـړي شـوي
وو ــ د كـوم كـوم ځـائـے نـه احكـامـات صادر
شـوي وو ــ څـوك خرڅ شوے او څـنګـه
څـنګـه خرڅ شوے ؤ دا ټـولـه د پـردې د شـا
قـيـصه وه ــ پـټ مـعـامـلات وو ــ ښـكـاره صرف
دا وو چې خـلـقـو اولـيـدل چې فـريـد تـه عمـر
قـېـد واورولے شـو ــ د فـريـد نـيـكـۀ بـابـا
پـه سـتـرګـو كـښې راغـلـې اوښكې پـاكې كـړې ــ
هـغـه د فـريـد د وكـيـل سره د عدالـت د
كـمـرې نـه بـهـر را روان ؤ ــ عفـت پـه زوره
زوره ژړل وفـا ورتـه مـخ تـه اودرېده ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, مـهٔ ژاړه مـورې ــ ژړا خـو کـمـزوري خـلـق کـوي ،،
,, زړهٔ دے ځـهٔ کـانـړے خـو نـهٔ دے لـورې !
څـنـګـه ئـې صـبـر کـړم ــ دې غـېږه کـښـې مـې
لـــــوئـے کـــــړے دے فـــــریـــــد ــ وئ
خـــــدایـــه دومـره ظـلـم ــ ــ ــ،،
,, خـېـر دے مـورې ! دا بـه د الله رضـا وه
،، وفـا خـپـلـې مـور تـه تـسـلـي ورکـولـه خـو
دلـتـه ئـې لـهـجـې خـپـلـه هـم تـیـنـدک اوخـوړه ــ
یـو بـې اخـتـیـاره غـریـو ؤ چـې پـه مـری کـښـې
ئـې اونـخـښـتـو ــ بـیـا ئـې پـه ځـان هـېـڅ قـابـو
اونـهٔ سـاتـلـے شـو او خـپـلـې مـور تـه ورتـر
غـاړه وتـه ــ فـریـد تـه د عـمـر قـېـد سـزا
واورولـې شـوه ــ خـو سـرور خـان او دلاور
خـان خـوشـحـال نـهٔ وو ــ چـې د عـدالـت د
احـاطـې نـه بـهـر راوتـل نـو تـکـبـر خـو ئـې پـه
انـداز کـښـې ؤ ولـې خـوشـحـالـي ئـې پـه مـخـونـو
نـهٔ وه د هـغـوي ارمـان نـهٔ ؤ پـوره شـوے ــ

○

نـن پـه جـېـل کـښـې د فـریـد د عـمـر قـېـد
وړومـبـی ورځ وه ــ

○

دا غـټـې د پـاخـهٔ عـمـرښـځـې د دلاور خـان
د طـرف نـه راغـلـې وې پـــــه عـفـت خـو سـر
ګـرځـېـدهٔ ــ حـق حـېـرانـه وه چـې څـهٔ ورتـه
اووائـي ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

یـوې ښځې پـه نـاصحانـه انـداز کښې سر اوخوځـوۀ ـ ,, کم عقـلـې ! تـۀ لا پـه دې کښې سوچـونـه کـوې ـ خـانـان دې د لُـور رشتـه غـواړي شکـر نـۀ اوبـاسې ،، عفـت بـه څۀ وئـيـل ـ د هغې عـاجزې خـو د خـولـې لاړې هم اوچې شوې وې ـ
بـلـې ښځې اووې ,, مـزې بـه کـوې مـزې ـ د خپلـې بـرخې خـانـه بـه ئـې دلاور خـان تـه د رشتـو څۀ کمے دے ـ پـه خپـلـو پـښـو تـبـر مـۀ وهه ،،
عفت ورتـه پـه لاچـاری سره اوکـتـل ,, خـورې ! د دلاور خـان خـو يـوه ښځه شتـه کـنـه او يـوې تـه ئـې طلاق هم ورکـړے دے ،،
,, خـانـان دې خـانـان ،، وړومـبـی غـټـې ښځې بـيـا د پـوهـولـو پـه انـداز کښې اووې ـ ,, ستـا ددې سره څۀ کـار دے ـ چې څـو ودونـه ئـې دي او څـو ئـې طلاقـې کـړي دي ـ لـېونـی ئـې ـ ـ ـ ستـا لُـور خـو دلاور خـان پـخـپـلـه خوښه کـړې ده ـ مـزې بـه کـوې مـزې ،،
,, خـورې ـ ـ ـ ـ ،،
,, خـورې مـورې پـرېـږده ـ خـپـل نـصيـب پـه لـتـه مـۀ وهـه ـ څۀ شوه وفـا بـچـی ؟ ،،
,, وفـا د کـالـج نـه نـۀ ده راغلـې ـ خـورې ! د وفـا پـلار هم کـور نـشتـه ـ زۀ بـه د هغـوې سره صلاح اوکـړم ـ دا فـېصلـه زۀ خـو نـۀ شم کـولـے کـنـه ،،
,, يـه کم عقـلـې ! پـه دې کښې د تـپـوسونـو څۀ حـاجت دے ـ د خپـل بـخت پـه بـيـداری نـۀ پـوهـېږې ـ هغـوې خـانـان دي پـه دې خـبـره بـه خفـه شي خـو څـه خېـر دے ـ مـونـږ بـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سبا بیا راشوـ او هن ! سړے دې پوئې کړه ـ ورځې به مو بدلې شي ـ خیال کوئ د خانانو خفگان ښۀ نۀ دے ،،

ښځې پاڅېدې !

وفا د کالج نه راغله خو عفت ورته هېڅ اونۀ وے ـ هغه ټوله ورځ لکه په پل صراط ولاړه وه ـ مازیگر چې ارسلا جان راغے نو ټوله قیصه ئې ورته تېره کړه ـ سترے ستومانه راغلے ارسلا جان اوچې شونډې ناست ؤ ـ په مخ ئې د ویرې او اندېښنو رنگونه تلل راتلل ـ کافي ساعت په سوچ کښې ډوب ناست ؤ ـ بیا ئې په ډېرې فکرمندئ سره وفا ته اوکتل ـ د وفا په مخ پریشاني هم وه او برهمي هم ـ

،، زۀ خو هېڅ نۀ پوهېږم ،، عفت ډېر په پریشانئ سره اووې ،،که اقرار ورته کوؤ نو د خپلې لُور ژوند تباه کوؤ او که انکار کوو نو ـ ـ ـ ظالمان دي ـ زور ئې نۀ لرو ،،

،، ډېره گرانه خبره ده ،، ارسلا جان په تفکر سره اووې ـ

وفا خاموش ناسته وه ـ د خپل مور او پلار سوداگانې ئې شمارلې ـ پلار ته ئې اوکتل ،، داجي ! دې کښې څۀ گران دي ـ چې زمونږ نۀ ده خوښه نو نۀ مو ده خوښه ،،

ارسلا جان مړاوے غونډې مسکے شو ـ ،، ستا خبره د وئیلو پورې خو ټیک ده لورې خو انکار کول د خانانو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمني کول ده ـ او د هغوي سره دښمني څوک کولے شي ،،
,, بيا ورته اقرار اوکړئ ،، وفا د مور پلار په سترګو کښې اوکتل ـ
,, دا هم ګرانه ده ،،
,, بچے ! زما خو عقل بيخي کار نۀ کوي ،، عفت سر اونيوۀ
,, زما عقل کارکوي مورې ،، وفا په اعتماد سره اووې ـ ,,داجي مونږ ريحان آباد پرېږدو ـ بس دے دلته زمونږ نور ژوند نۀ کيږي ،،
ارسلا جان او عفت په حيرانئ سره وفا ته اوکتل ,,لورې؟ ،،
,, او داجي ! بله هېڅ لار نشته ،،
,, چرته به ځو ـ دا دومره اسانه خبره خو نۀ ده ،،
,, دومره ګرانه هم نۀ ده ـ د الله جهان ډېر لوئے دے ـ دنيا د ريحان آباد پورې نۀ ده محدوده ،،
,, لورې ـ ـ ـ ـ ،، ارسلا جان پس و پېش کښې ؤ ـ
,, داجي ! تاسو فېصله اوکړئ ـ مونږ دلاور خان ته اقرار هم نۀ شو کولے او انکار هم نۀ شو کولے ـ نو بيا ددې دواړو خبرو په صورت کښې مونږ دلته څنګه پاتې کېدے شو ؟ زور ئې لرئ؟،،
,, لورې ! چرته به ځو ؟ ،، ارسلا جان په ډېر حېرت او پرېشانئ سره اووې ـ
,, هر چرته چې وي ـ خو د ريحان آباد نه روان يُو ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارسلا جان عفت ته اوکتل ـ عفت ئې په لاس باندې لاس کېښوه ، مه خفه کېږه ـ بله خو څۀ لاره هم نشته ـ الله زمونږ مل ملګرے دے ، ،
ارسلا جان يو سوړ اسوېلے اوکړو ، , ښۀ ده نو بيا تادي کول پکار ده ـ وخت دومره نشته ، ،
لږ ساعت پس درې واړو د کور ضروري سامان بندولو ، يو ځائے کولو ـ

o

احمد علي خان په هر رنګ د فريد ډير خيال ساتلو ـ هغۀ نۀ غوښتل چې د فريد دغه سوخت او له حده زيات اضطراب ددۀ په زړۀ او ذهن داسې نقشونه جوړ کړي چې ورسره ئې د شخصيت روغتيا او نفسياتي صحت مندي متاثره شي ـ څو څو وارې به ئې ورسره ورځ کښې ملاقات کوۀ ـ احمد علي خان غوښتل چې پۀ هر حال وي خو د فريد کم از کم د ځان پحقله دغه بې باوري ختمه کړي ـ ودود صېب او احمد علي خان د يو احساس او يوې نظريې لرونکي ياران وو ـ احمد علي خان کله غوښتۀ چې فريد دې نور هم پامال شي ـ هغه ددې خبرې منلو ته هډو تيار نۀ ؤ چې د ودود صېب نظريه شکست خوړلے شي او د هغۀ پرورش دومره خام کېدے شي چې د وختونو تاؤدۀ ساړۀ پرې خپل رنګونه اوخيژوي ـ د احمد علي خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـه فـريـد بـانـدې مـكمل تـوجه وه ـ هغۀ د فـريـد د شخصيت ورانـيدل هېڅ كـلـه نـۀ غوښتل ـ د احساس او نـظريـې د اشـتـراک نـه علاوه پـه هغۀ بـانـدې د ودود صېب د يـارى حق هم كم خو نـۀ ؤ ـ
فـريـد د شديـد انـدرونـي اضطراب سره مخ ؤ ـ هغۀ ځـان د بـې وسۍ پـه آخـري حدونـو ولاړ مـحسوسولـو ـ ددې هر څۀ د كېدو نـه پـس هغۀ مـسلسل يـوه نـامـعـلـومـه او بـې نـومـه شـان ويـره مـحسوسولـه ـ ويـره وه خـو خدوخـال ئـې نـۀ وو ـ خـو اوس پـتـه نـۀ وه اوس بـه ئـې ښكاره او مـنظر مـنظر د فـريـد پـه زړۀ او ذهن يـرغل كـولـو ـ خـو هغـه مـنظر بـه كـلـه هم هغۀ لـيـدے نـۀ شـو ـ سترګـې بـه ئـې پـټـې كـړې او بـې اخـتـيـاره بـه ئـې چغـې كـړې ,, نـا ـ نـاـ ـ ـ ـ ـ نـا ،، او بـيـا بـه پـه چغـو چغـو پـه ژړا شـو ـ پـه جېل كـښې قـسم قـسم قـېديـان وو ـ د هر چا خـپـلـه خـپـلـه قـيـصه او خـپـل خـپـل تـكـلـيـف ؤ خـو چـې فـريـد بـه ئـې پـه داسې كېفـيـتـونـو او عذابـونـو كـښې ګـېر اولـيـدو نـو د هغـوي نـه بـه خـپـل درد او تـكـلـيـف كـم از كـم هغـه وخت خــــــو ضـــــرور هېر شـــــو ـ فـريـد تـه بـه د خـپـلـې مـاشومـې خـور سلګۍ بـيـا بـيـا پـه سمـاعت كـښې انـګـازه شوې ـ
,, ګـل لالا ! ډېـرې ګـنـده خـبـرې ئـې كـولـې ـ زۀ ئـې نـۀ شم وئـيـلـے ـ مـا تـه ئـې وې ـ ـ ـ ـ ـ ،، او بـيـا بـه د هغۀ پـه سمـاعت كـښې د امـبـر مـسلسل ژړا وه ـ د فـريـد نـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه منظر هم نهٔ هيرېدو چې مور او پلار ئې په وينو کښې لت پت مړهٔ پراتهٔ وو او د دلاور خان شيطانې او بې حيا سترګې د امبر په مخ کښې خخې وې ـ بيا به ئې د دلاور خان معني خيزه او شيطاني لهجه په غوږونو کښې انګازه شوه ـ

,, جينئ دا ګوزار دې پور شو په ما او دلاور خان هېڅ کله په ځان باندې د چا بدل نهٔ پرېږدي ـ دغه قرض به دې خامخا لنډوم خو لا ئې وخت نهٔ دے ـ لا دې وي ـ ـ ـ لا ـ ـ ـ ـ ،،

فريد به په دواړو لاسونو سر اونيوهٔ او چغې به ئې کړې او به ئې ژړل ـ د جېل په قېديانو کښې به چا ترې په نرمئ سره تپوس اوکړو ـ

,, وروره تاته څهٔ تکليف دے ؟ مونږ ته اووايه ـ زړهٔ به دې ورسره سپک شي ،، فريد به ورته زخمي زخمي اوکتل ,, زړهٔ خو به مې هله سپکېږي کله چې د سرور خان او دلاور خان وينې اوڅښم ،،

د فريد د شپو خوبونه حرام شوي وو ـ سترګې به ئې ورغلې نهٔ وې چې قسم قسم پريشانه کوؤنکي خوبونه به ئې بيا بيا ليدل خو نن خو حد اوشو ـ دلاور خان ئې خوب کښې ليدو ـ هم هغه شېطاني خندا ، سرې سرې وحشتناکې سترګې ، په مخ هم هغه سفاکانه تاثرات ، امبر ئې په ژړا ليده ـ فريد ته ئې رامنډې وهلې ,, ګل لالا ، ګل لالا ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د انـتـهـائـي پـريـشـانـۍ پـه عـالـم کـښې د فـريـد سـترګې اوغړېدې ـ بـدن ئې ټـول خـولـې خـولـې ؤ ـ سـاه ئـې داسې ختـلې وه لـکـه مـيـلـونـه مـنـډه ئـې وهـلې وي ـ ګېـر چـاپـېـره ئـې اوکـتـل ـ نـور قـېـديـان اوده وو خـدائـے خـبـر چې د شـپې څـۀ وخت ؤ ـ فـريـد د جـېـل د دنـګـو ديـوالـونـو تـصـور اوکـړو او ځـان ئـې پـکـښې بـنـديـوان اولـيـدو ـ نـو خـپـلـه خـور ورتـه ډېـره بې اسرې ، بـې وسـه او پـه بـيـابـان مـحـسـوس شـوه ـ بـې اخـتـيـاره پـه ژړا شـو ـ نـوره ټـولـه شـپـه ئـې ويـښـه او پـه کـرلـو ريـبـلـو کـښې تـېـره کـړه ـ چـې سـحـر شـو نـو دومـره ورځـو کـښې ئـې نـن احـمـد عـلـي خـان تـه د خـپـل يـو ضـرورت نـه اووې ـ

,, مـاتـه زمـا خـور مـلاقـات تـه راولـئ ـ يـواځـې ـ نـور هـېـڅـوک نـه ،،

احـمـد عـلـي خـان د فـريـد پـه مـخ بـې قـراري او بـې آرامـي لـيـدلـه ـ

,, صرف امـبـر ؟ ،، احـمـد عـلـي خـان ډېـر پـه غـور فـريـد تـه کـتـل ـ

,, او ـ ـ ـ صرف امـبـر ،،

,, ښـۀ ده ،، احـمـد عـلـي خـان ورتـه ډېـر پـه روڼ تـنـدي سـره مـسـکـے شـــو ،، خـو فــــريـــده ! دومـره بـوج پـه ذهـن مـۀ سـاتـه بـچـے ـ تـا د ودود صېـب نـه دومـره حـوصـلـه هـم نـۀ ده زده کـړې ؟ ،،

فـريـد خـامـوش ؤ ـ احـمـد عـلـي خـان تـه ئـې کـتـل ـ احـمـد عـلـي خـان د فـريـد پـه اوګـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس کېښو او ډېر په مینه ئې ورته اووې ,,هم دغه فرید به ئې ـ ـ ـ دومره به هم نۀ ئې بدل شوے او دا وخت به تېر شوے وي ـ تاته خو ستا ژوند په انتظار دے بچے ،،
امبر راغلې وه ـ دواړه ورور خور کلک غاړه وتل او ښۀ ئې اوژړل ـ احمد علي خان د هغوي د خبرو په دوران کښې بهر اووتو ـ د هغۀ دفتر د فرید د ملاقات ځائے ؤ ـ
,, دا څۀ اوشو ګل لالا ،، د امبر سـلګو اووې ـ ,, تۀ به کله راځې؟ ،،
,, امبر ! زما نیازبینې خورې ! ،، د فرید لهجه اوښکې اوښکې وه ـ ,, دا هغه دنیا نۀ ده کومه چې زمونږ په زړونو او سوچونو کښې ده ـ دا د نفرت جهان دے ـ د کرکې دنیا ده ـ امبر ستا زما سره څومره مینه ده ؟ ،،
,, تاته پته ده ګل لالا ،، امبر د فرید په سترګو کښې اوکتل ـ
,, او زما ستا سره څومره مینه ده ؟ ،، فرید لکه په تنویمي کېفیت کښې خبرې کولې ـ ورکې ورکې ، خوبولې خوبولې ـ
,, ماته پته ده ګل لالا ،،
,, امبر ! زۀ بخښنه غواړم زما خورکې ،، فرید د امبر د سترګو اوښکې پاکې کړې ـ ,, زۀ ستا دپـــاره نــــور هېڅ نـــۀ شم کـــــولے زۀ تا په دغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنګل کښې يـواځې نـۀ شم پرېښودے ــ زمـا نـور
هېڅ وس نـشتـه ــ ګـل لالا دې مـعـاف کړه
خورکـې ،،
فـريـد د امـبـر د سـتـرګـو نـه اوښکې بـيـا
بـيـا پـاکـولـې ـــ ـــ ـــ د فـريـد لاسونـــه د
امـبـر پـه مخ ورو ورو راخوئـيـدل ــ عن تـر
دې چې مـرى تـه
ئـې راغـلـل ــ
,, بـابـا جـان او مـور جـانـه مې د خـپـلـې
نـيـازبـيـنـې امـبـر لارې تـه ګـورې،، فـريـد پـه
بـړق بـړق ژړل ــ د دواړو لاسـونـو ګـرفـت ئـې
ورو ورو د امـبـر پـه مـرى سختـيـدو ــ امـبـر
پـه ډېـرې حېـرانـى سره خـپـل ګـل لالا تـه کـتـل
ــ هېڅ نـۀ پـوهـېـده ــ فـريـد سـتـرګـې پـټې
کړې ــ د امـبـر رنـګ ورو ورو سـور کـېـدۀ ــ
پـه سـتـرګـو کښې ئـې پـه يـو سـاعـت کښې بې
شمېره سوالـونـه ، تـپـوسـونـه د حېـرانـى
پـه رنـګ لـړلـي ځـلـيـدل ــ فـريـد د خـپـلـو
دواړو لاسـونـو مـکـمـل زور د امـبـر مـرى تـه
ورکـړو ــ د هـغې مـاشـومې خو لاسـونـه هـم د
فـريـد لاسـونـو تـه پـورتـه نـۀ شـول ــ
,, فـريـده ! ،، احـمـد عـلـي خـان دفـتـر تـه
پـه رانـنـوتـو کښې لـکـه د زمـري اوغـرمـبـيـدو
ــ فـريـد سـتـرګـې اوغـړولـې ، د دفـتـر د
دروازې طرف تـه ئـې اوکـتـل ــ احـمـد عـلـي
خـان چې څو ځـان رارسـولـو نـو امـبـر ړنـګـه
پـنـګـه د فـريـد پـه غـېږ کښې پـريـوتـلې وه ــ
,, ځنـاوره ! ،، د احـمـد عـلـي خـان د
سـتـرګـو نـه د اور بـڅـرې خـتـل ــ زر زر ئـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امبر وجود په غېږ کښې راواخستو او
د ور په لور ئې منډه کړه ـ په وتو
وتو کښې ئې چاته آواز کړے ؤ ـ
,, جمال ـ ـ ـ اعزاز !! ،،
فريد اوچې شونډې او بې تاثر مخ ،
ځوړند سر ناست ؤ ـ نن پرې د لېونو
ګمان کېدو ـ

o

فريد درې ورځې احمد علي خان اونۀ
ليدو ـ په څلورمه ورځ ئې خپل دفتر ته
بللے ؤ ـ د احمد علي خان په مخ
انتهائي سنجيدګي خوره وه ـ فريد ته
ئې اوکتل نو بې واره ئې په سترګو کښې
اوښکې اوځليدې ـ ,, ما کله تصور هم
نۀ ؤ کړے چې د ودود صېب د بچو به دا
حال کيږي ،،
د فريد شونډې اوخوځېدې ,, امبر ،،
احمد علي خان ورته په برند نظر اوکتل
,, مړه دې کړه ،، بيا ئې اواز يو دم
تېز شو ,, اودې وژله ،، د هغې
معصومې په روح به څۀ تېر شوي وي چې
کله هغې ته دا احساس شوے وي چې د خپل
ورور دلاسه مري ،،
فريد لکه د بُت ساکت ولاړ ؤ ـ سترګې ئې
خالي خالي او د تاثر نه عاري وې ـ
,, څۀ فرق دے په تا کښې او په سرور
خان کښې ،، احمد علي خان په برهمې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره مخ بل خوا واړولو ـ ,, تا زما باور مات کړو فریده ،، دا د احمد علي خان هغه نرمه لهجه نه وه چې زړونه به پرې ټکوریدل ـ
ساعت پس د احمد علي خان په مخ لږ شان نرمي راغله ـ د خپلې کرسی نه راپاسېدو ـ څو قدمه مخکښې راغے او فرید ته مخامخ اودریدو ـ ډېر په سوچ سره ئې د فرید زخمي زخمي سترګو کښې کتل ـ د احمد علي خان سترګې نمجنې وې ـ
,, زما سره بله هیڅ لار نۀ وه ،، د فرید اواز دروند ؤ ـ ,, ما خپله خور په څنګل کښې نۀ شوه پرېښودے ،،
,, زۀ حېران یم ،، احمد علي خان ډېر په قـــلار اووې ,, د ودود صېب زوئے دومره کمزورے او کم همته څنګه کېدے شي ،،
فرید یو دم احمد علي خان ته ورتر غاړه وتو ـ لاسونه ئې ترې نه کلک چاپېر کړل او د ماشومانو په شان په ژړا شو ـ ,, لالاجي ! زۀ د ډېر لوئے اذیت سره مخ یم ـ زۀ ماتیږم ، نړیږم ، خو زۀ ماتیدل نۀ غواړم ـ په ما ډېر لوئے قرض دے هغه پرې کول غواړم ـ زما یو فرض دے هغه ادا کوم غواړم ـ لالاجي ! زما ستاسو مرسته پکار ده ـ زۀ هیڅکله کمزورے نۀ یم خو انسان یم ، بشر یم ، په ما کښې اور بل دے خو زۀ پخپله په هغه اور کښې سوزېدل نۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوارم ــ تاسو خو مې د بابا جان ملګري یئ کنه ــ پلیز ماته لاره اوښایئ ــ ،،
د احمد علي خان په سترګو کښې اوښکې تلې راتلې ــ فرید ئې په ملا ورو ورو ټپولو ــ بیا ئې ډېر په قلاره د ځان نه جدا کړو ــ
,, کښېنه ،، احمد علي خان د یوې کرسۍ طرف ته اشاره اوکړه ــ خپله هم کښېناستو ــ څۀ ساعت ئې فرید ته کتل بیا ئې په نرمۍ سره اووې ــ ,, د امبر په حقله تۀ مجرم ئې خو ــ ــ ــ ــ ــ زۀ ستا اندروني کشمکش ، ستا په نفسیاتو د حمله کوؤنکو تیارو د شدتونو او زور اندازه لرم او د هغې په نتیجه کښې ستا ذهني کېفیتونه هم ګورم نو ــ ــ ــ ــ ــ ،، احمد علي خان یو ساعت ته غلے شو ، څو شیبې ئې فرید ته په غور کتل ، بیا ګویا شو ,, تۀ د نفرت د لارې سړے نۀ ئې فریده ،،
,, زما په سینه کښې نفرت نۀ دے لالاجي ،، فرید ورو شان اووې ــ ,, انتقام دے او دا انتقام به زۀ پالم ،،
احمد علي خان پُر خیال انداز کښې سر خوځولو ,, ابتدائي تربیت هېڅکله غېر مؤثر نۀ وي ــ او تۀ خو د ودود صېب د سېوري لاندې لوئے شوے ئې ــ زۀ نۀ ګڼم چې ودود صېب به خپله نظریه ، خپل سوچ او درد خپل بچي ته سپارلے نۀ وي دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـارضي کېفـيتونـه دي فـريـده ! دا پـه ځـان حـاوي کـوه مـه ،،
فـريـد ډېـر پـه حېـرانـی احـمـد عـلي خـان تـه اوکـتـل ,, لالاجي ! دا تـاسـو څـنـګـه وئـيـلـے شئ ـ زمـا خـو دنـيـا ورانـه شـوه ـ زمـا مـور پـلار، امـبـر ، ددې هـر څـۀ ذمـه وار څـوک دي ؟ زۀ سـرور خـان او دلاور خـان څـنـګـه مـعـاف کـولـے شم ،،
,, د امـبـر دپـاره تـۀ ذمـه وار ئـې ، دا سـتـا جـرم دے ،، احـمـد عـلـي خـان د فـريـد پـه سـتـرګـو کـښې اوکـتـل ,, تـۀ ويـريـدلـے ئـې ، تـاتـه هـر څـۀ تـور تـور ښـکـاري ، سـتـا پـه ذهـن تـيـارې خـورې دي ـ او پـه تـيـارو کـښې هـېڅ کـلـه د رنـګـونـو تـمـيـز نـۀ کـيـږي ،،
,, رښـا چـرتـه ده ،، د فـريـد پـه لـهـجـه کـښې سـوخـت ؤ ـ
احـمـــــد عـلـي خـان مـسـکـے شـو ـ هـغـۀ غـوښـتـل چې د فـريـد خـامـوشـي مـاتـه شي او فـريـد اوس د هـغـۀ سـره د زړۀ خـبـرې شـريـکـولـې ـ
,, سـتـا د نـظـر زاويـه بـدلـه شـوې ده ،، د احـمـد عـلـي خـان لـهـجـه نـرمـه وه ـ ,, رښـا زۀ يـم ، رښـا تـۀ ئـې ، د ريـحـان آبـاد خـلـق کـه پـه يـو اتـفـاق راپـاسـي نـو سـرور خـان د هـغـوي څـۀ کـولـے شي ؟ د سـرور خـان سـره لـښـکـرې خـو نـشـتـه ـ يـاد سـاتـه څـوک د چـا اسـتـحـصـال هـېڅ کـلـه نـۀ شي کـولـے ـ زمـونـږ ويـريـدل او خـامـوشي د ظـالـم زور زيـاتـوي ـ يـو انـسـان د بـل انـسـان نـه بـالا او بـرتـر څـنـګـه کـېدے شي،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ستاسو قانون ئې مرستيال وي ،،
فريد اووې ـ
,, قانون حقيقتاً د ټولودپاره دے ،،
احمد علي خان اووې ,,خو داسې ده چې
مونږ اکثر د خپلې ناپوهۍ په سوب د
خپلو حقوقو نه ځان دستبردار تصور کړے
وي ـ چرته چې تيارۀ وي نو هلته غلا هم
کيږي او غل هم پټيږي ـ خو د رڼا خبره
نوره ده په رڼا کښې نۀ څوک په اسانه
جرم کولے شي او نۀ پټېدے شي بس هم
دومره خبره ده ،،
د فريد سترګې اوځليدې ـ په احمد علي
خان ئې زړۀ خوږ شو ـ
,, بابا جان به هم ، هم داسې خبرې
کولې ,, فريد سوچ اوکړو ـ خو د بابا
جان د ياديدو سره ئې زړۀ بيا څړيکه
اوکړه ـ يو لمبه لمبه احساس ئې په رګ
رګ کښې خور شو ـ د يو لوئې او مسلسل
کشمکش نه ډکو دغه کېفيتونو فريد د
شديد اضطراب سره مخ کړے ؤ ـ

o

فريد څو ورځې بيخي اودۀ شوے نۀ ؤ ـ
هغه په خپلو کېفيتونو نۀ پوهېدو ـ د
بې وسۍ انتها وه ـ اوس خو ورسره څۀ
عجيبه شان ملامتيا هم مل وه ـ چرته د
شپې په آخرنۍ برخه کښې به ئې که د څۀ
ساعت دپاره سترګې پټې هم شوې نو رنګ
رنګ خوبونو ، منظرونو به ئې په زخمي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

زخمي احساس يرغل اوکړو او بې واره به ئې سترګې اوغړېدې ، بيا به تر سحره پورې ويخ ناست ؤ ، دردپېدلے درېدلے ــ

,, بس دے مات شو نظر ئې ،، دا به ئې د مور جانې مينه ناک اواز ؤ ــ

,, خور دې ده کنه او بيا درنه کشره هم ده نو مينه خو به دې ورسره خامخا وي ،، ودود صېب به ګويا ؤ ــ

,, ګل لالا ښۀ ډارن ئې ښه ،، امبر به ورته په خندا وه ــ

فريد د احساس د قيامتونو عذابونو نه تېرېدو خو نن ئې څۀ بل رنګ خوب ليدو ، جدا ـــــ بيخي جدا ــ

ماشوم فريد ئې ليدو چې د بابا جان سره ناست ؤ ــ

,, بابا جانه ! پته نشته چې ولې ؟ خو زۀ کله کله اوويريږم ،، ماشوم فريد څۀ ورکه شان لهجه کښې اووې ــ

,, ام هم ـــ ـــ ـــ ـــ ،، ودود صېب ورتـــــه داسې د سرزنش کـــولـــو پـــــه انداز کښې اوکتل ــ ,, دا ستا د ويرو او انديښنو عمر دے ؟ انديښنو ته هيڅ کله خپل زړۀ کښې ځائې مۀ ورکوه ــ دا د يقين جرړې کمزورې کوي ،،

,, پته نشته چې ولې ؟ ،، د فريد لهجه بدله وه ــ

ودود صېب ورته په ځير اوکتل او ورته مسکے شو ,, شيطان د انسان ډېر د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـیـزدې دښمن دے د بـابـا ځـانـه ! خـپـل سـوچ همېشه مـسـلـمـان سـاتـه ،،

,, مـسـلـمـان سـوچ څـنګه وي ؟ ،، فـریـد تـپـوس اوکړو ـ

,, پـه لـوئـې خدائې کـامـل یـقـین او پـه هـر حـال کـښې صـبـر او شکـرــ دغـه د مـسـلـمـان سـوچ بـنـیـاد دے ،، ودود صېب ، فـریـد تـه ډېـر پـه غـور کـتـل ـ

,, بـابـا جـانـه ! انـسـان ډېـر کـمـزورے دے کـنـه ـ ـ ـ ـ ؟ ،،

ودود صېب ، فـریـد ځـان تـه جوخت کړو ,, کـمـزورے هـم او نـیـمـګړے هـم ـ پـوره او قـادر صرف د الله ذات دے ـ الله پـاک د زړونـو پـه واړه سـوداګـانـو ، پـه ذهـنـونـو ، سـوچـونـو خـبـردار دے ـ لـوئـې الله د ښـائـسـتـه زړونـو مـلـګـرتـیـا کـوي ـ ـ ـ ـ هـمېشه ! ،،

د فـریـد سـترګـې اوځـلـیـدې او د ودود صېب د غـاړې نـه ئـې لاسونـه تـاؤ کړل ـ

د فـریـد د خـوب د لـیـدو تـسـلـسـل جـاري ؤ خـو مـنـظـر اوس بـدل ؤ ـ امـبـر ئـې لـیـده چې ګـل ګـل ولاړه وه او خـپـل ګـل لالا تـه مـسکۍ مـسکۍ وه خـو د ډېـرې لـرې فـاصلـې بـاوجـود هـم فـریـد لـۀ خـپـلـه ځـایـه حـرکـت نـۀ شـو کـړلـے ـ پـه بـې وسۍ سـره ئـې د امـبـر طـرف تـه خـپـل لاسونـه وا کړل ,, امـبـر ! زمـا نـیـازبـیـنـې خـورکـې !! د ګـل لالا غـېږې تـه دې راشـه کـنـه ،،

امـبـر هـم هـغـه شـان مـسـکـۍ وه ـ فـریـد تـه ئـې پـه مـیـنـه کـتـل ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فـريـد سـتـرګـو کـښې اوښکې اوځـلـيـدې ,,
امـبـر ! د ګـل لالا نـه دې خفـه ئـې خـورکـې ؟
،،
د امـبـر د مـخ او سـتـرګـو مـسکـا يـو دم
مـعـدومـه شـوه ــ ډېـر پـه ګـيـلـه مـنـو سـتـرګـو
ئـې فـريـد تـه اوکـتـل ــ شـونـډې ئـې ورو شـان
اوخـوځـېـدې ــ ,, ګـل لالا ! زۀ سـتـا نـه خفـه
نـۀ يـم خـو کـه تـۀ دا دومـره خفـګـانـونـه
کـوې نـو بـيـا بـه درنـه ضـرور خفـه يـم ،،
فـريـد غـوښـتـل چې امـبـر ځـان تـه ، خـپـل زړۀ
تـه جـوخـتـه کـړي خـو لـۀ ځـايـه ئـې حـرکـت نـۀ
شـو کـولـے ــ
امـبـر ګـل ګـل او مـسکـی مـسکـی ولاړه وه ــ
د فـريـد د خـوب د لـيـدو تـسـلـسـل مـات شـو خـو
، خـوب ئـې نـۀ ؤ مـات شـوے ــ پـه دومـره
ورځـو کـښې ايـلـه نـن داسې شـوي وو چې د
څۀ خـوب د لـيـدو پـه دوران کـښې د فـريـد
سـتـرګـې نـۀ وې غـړېـدلـې چې هـر څۀ وو خـو
نـن د فـريـد پـه مـخ د اذيـت رنـګـونـه نـۀ وو
ــ
فـريـد اودۀ ؤ ــ

o

وخـت تـيـرېـدو !
فـريـد بـه د احـمـد عـلـي خـان سـره خـپـل ړۀ
سـپـکـولـو ــ د احـمـد عـلـي
خـان پـوهې او تـجـربې د فـريـد مـايـوسـه شـوي
ذهـن او نـظـر تـه ځـائـے پـه ځـائـے ډيـوې
بـلـولـې او کـېښودلـې ــ فـريـد بـه هـغۀ تـه د
خـپـل زړۀ هـره خـبـره کـولـه ــ زيـات تـر ذکـر

(c) ketabton.com: The Digital Library

به د ودود صيب ۇ ــ احمد علي خان به ورته وخت په وخت د خپل ژوند قيصې تېرولې ــ د کالج د وختونو ذکر به ئې کولو ــ د ودود صيب خبرې به ئې ورته کولې ــ فريد به هغه ټولې خبرې په دلچسپى سره اوريدې ــ

نن چې د احمد علي خان د ژوند قيصه تر دلته را اورسيده نو د فريد د زړۀ د زخمونو نه څړيکې پورته شوې ,, لالاجي ! ګلالى مړه شوه ؟ ،،

,, او فريده بچے ! ،، احمد علي خان يوه اوږده ساه واخسته ــ ,,هغه کورته ژوندى رانۀ غله ،،

,, خوشحال چرته دے لالاجي ؟ ،، فريد د احمد علي خان په قيصه کښې جوړ څۀ لټول ــ

,, هغه مې د تعليم دپاره بهر لېږلے دے ــ د ترۀ سره دے ،، احمد علي خان ډېر په سنجيدګى سره دا وخت د فريد د مخ تاثرات لوستل ــ

,, ستاسو ډېر لوئے زړۀ دے لالاجي ،،

,, انسان د وخت نه ډېر څۀ زده کوي ،،

د فريد په زړۀ کښې ناڅاپي يو خيال راغے ــ تپوس ئې اوکړو ,,لالا جي ! وفا چرته ده ؟ ،، خو هغه د اظهار کولو بې همتي په کښې اوس هم وه ــ زر ئې خبره په بل رنګ کړه ــ ,, زما مطلب دے ارسلا کاکا او عفت آپا ــ هغوي خنګه دي ؟ ،،

د احمد علي خان د ژور نظر نه د هغۀ د زړۀ حال پټ څنګه پاتې کېدے شو ــ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـيـنـه ورتـه مـسکـے شـو ،، وفـا دې ډېـره زړۀ تـه نـيـزدې ده بـچـے ؟ ،،
فـريـد ورتـه هېڅ اونـۀ وې ـ
،، هغـوي د ريـحـان آبـاد نـه کـډه کـړې ده ،،
،، څۀ ؟ ،، فـريـد ډېـر پـه تـعـجب سره اووې ـ
،، او بـچـے ! هغـوي د ريـحـان آبـاد نـه تـلـي دي ،،
،، ولـې ؟ لالاجي ـ ـ ـ ـ ! څۀ چل شوے دے ؟ ،، د انـدېښنـو مـاران د فـريـد پـه ټـول وجـود خـوارۀ شول ـ
،، شايـد د سرور خـان لـه ويـرې ـ ـ ـ ـ ،، احـمـد عـلـي خـان ډېـر پـه غـور د فـريـد د مـخ د تـغـيـر سره مخ تـاثـرات لـوستل ـ
،، چـرتـه تـلـي دي ؟ ،، د فـريـد پـه لـهـجه کـښې د شکستگۍ عنصر مـوجـود ؤ ـ
،، هېڅ پـتـه نـشتـه ! ،،
،، تـاسو هـلـتـه تـلـي يـئ ؟ ،، فـريـد د خبـرې تـل تـه رسيـدل غـوښتـل ـ
،، او ـ ـ ـ زمـا د ريـحـان آبـاد او د ګـل کـلـي سره بـرابـره رابـطه ده ـ ددې ټـولـې قـيـصې سره زمـا د يـار ارمـانـونـه تـړلـي دي ـ زۀ څنګه غـافـل پـاتـې کېـدے شم ،،
،، هغـوي نـشتـه ؟ ريـحـان آبـاد کـښې نـشتـه ؟ ،،فـريـدد مـاشومـانـو
پـه شان احـمـد عـلـي خـان تـه اوکـتـل ـ لـهـجه ئـې د درد نـه ډکـه وه ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, کور ته ئې تالا لګېدلې ده ،، احمد علي خان اووې ,,چم ګاونډ کښې ئې هم چا ته نۀ دي وئيلي چې هغوي چرته ځي ،،
,, لالا جي ـ ـ ـ ،، فريد نور هېڅ اونۀ وئيلے شول ـ
,, د سباؤن سکول د پېرزوئنې سفر جاري دے ،، احمد علي خان وئيل ,, کوم سټاف چې ودود صېب منتخب کړے دے په هېڅ طور د ملغلرو نه کم نۀ دے ـ د ښار د کالج تعمير مکمل شوے دے ـ او د باقاعده پرانستلو دپاره ئې تيارئ شروع دي ـ عديل صېب او د هغۀ ملګري په رښتيا چې ډېر قابل دي ،،
,, لالاجي ! او تاسو ؟ ،، د فريد په لهجه کښې چرته لرې يو ارمان ؤ ـ
احمد علي خان بې اختياره اوخندل ,, زۀ په هېڅ طور د ودود صېب نه جدا نۀ يم ـ مونږ زده کړه هم يو ځائے کړې ده او د عمل مېدان کښې مو قدم هم يو ځائے ايښے ؤ ـ سوچ او نظر مو يو ؤ خو لارې مو جدا جدا ـ اوس خو زما د ريحان آباد او ګل کلي سره نۀ ختمېدونکے تعلق جوړ شوے دے ،،
,, مننه لالاجي ! ،، فريد په ممنونيت سره اووې ,, زما نيا نيکۀ څۀ حال کښې دي ؟ ،،
,, ښۀ دي ـ ـ ـ ـ ،، احمد علي خان مسکے شو ـ ,, را روان دي ستا ملاقات ته سبا ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

o

ډېـر سحرونـه ماښامونـه تېر شول ـ
احمد علي خان بـه د فريد هر ممکن خيال
ساتـلو ـ کـله کله بـه ورتـه فـريـد اووې ـ
,, لالاجي ! تـاسو خو زمـا داسې خيـال
ساتـئ لـکه څوک د چا تـيمار داري کـوي ؟
،،
احمد علـي خـان بـه پـه جواب کښې مسکے شو
,, هم داسې ده ـ يـو ګل چې د زهرجن
مـاحول د شدتـونـو او کېفـيـتـونـو سره مخ
شي نـو د هغۀ خوشبـو ، تـازګـي او ښکلا
بـراه راست متـاثـره کـيږي ـ فـريـده ! زۀ
نـۀ غوارم بـچے ، چې ستـا د انـدرون
ښائستـونـه دې مړاوي شي ،،
,, هغه ښائـستـونـه خو ويـنـې ويـنـې پـراتـۀ
دي لالاجي ! بـې ساه او بـې ژونـده ،،
,, ويـنـې ويـنـې خو کـيدے شي فـريـده ! خو
بـې ساه او بـې ژونـده هېڅ کـلـه نـه ـ تـۀ
د ودود صېب پـه غېږ کـښې لـوئـے شوے ئـې
او هغه همه مـيـنـه مـيـنـه ؤ ، د نـفـرت نـه
خو ئـې بـيـخي کـرکـه وه ـ ستـا پـه ذهن د
انـتـقـام شدت حـاوي دے ـ نـو تـۀ لا د خـپـل
فـطرت پـه پـتـه نـۀ پـوهېږې او ستـا پـه
فـطرت کـښې تـيـارې هډو ځـائـيـدے نـۀ شي تـۀ
پـه رڼـا مـئـين ئـې ، رڼـا خو بـه پـېژنـې ؟
،،
,, زمـا ژونـد کـښې پـاتـې څـۀ دي ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, د داسې خبرې د کولو حق د هیچا سره نشته ـ چې ژوند پاتې دے نو ژوند پاتې دے ،،
کله کله به فرید اووئیل ,, لالاجي ! تاسو اکثر زما مخ ته دومره په ځیر ولې ګورئ ؟ ،،
احمد علي خان به بې اختیاره اوخندل ,, ستا مخ یو ډېر منفرد کتاب دے ، لولم ئې ، زده کړه ترې کوم ـ ـ ـ ستا په مخ د انساني نفسیاتو انتهائي باریکی او د شعور او لاشعور ګډ وډ رنګونه ډېر په وضاحت سره د لوستلو دپاره موجود دي ـ ستا په مخ زما مینه ماتیږي ـ ماته ډېر څۀ رایادوي ،،
نن احمد علي خان په مختلفو موضوعاتو مشتمل ګڼ شمېر کتابونه د فرید دپاره راوړي وو ـ
فرید په حېرانتیا سره احمد علي خان ته اوکتل ,, لالاجي ! دا ټول زما د خوښې کتابونه دي ـ تاسو څنګه ـ ـ ـ ـ ؟ ،،
احمد علي خان مسکے شو ,, دا ما د ودود صېب د خوښې کتابونه اوموضوعات راوړي دي ستا به څنګه نۀ وي خوښ؟،،
,, تهینک یُو لالاجي ! ،،
,, دا څۀ ډائریانې دي ستا د لیکلو دپاره ،،
,, اوه ،، فرید ډېر پُرخیاله انداز کښې سر اوخوځولو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, فـريـده ! زمـا تـبـادلـه شويږ ده ـ زهٔ بـه د نـوي جېلـر سره ستـا خبـره اوكـړم ـ پـلـيـز د څـان خيـال سـاتـه ـ زهٔ بـه ستـا مـلاقـات تـه راځم ،،
فـــــريـــــد پـــــه حېـرانـﯽ ســـــره احـمـد علـي خـان تـه اوكـتـل ,, لالاجـي ! ستـاسو تـبـادلـه ـ ـ ـ ـ ،،
احـمـد علـي خـان مـسكـے شو ، هـغـه د فـريـد خبـرږ تـه رسيـدو ,, نـه ـ نـه ـ كـيـږي راكـيـږي ـ د پـولـيس نـوكـرﯼ كښې دا د روتـيـن خبـرږ دي كـېـدے شي څـهٔ وخت پس بـيـا دلـتـه يـم ـ ستـا ديـدن تـه خو بـه خـامـخـا راځم ،، د احـمـد علـي خـان گـوتـو د فـريـد پـه ويـښـتـو كښې شيـطـانـي اوكـړه ويـښـتـهٔ ئـې وران را وران شـول ـ فـريـد مـسكـے شـوـ

O

مـوسمـونـه بـدلـيـدل رابـدلـيـدل ـ وخت تـيـرېـدو ـ مـيـاشتـې مـيـاشتـې، كـلـونـه ، كـلـونـه ـ
دلاور خـان د ريـحـان آبـاد پـه خـلـقـو د ظـلـم انـتـهـا كـړي وه ـ سـرور خـان بـه چې دلاور خـان تـه كـتـل ، د هـغـهٔ رعب او دبـدبـه بـه ئـې لـيـده نـو بـې اخـتـيـاره بـه ئـې د بـرېـتـونـو سرونـه تـاؤ راتـاؤ كـړل ـ ددې ورځې خو سرور خـان ارمـان كـړے ؤ ـ
د دلاور خـان مـعـمـول ؤ ، هـر مـازيـگـر بـه د ريـحـان آبـاد پـه زمـكـو پـه اس بـانـدې سـور ، طـمـاچـه پـه غـاړه گـرځېـدو ـ سرور خـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

به ورته کله کله اووې ,, څو کسان درسره ملا تړلي ګرځوه ـ د خلقو ویره په هم دې سېوا کیږي ،،
دلاور خان به اوخندل ,, خان بابا ! داسې مې نۀ دي یرولي ـ د ریحان آبــــاد خو ګډې چیلئ هم په هغه لاره نۀ ځي په کومه لار چې دلاور خان روان وي ،،
د سرور خان مخ به د تفاخر د احساس نه اوځلیدو ـ
د خان ګل لالا د زوئے خپله بې عزتي هېڅ کله نۀ وه هېره شوې ـ سفیان په ظاهره غلے ؤ خو دننه لکه د زخمي مار اوړیدو را اوړیدو ـ خو څۀ تقاضې د کور هم وې ـ د ریحان آباد د پرېښودو نه پس هم هغه د ریحان آباد د حالاتو نه ځان خبر ساتلو ـ دومره کلونه صبر کول د هغۀ دپاره ډېر ګران وو خو چې کله به ئې هم د خپل مور او پلار غریبو او وخت زپلو سترګو ته اوکتل نو ځان به ئې د دومره لوئے قدم د اخستو نه منع اوساتلو ـ په دې کښې هر څۀ پېښېدے شول ـ سفیان نهۀ کاله مسلسل محنت کړے ؤ ـ شپې او ورځې ته ئې نۀ وو کتلي بس کار ته ئې کار وئیلے ؤ ـ نن وخت بدل ؤ ـ نن سفیان ګڼل چې اوس پل پورته کولے شي ـ هغه د څو ورځو نه مسلسل ریحان آباد ته تلو راتلو او د دلاور خان د معمولاتو جاج ئې اخستو ـ نن د مکمل تیارئ سره راغلے ؤ ـ دغه ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

موسم ډېر ښکلے ؤ ـ يخه يخه هوا لګېده ـ فصلونه شنۀ ولاړ وو ـ د مازيګر وخت ؤ نو د موسم سحر انګيزي لا سېوا وه ـ د دلاور خان اس د پولو پټو په غاړه غاړه ورو ورو قدمونه اخستل روان ؤ ـ دلاور خان، په اوګه کښې طماچه اچولې ، د اس په ملا د يو فاتحانه شان سره ناست ، د خواؤ شا نندارہ کوله ـ اس لږ هم مخکښې نۀ ؤ تلے چې دلاور خان ئې واګې راښکې ـ وړاندې څوک د ونې د سټې د شانه يو دم بهر راوتلے ؤ ـ په کينړه اوګه کښې ئې پړے اچولے ؤ او په ښي لاس کښې ئې طماچه وه ـ

دلاور خان په حېرانۍ سره ورته اوکتل

,, سفيانه تۀ ؟ ،، لهجه ئې د حقارت نه خالي نۀ وه ـ

,, حېران شوې دلاور خانه ،، سفيان د دلاور خان په سترګو کښې کتل ـ

,, ستا دومره همت ،، دلاور خان اوغرمبېدو او ورسره ئې د اس د ملا نه راټوپ کړو او چې خپلې طماچې ته ئې لاس وړلو سفيان خپل د طماچې والا لاس د هغۀ طرف ته نېغ کړو ـ

,, په خپل ځائے اودريږه دلاور خانه لاس دې ښکته ښۀ دے او طماچه دې په غاړه ،،

,, سفيانه ! ،، د دلاور خان مخ د غصې د شدت نه سور شو ـ ,,ستا جوړ هېر دي چې تۀ د چا مخ ته ولاړ ئې ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, د خانـی نـشه دې د سر نـه کـوزه کـړه دلاور خانـه ،، سفـيـان د طمـاچـې والا لاس تـه حرکـت ورکـړو ,, اوس الله يـادوه ،، او ورسره ئـې د طمـاچـې پـه مـاشې ګـوتـه کـلـکـه کـړه ــ يـو ــ ــ ــ دوه ــ ــ ــ درې ــ ــ ــ څـلـور ګـولـی د دلاور خـان پـه سيـنـه نـنـوتـې ــ دلاور خـان پـريـوتـو پـريـوتـو کـښې خـپـلـې طمـاچـې تـه لاس وړلـو ــ خـو دا وار ئـې ګـولـی تـنـدے خـوړلـے ؤ ــ دلاور خـان پـه زمـکـه پـريـوتـو ــ وخت د سفـيـان سره انـتـهـائـي کم ؤ ــ رسی ئـې پـرانـسـتـه ــ اس يـو خـوا تـاويـدو راتـاويـدو اول ئـې دلاور خـان پـه تـرخـونـو کـښې اوتـړلـو او بـيـا ئـې رسی پـه اس پـورې اوتـړلـه ــ سفـيـان پـه يـو ټـوپ سره پـه اس کـښېنـاسـتـو او اس تـه ئـې د ريـحـان آبـادی مـخه ورکـړه ــ مـازيـګـرے ؤ ــ ګـڼـه ګـوڼـه وه ــ خـلـقـو چې دا مـنـظر اولـيـدو نـو راښـکـلـې سـاه ئـې راښـکـلـې او ويـسـتـلـې سـاه ئـې ويـسـتـلـې پـاتـې شـوه ــ يـقـيـن ئـې چـرتـه کـېدو ــ دم ختـلـي دم خـتـلـي ئـې دې هر څـۀ تـه کـتـل ــ د سفـيـان خـو لـکـه بـيـخـي ويـره خـتـمـه شـوې وه ــ د دلاور خـان پـه اس سور ؤ او دلاور خـان ئـې پـه ځـان پـسې راکـاږلـو ــ خـلق بـه د يـو بـل سره اوګـوښـېدل ــ ,, دا هغـه د خـان ګـل زوئـے نـۀ دے ؟ ،،

,, او سفـيـان دے ،،

بـيـا د ريـحـان آبـاد خـلـقـو دومـره اولـيـدل چې سفـيـان د اس نـه راکـوز شـوے ؤ ــ رسی ئـې د اس د مـلا نـه پـرانـسـتـې وه او بـيـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په يو ټوپ سره وربانـدې ناست ؤ ـ خلق خو د نورې تماشې د خوند نه نۀ مړېدل ـ دلاور خان طماچه په ترخ کښې په وينو کښې لت پت مړ پروت ؤ ـ
سفيان چرته مخه اوکړه ؟ هيچا ته پته اونۀ لګېده ـ او که چا ته پته وه هم نو څوک لېوني سپي خو نۀ وو خوړلي چې حال به ئې وئيل ـ نن خو د ريحان آباد د خلقو اختر ؤ !

o

ســـرور خان دا کله منله چې دلاور خان مړ شو او بيا داسې مرګ
ـ ـ ـ ـ ! بيا بيا به پرې چکر راتلو ، بيا بيا به پريوتو ـ
د لويو لويو عهدو خلق د دلاور خان جنازې ته راغلي وو ـ د لرې لرې نه خلق راغلي وو ـ سرور خان ته به لاس نيوي ته کښېناستل خو سرور خان په خود چرته ؤ ـ د هغۀ خو د غرور مانړۍ نړيدلې وه ـ
,, نه ـ ـ ـ نه ـ ـ ـ دلاور خان نۀ دے مړ ـ دلاور خان څنګه مړ کېدے شي ـ دا خلق دروغ وائي ـ هغه اوس هم د ريحان آباد خان دے ـ دلاور خان باندې څوک څنګه ګوزار کولے شي ،،
سرور خان په خود کښې نۀ ؤ خو خپل خپلوان ئې په خود کښې وو ـ د لرې لرې نه راچليدلي وو ـ سرور خان کله د چا سره خپلوئ کولې ـ هغه د سرور خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

مطلب ؤ ، د چا سره به ئې رشته نۀ ساتله او اوس ئې د خپلوانو ، سرور خان میرات شوے ؤ ــ دلاور خان ئې یکي یو زوئے ؤ ــ څۀ لاړو چې د سرور خان د خوبونو محلونه ئې اونړول ــ اوس د عمر په آخرنۍ برخه کښې د سرور خان کل کائنات ، د دلاور خان دوه لونړه وې ــ د اتو کالو کائنات او د دوؤ کالو سپوږمۍ !!

خپل خپلوان ټول د سرور خان نه ، په سترګو کښې خــــوبـــــونــــه انغاړلي تاویدل او ځاریدل ــ هر چا به خپل ځان د سرور خان د التفات اهل ثابتولو کوشش کولو ــ هر څوک به ړنګ ړنګ کېدو چې د دلاور خان په مرګ خو نیم هم نۀ دے پاتې شوے ــ خو ســــرور خان په خود چرته ؤ ــ د هغه خو د غرور ماڼۍ نړیدلې وه ــ

,, نه ــ ــ ــ نه ــ ــ ــ دا خلق دروغ وائي ــ دلاور خان اوس هم ــ ــ ــ ،،

احمد علي خان به د فرید سره په رابطه کښې ؤ ــ خو د ریحان آباد د اوسنۍ واقعې نه پس خاص طور ورته ملاقات ته راغلے ؤ ــ د دلاور خان د مرګ خبر په اوریدو فرید خوشحاله شوے نۀ ؤ ــ بلکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــو ورک ورک شانــې تــاثــر ئــې پــه مـخ راغلــے ؤ ـــ

,, مــا هيڅ اونــهٔ کـړے شول لالاجي !،، د فــريــد شونـډې اوخوځېدې ,, پـه يــو سرور خــان بــه مـې تـهـر يـخ نـهٔ شي ـــ دا ښهٔ اونـهٔ شول ،،

,, فــريــده ! ،، احـمد علـي خـان پـه نــرمـۍ سره اووې ,, بـچـے ! دا خبـرې دزړهٔ نـه اوبــاسه ـــ تــاتــه ستــاژونــد پــروت دے ـــ ښکلــے ژونــد،،

,, سرورخــان بــه ژونـدے وي او زهٔ بــه ژونـد تـه ژونـد وايـم لالاجي،، فـريـد پـه درد سره احـمد علـي خـان تـه اوکـتل ,, او بـيـا زمـا پـه ژونـد کښې پـاتـې څهٔ دي ـــ اوښکې يــادونـه ، ويـنـې ويـنـې يــادونـه،،

,, وخت د هر زخم مـرهم دے فـريـده ،، احـمد علـي خـان پـه مـيـنـه د فـريـد پـه سر لاس راښکل ـــ ,, خـپـل سوچ پـه غـلـطه لاره مـهٔ بـوځـه ،،

فـريـد د احـمد علـي خـان د مـيـنـې پـه دغه انـداز کښې څهٔ خـوا ړهٔ مـحسوس کـړي وو ـــ فـريـد تـه د خـپـل بـابـا جـان خـبـره وريـاده شوه ـــ فـريـد ورتـه وئـيـلـي وو ـــ ,, تـاسو چې کـلـه هم مــاتـه پـه سر لاس کـيـږدئ نـو زهٔ ډېـر عجيـبه او خوشحـالـوونـکـے غـونـدې سکـون مـحسوسوم بـابـا جـانـه ،،

بـابـا جـان ورتـه وئـيـلـي وو ,, بـالـکـل بـچـے ! ځـنـې خـبـرې د فـطرت او روحـانـيـت سره ډېـر زيــات ژور تـړون لـري ـــ چـا تـه پـه سر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شفقت او مینې لاس کېښودل ډېر لوئے نفسیاتي اثر لري ــ مثبت اثر ــ شوریدګي کموي ، د هیجان او ذهني منفي شدتونو زور ماتوي ،،
فرید ، احمد علي خان ته اوکتل ــ هغه ډېر په غور فرید ته ځیر ؤ ــ فرید څو شیبې بیخي غلے ؤ ــ بیا ئې د ځان سره ورو غوندې، بیخي ورو غوندې اوویې ,, خو زۀ د خپل مور پلار او خور قاتلان څنګه معاف کولے شم ،، ــ
د فرید دا خبره د احمدعلي خان سماعت ته نۀ وه رسېدلې ــ

○

وخت تیرېدو !
د احمد علي خان تبادله یو وارې بیا سنټرل جېل ته شوې وه ــ
,, فریده ! زما د نوکرئ مدت هم پوره کېدو والا دے ــ بله میاشت ریټائر کیږم ،،
,, هم دومره راتګ ؤ ستاسو ،، فرید مسکے شو
احمد علي خان اوخندل ,, او ستا څۀ خیال دے ــ ټول عمر دلته تېروې ــ دوه کاله دې پاتې دي فریده ! بس ــ بیا به تۀ ئې او ستا دنیا ،،
,, زما دنیا ،، فرید په درد سره اوویې ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ودود صېب دي هېر دے ؟ ،، احمد علي خان د فريد په سترگو کښې اوکتل
,, هېڅ کله نه ،، فريد سر اوخوځولو ـ
,, د هغۀ درد او نظر واخله او وړاندې ځه ـ د هغۀ مشن پوره کړه د هغۀ ارمان پوره کړه ،،
د احمد علي خان لهجه خوږه او نرمه وه ـ
,, ماته د بابا جان د خولې يو يو ټکے ياد دے لالاجي ! ،، فريد اووې ,, هېڅ يو خبره مې ئې نۀ ده هېره ـ خو بابا جان د چا سره څۀ بد خو هم نۀ وو کړي او بيا هم ـ ـ ـ ـ زما دا هر څۀ څنگه هېر شي ،،
,, د ودود صېب د فکر او نظر گټه ستا اصل گټه ده فريده ،، احمد علي خان په نرمۍ سره اووې ,, دغه حکمت دے ، هم دغه سيالي ده ،،
فريد يو سوړ اسوېلے اوکړو او اوئې خندل ,, ستاسو خبرې مې هم د بابا جان په شان دي ـ تاسو ښۀ وايي خو بخښنه غواړم دلته زۀ لږ ناپوهه سهي ، غلط سهي ،،
احمد علي خان پُرخيال انداز کښې سر خوځولو ـ
,, سرور خان په څۀ کښې دے لالاجي ،، فريد تپوس اوکړو ـ
,, سرور خان مات شوےدے ،، احمد علي خان د فريد سترگو کښې کتل ـ ,, رنگ

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنـګ خپـلـوان ئـې راپـېداشوي دي ـ هر چا د خپـل مطلب ګـوډے پـه اوګـه ایـښے دے ـ د چا څـۀ طمع ده او د چا څـۀ ـ ځنـې د دلاور خـان د لـونـو د رشـتـو د غـوښـتـلـو پـه چکـر کـښې دي ، چې لا وړې دي ـ سـرور خـان سـاه اخـلـي او سـتـرګـې غړوي بـس هم دومـره ژونـدے دے ـ د هغـۀ غـرور مـات شـوے دے ـ ،،

فـریـد ډېـر پـه عجیـبـه سـتـرګـو احـمـد علـي خـان تـه کـتـل ـ

احـمـد علـي خـان د ریـټـائـر کـېدو نـه پـس هم د فـریـد سره بـرابـر پـه رابـطه کـښې ؤ ـ

O

دوه کـالـه نـور تـېر شـول ـ

نـن پـه جېـل کـښې د فـریـد آخـري ورځ وه ـ سحر احـمـد علـي خـان د فـریـد د نـیـا نـیـکـۀ سره سنـټـرل جېـل تـه راغـلـے ؤ ـ بـوډئ او کـمزورې نـیـا ئـې د ډېـر کم نـظر چشمې پـه سـتـرګـو کـړې وې ـ فـریـد ئـې غـاړه بـاسـلـو او بـې واره ئـې ښکـل کـړو ,, شکـر دے خدایـه ـ ـ ـ سـتـا ډېـر شکـر دے زمـا بچے بـیـا زمـا غـېږې تـه راغـے ،،

نـیـکـــۀ بـــابـــا پـه تـنـدي ښکـل کـړو او پـه زړۀ پـورې ئـې جوخت کـړو ـ

احـمـد علـي خـان مـسکـے ؤ ـ فـریـد د سنـټـرل جېـل د لـوئـے ګـېټ نـه بـهـر ولاړ ګـېـر چاپـېـر کـتـل ـ څـۀ ډېـر عجیـبـه غـونـدې احسـاس ؤ ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحالي هم وه خو په هغه خوشحالۍ کښې
د درد موجونه هم وو ـ
,, څو ؟ ،، احمد علي خان د فريد په
اوګه لاس کېښو ـ فريد کافي ساعت د
احمد علي خان سترګو ته کتل ـ بيا ئې
ورو شان اووې ,, لالاجي ! د ډېرو خبرو
دپاره ستاسو ډېره مننه ،،
,, لېونيه ،، احمد علي خان فريد د
پوزې نه اوجکولو ـ ,, څۀ د پردو خبرې
کوې ،،
څۀ ساعت پس هغوي د احمد علي خان جيپ
کښې ناست وو ـ
فريد اووې ,, لالاجي ! ريحان آباد ،،
احمد علي خان په حېرانۍ سره فريد ته
اوکتل
,, اول ريحان آباد ،، د فريد په لهجه
کښې قطعيت ؤ ـ
احمد علي خان مسکے شو ,, ښۀ ده ـ
ريحان آباد ته روان يُو،،
جيپ په خپل رفتار سره روان ؤ ـ فريد
ګېر چاپېر منظرونو ته کتل راکتل ـ چې
په منډه وو ـ فريد غلے غلے، فکر وړے
ناست ؤ احمد علي خان به ساعت په ساعت
د فريد خاموشي ماتوله ـ
جيپ د ريحان آباد په حدود کښې
رانـنوتو او کله چې هغه لوئے مېدان ته
را اورسېدو کوم چې د ماشوم
فريد د لوبو مېدان ؤ ـ نو فريد د
احمد علي خان طرف ته اوکتل ,, لالاجي !
هم دلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـوزيـږو ،،
احـمـد عـلـي خـان مـسکـے ؤ ـ جـيـپ ئـې ادرولـو
ـ وار پـه وار تـول راکـوز شـول ـ فـريـد
پـه مـېـدان کـښې ولاړ ګـېـر چـاپـېـر کـتـل ـ
مـخـامـخ د وفـا کـور ؤ ـ د ګـېټ شـيـن رنـګ ئـې
کـافـي تـت شـوے او خـړ شـوے ؤ ـ ګـېټ تـه
لـګـېـدلـې تـالا د لـرې نـه ښـکـاريـده ـ د
فـريـد زړۀ ځـړيـکـه اوکـړه ـ بـيـا ئـې د خـپـل
کـور طرف تـه مـخ واړولـو او ورو ورو ور
روان شـو ـ تـالا دلـتـه هـم ګـېټ تـه لـګـېـدلـې
وه ـ فـريـد اول د خـپـل نـيـا نـيـکـۀ او بـيـا
د احـمـد عـلـي خـان طرف تـه اوکـتـل ـ احـمـد
عـلـي خـان مـسکـے ؤ ـ خـپـل لاس ئـې د فـريـد
طرف تـه اوږد کـړو ـ پـه تـلـي کـښې ئـې
چـابـې پـرتـه وه ـ فـريـد پـه حـېـرانـی سره
احـمـد عـلـي خـان تـه اوکـتـل ـ هـغـۀ تـه د
خـپـل نـيـا نـيـکـۀ خـامـوشي او د احـمـد عـلـي
خـان مـسکـا ډېـره مـعـنـي خـيـزه ښـکـاريـده ـ
فـريـد د احـمـد عـلـي خـان د تـلـي نـه چـابـې
واخـسـتـه او يـو قـدم ور وړانـدې شـو او پـه
تـالـې کـښې ئـې اولـګـولـه ـ
,, کـړک ،، تـالا کـهـلاؤ شـوه ـ
کـور کـښې د قـدم کـېښودو سره پـه فـريـد
بـانـدې يـو دم سر اوګـرځـېـدو ـ ځـومـره
ځـومـره ځـۀ پـه يـو لـمـحـه کـښې د هـغـۀ پـه
زړۀ او ذهـن يـرغـل کـړے ؤ ـ
,, مـه ظالـمـه ـ ـ ـ ـ ،،
,, او ئـې تـړئ ـ ـ ـ ـ ،،
,, وئ بـابـا جـانـه کـنـه ـ ـ ـ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

فرید هېڅ په ځان پوئې نۀ شو ، څۀ
منظرونه وو چې انتهائي په
تیزئ سره د هغۀ د سترګو وړاندې
واؤړېدل را واؤړېدل ـ څۀ آوازونه وو
چې په سماعت کښې ئې کوکې کوکې او
انګازه انګازه شول ـ بې خوده او بې
دمه شو ـ او چې کله په خود کښې راغے
نو ځان ئې د احمد علي خان په مینه
ناکه غېږه کښې اولیدو ـ
,, لالاجي ،،
,, خېر دے بچے ،، د احمد علي خان
لهجه د مینې نه ډکه وه ـ ,, موده پس
راغلے ئې ـ ـ ـ خېر دے بچے ،،
فرید حېران ؤ ـ کور مکمل صفا ستهره ؤ
ـ هر یو څیز په خپل خپل ځائے د سلیقې
سره پروت ؤ ـ فرید په حېرانئ سره
احمد علي خان ته اوکتل ,, لالاجي !
دلته څوک پاتې کیږي ؟ دا هر څۀ ـ ـ ـ
ـ ،،
,, زما د یار کور دے ـ کنډر نۀ دے ،،
فرید حېران ؤ ـ
احمد علي خان مسکے ؤ ـ فرید د کور په
ګُټ ګُټ ګرځېدو ـ سترګې ئې وریدې که
وریدې ـ
,, فریده ،، احمد علي خان اووې ,, ځو
بچے ؟ ،،
,, چرته لالا جي ؟ ،، فرید سرې سرې
سترګې ور پورته کړې ـ
,, ستا خپل کلي ته ـ ګل کلي ته ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـريـد نـفـي كـښې سر اوخوځـولـو ,, نـه لالاجي
ـ تـاسـو لاړ شئ ـ زۀ نـن
دلـتـه يـــــم ـ زۀ مـې د بـابـا جـان او مـور
جـانـي سره خـبـرې كـوم ـ ډيـرې
خـبـرې ،،
,, فـريـده ! ،،
,, پـلـيـز لالاجي ،، فـريـد اووې بـيـا ئـې د
نـيـا نـيـكـۀ طرفـتـه اوكـتـل ,,بـابـا ، مـورې
ګـلـې ! تـاسـو لاړ شئ ،،
,, مـونـږ سـتـا نـه بـغـېـر څـنـګـه تـلـے شـو بـچـے
،، نـيـكـۀ بـابـا ئـې اووې ,,ښـۀ ده ـ سـبـا
بـه يـو ځـائـے لاړ شـو ـ ،،
,, تـاسـو تـكـلـيـف مـۀ كـوئ ـ ،، فـريـد وار
پـه وار ټـولـو تـه اوكـتـل ,,تـاسـو آرام
اوكـړئ زۀ دلـتـه لـږ شان تـنـهـائـي غـواړم ـ
مـا خـو خـپـل مـور پـلار دلـتـه پـه ويـنـو كـښې
ډوب پـريـښـې وو ـ مـا هـغـوي سـمـبـال كـړي هـم
نـۀ وو ـ مـا ـ ـ ـ ـ ! پـه مـا د هـغـو
ټـولـو لـمـحـو قـرض پـروت دے ـ تـاسـو خـو
خـپـلـه بـرخـه ژړلـي دي خـو زمـا اوښـكـې زمـا
پـه زړۀ ډنـډ ډنـډ ولاړې دي ـ تـاسـو خـو
تـېـره كـړې ده خـو پـه مـا اوس تـيـرېـږي ،
سـتـاسـو زړونـه خـو صـبـر شـوي دي خـو زۀ بـه
دې مـاشـوم تـه ددې نـه پـس تـسـلـئ وركـوم ،،
د نـيـا ادې پـه سـتـرګـو كـښې ئـې اوښـكـې
اوځـلـيـدې ,, ډيـره عـجـيـبـه خـبـره ده بـچـيـه
،،
فـريـد مـړاوے شان مـسـكـے شـو ,, د دومـره
ډيـرو عـجـيـبـه خـبـرو نـه پـس دا يـوه وړه
غـونـدې عـجـيـبـه خـبـره بـلـه هـم سـهـي ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

څوارلس کاله مې ضبط کړے دے ـ نن مې
پرېږدئ ګنې لېونے کېږم ،،
د فرید نیا نیکهٔ احمد علي خان ته
اوکتل ـ د احمد علي خان
سره احساس ؤ چې د فرید زخمونه
یو دم تازه شوي دي ـ بیا
نوي شوي دي او په دې مرحله کښې زور
ښهٔ نهٔ دے ـ دغو شدتونو ته لار ورکول
پکار ده ـ او دې کړي فرید د خپل بابا
جان او مور جانې سره په تنهایی کښې
خبرې ـ خو د احمد علي خان سره د یوې
خبرې ویره بیا هم څهٔ نا څهٔ په زړهٔ
کښې موجوده وه خو د فرید د موجوده
مرحلې نه تیرېدل هم د وخت فېصله وه ـ
احمد علي خان د فرید په سر لاس کېښو
,, ښهٔ ده فریده ! تهٔ ایسار شه ـ مونږ
ځو ـ خو سبا به زهٔ بیا راځم ـ دواړه
به یوځائے ځوګل کلي ته ـ ـ ـ ستاخپل
کلي ته ـ ـ ـ خوښه دې ده ؟ ،،
,, خوښه مې ده لالاجي ،، فرید ورک ورک
شان اووې ـ
,, دلته د ضرورت هر څیز موجود دے ـ د
ځان خیال اوساته ،،
,, مننه لالاجي ! د هغې فکر مهٔ کوئ ،،
د هغوي د تلو نه پس فرید ګېټ بند کړے
ؤ او د کور په یو یو کُنج ګرځېدو ـ د
لېونو په شان به ئې په دېوالونو ،
څیزونو لاس وهلو ـ د ماشومانو په شان
ئې ژړل ـ داسې ورته محسوسیده چې بابا
جان او مور جانه هم دلته چرته دي ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

درنګ ساعت له به ورته آواز اوکړي ،،
فریده ! تا لا تر اوسه د غرمې ډوډۍ هم
نه ده خوړلې ! ،،
,, د بابا ځانه ! څه چل دے ! دومره
خفه ولې ئې ؟ ،،
فرید په هغه ځائے کښې د پنجو او ګوډو
په سر کښېناستو کوم ځائے ئې چې کلونه
کلونه وړاندې مور او پلار وینې وینې
پراته وو ـ کافي ساعت ځوړند سر هلته
ناست ؤ ـ په خالي خالي سترګو ئې زمکې
ته کتل ـ په هغه ځائے ئې لاس ورو ورو
وهلو شوندې ئې ورو شان اوخوځېدې ـ
,, ته لا ژوندے ګرځې سرور خانه ! ،،
فرید د سترګو نه اوښکې پاکې کړې
پاسېدو د ګېټ ورکوټے ور ئې بېرته کړو
او بهر اووتو ـ فرید ماښام ناوخت ؤ چې
کور ته واپس راغے ـ طماچه ئې ډېره په
ګرانه پېدا کړې وه ـ
ټوله شپه فرید یو ساعت ته نه ؤ اوده
شوے ـ په یوه یوه کمره به ګرځېدو ـ
کله بهر کله دننه د امبر خندا به ئې
په غوږونو کښې انګازه شوه ـ
,, ګل لالا ! ښه ډارن ئې ښه ،،
د ودود صېب مینه ناک آواز به ئې په
سماعت کښې واوړیدو را واوړیدو ـ
,, مینه ژوند دے د بابا ځانه ،،
د مور جاني مینه به ئې په زړۀ شوه ,,
او زما بچے به زما استاذ شي ـ زما
بچے هوښیار دومره دے ،، او فرید به
بې اختیاره په ژړا شو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

شپـه هم داسې تـېره شوه ـ د نمر د راختـلـو سره فـريـد لـه کـوره بـهـر وتـلـے ؤ ـ طمـاچـه ئـې پـه جـامـو کـښې پـټـه کـړې وه ـ مـخـامـخ د سرور خـان حويـلـي ښکاريـده ـ د حجرې لـوئـے ګـېټ ئـې بـېـرتـه ؤ ـ فـريـد حېـران ؤ ـ هغـه حجره چې دګـېټ مخې تـه بـه ئـې پـه يـــــو وخت شپـږ شپـږ ټـوپـک مـار ولاړ وو نـن بـيـخي خـالـي وه ـ
نـن وخت يـو بـل رنـګ ورکـړے ؤ ـ د عبـرت رنـګ ـ
فـريـد پـه احـتـيـاط سره د حجرې دنـنـه قـدم کـېښودو ـ پـه حجره کـښې د چـرچـڼـو د شور نـه علاوه نـور هېڅ قـسم تـه آواز نـهٔ ؤ ـ کـومې چې د سرور خـان پـه لـويـه حجره کـښې د لـګـېدلـو ونـو د يـو ښاخ نـه بـل ښاخ تـه د وختـونـود تـغـيّـر نـه بـې نـيـازه الـوتـې را الـوتـې ـ
فـريـد لـږ نـور وړانـدې تـېـر شو ـ هغـهٔ تـه دا هر څـهٔ ډېـر عجيـبـه ښکاريـدل ـ دا هغه سرور خـان حجره وه چې ټـولـه ټـولـه ورځ بـه ورتـه خلق سلام تـه راچـلـيـدل ـ او نـن پـکـښې څوک هډو پـه نـظر نـهٔ راتـلـو ـ فـريـد يـو خـوا بـل خـوا نـظر زغـلـولـو ـ يـو طرف پـه يـو چـمـنـګـي غـونـدې کـښې څـوک پـه کـرسئ کـښې ډډه وهـلـې نـاست ؤ ـ خـوا کـښې ورسره امسا پـرتـه وه ـ بـل خـوا ورسره يـوه د نـهـو لـسو کـالـو مـاشومـه نـاستـه وه چې د خـان سره مشغـولـه ښکـاريـده ـ فـريـد قـدم ور واخستو ـ پـه ښکـالـو سره سرور خـان سر راپـورتـه کـړو ـ فـريـد ئـې طمـاچـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـه لاس پـه سر ولاړ ؤ ــ سرور خـان ګـونـجې
ګـونـجې مخ پـه حېرانـی سره فـريـد تـه کـتـل
ــ
,, فـريـده ! تـۀ ؟ ،، د سـرور خـان شـونـډې
اوخـوځېدې
,, لـښــکرې دې څۀ شوې سرور خـانـه ! ،،
د فـريـد لـهـجه د واورو پـه شان يـخه وه ــ
د سرور خـان پـه سـترګـو کـښې د شکست
خـوردګـی تـاثـر نـور هم
نـمـايـان شو ــ فـريـد تـه پـه خـالـي خـالـي
سـترګـو ځـير ؤ ــ
,, خـدائـي دې چـرتـه لاړه سرور خـانـه ،،
فـريـد اوغـرمـبـيـدو ــ
د سرور خـان پـه مخ نـۀ څۀ ويـره وه نـۀ
څۀ غصه او جـلال او نـۀ مـلامـتـيـا ــ بـس خـو
خـپـل مـات شوے غـرور ئې ټـوټـې ټـوټـې پـه مخ
او سـترګـو کـښې نـقـش ؤ چې د يـاس اوشکست
او ريـخت رنـګـونـه پـرې ختـلـي وو ــ
,, دلاور خـان دې څۀ کـړو سرور خـانـه !
،، فـريـد طمـاچـه د سرور خـان طرف تـه
نـېغـه کـړه ــ د سـرور خـان پـه سـترګـو کـښې
اوښکې اوځـلـيـدې ــ مخ ئې اوس هم بـې
تـاثـره ؤ ــ د سرور خـان مـاشومې نـمسی پـه
ويـره ويـره فـريـد تـه کـتـل خو چې فـريـد
کـلـه سرور خـان تـه طمـاچـه اونـيـوه نـو
رامـنـډه ئې کـړه او د سرور خـان نـه ئې
خـپـل واړۀ واړۀ لاسونـه چـاپـېر کـړل ,, وئ
بـابـا جـانـه کـنـه ،،
د فـريـد د مخ پـه رنـګ کـښې تـغـيّـر راغـے ــ
داسې ورتـه مـحسوس شوه لـکـه چې دا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویـرې ډک غږ امـبـر کـړے وي ,, وئ بـابـا جـانـه کـنـه ،،
مـاشـومـې اوس هم دسرور خـان نـه لاسونـه چـاپـېـر کـړي وو او پـه ویـره ویـره ئـې فـریـد تـه کـتـل ـ د هغـې پـه سـتـرګـو کـښـې هېڅ نـفـرت هېڅ لـوئـي نـۀ وه ـ هغـه خـو حېرانـه وه چې دې سړي زمـا پـه بـابـا جـان بـانـدې طمـاچـه ولـې نـیـولـې ده ؟
,, نـۀ پـوهـېږم چې څۀ درسره اوکـړم ،،
فـریـد سرې سرې سـتـرګـې د سرور خـان پـه سـتـرګـو کـښې نـیـولـې وې ,, خـو نـه ، تـۀ د هم داسې ژونـد لایـق ئـې ـ سـتـابـه نـوره سزا څۀ وي ،، فـریـد طمـاچـه ښـکـتـه کـړه ـ د مـاشـومـې طرف تـه ئـې اوکـتـل ـ هغـې اوس هم پـه ویـره ویـره فـریـد تـه کـتـل ـ فـریـد پـه ډکـو سـتـرګـو مـاشـومـې تـه ځـیـر ؤ ـ خدائـے زده ولـې ورتـه امـبـر یـادیـده ـ
,, خفـه مـۀ شې بـچـے ـ ـ ـ ،، د فـریـد آواز پـه اوښـکـو لـړلـے ؤ ـ ,, سـتـا بـابـا جـان تـه هېڅ نـۀ وایـم ـ سـتـا هېڅ ګـنـاه نـشـتـه ،،
د مـاشـومـې لاسونـه تـر هغـې پـورې د سرور خـان نـه چـاپـېـر وو ـ څـو چې فـریـد بـهـر وتـلـے نـۀ ؤ ـ

o

فـریـد واپـس راغـلـے ؤ خـو غـلـے غـلـے او خـامـوش خـامـوش ؤ ـ نـن ئـې ددې هـر څۀ نـه پـه شـدت سره ویـزاري مـحـسـوسـولـه ـ د کـور

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیـوالـونـو خـوړلـو ـ پـه زړۀ او ذهن کـښې ئـې د جنګ شان کیفیت ؤ ـ سترګې ئـې پـړسیدلـې وې او سرې وې ـ بـهـر چا ور اووهلو نـو د فـریـد د زړۀ زخمونـو بـې اختیـاره څړیکه اوکړه ـ یـو نفسیاتـي اثـر ؤ ـ څوارلس کالـه وړانـدې د ور د وهلو دغه آواز فریـد اوریـدلـے ؤ ـ او بـیـا ئـې هر څۀ تـالا والا شوي وو ـ فـریـد څـو شیبـې څۀ خیـال کـښې ورک غونـدې ؤ او بـیـا پـاسېدو او ور ئـې بـېرتـه کـړو ـ
احمد علي خـان ولاړ ؤ ـ
د فـریـد پـه شونډو مسکـا راغلـه ,, راځئ لالاجي ،،
احمـد علـي خـان دننـه قـدم کېښو ـ فـریـد ور بـیـا دیـکـه کـړو ـ
,, فـــــریــــــده زمـــــا بچو تــــه هر کـلـے نـۀ وائـې ؟ ،، احمـد علـي خـان پـه مسکـي نـظر فـریـد تـه اوکـتـل ـ ,, بـهـر ولاړ دي ،،
,, اوه لالا جي ! بـخښنه غـواړم ،، فـریـد بـیـا ورتـه لاس یـووړو ـ
,, خوشحالـه بـچـے راځه ـ راځه ګلالـۍ بـچـے ،، احمـد علـي خـان اووې ـ
فـریـد خـوشحال تـه او بـیـاګلالـۍ تـه اوکـتـل ـ ورسره د یـو دریـو کـالـو مـاشوم هم نـېغ نـېغ رانـنـوتـلـے ؤ ـ
,, ګلالـۍ ؟ ،، فـریـد د ځان سره پـه حیـرت اووې ـ د خـوشحال پـه مخ د ښائستونـو نـه ډکـه خـنـدا خـوره وه ـ فـریـد تـه ئـې لاسونـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

واکړل ـ فـریـد ځـان تـه کـلـک تـرغـاړه بـاسـلـو ـ
د فـریـد سـتـرګـې بـیـا بـیـا د ګـلالـۍ طرف تـه پـورتـه کـیـدلـې ـ
د ګـلالـۍ پـه مـخ د خـوشـحـالـۍ هـر رنـګ مـوجـود ؤ ـ مـسـکـۍ ولاړه وه ـ پـه سـتـرګـو کـښې ئـې شـرارت ؤـ یـو مـانـوس شـان شـرارت ـ
،، ګـل لالا ! زمـا دپـاره دې پـه غېږه کـښې هېڅ ځـائـے نـشـتـه ؟ ،،
فـریـد یـو دم د احـمـد علـي خـان طرف تـه اوکـتـل ـ د فـریـد پـه مـخ د زلـزلـې شـان کېفـیـت ؤ ـ کـوم څـۀ چې د هغـۀ زړۀ مـنـل پـه هغې یـقـیـن پـه اسـانـه نـۀ شـو کېدے ـ د احـمـد علـي خـان سـتـرګـې نـمـجـنې وې او پـه شـونډو ئـې مـسـکـا وه ـ شـونډې ئـې ورو شـان اوخـوځېدې ،، امـبـر ،،
فـریـد د حـېـرانـتـیـا او خـوشـحـالـۍ پـه شـدیـد تـریـن کېفـیـت سـره سـتـرګـې ور واړولـې ـ خـو د امـبـر سـتـرګـې اوس وریـدې ـ خـپـل ګـل لالا ئـې نـور حـېـرانـۍ تـه پـرې نـۀ ښـو ـ یـو دم ورتـر غـاړه وتـه ـ بـې واره ئـې پـه دواړه مـخـه ښـکـلـولـو ـ
فـریـد د امـبـر مـخ خـپـلـو لاسـونـو کـښې اونـیـوۀ ،، امـبـر ! امـبـر ! خـورکـې دا زۀ خـوب خـو نـۀ ویـنـم ،، د فـریـد پـه سـتـرګـو کـښې ډنـډ ډنـډ اوښـکـې اودریـدې ـ نـن څـۀ عجـیـبـه خـوشـحـالـي وه ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

امبر په شوخۍ سره مسکی شوه ـ ,, ګل
لالا ! د خوبونو د لیدو زماني لاړې ـ ـ
ـ اوس د تعبیر وختونه دي ،،
,, ما معاف کړه امبر زما نیازبینې
خورې ! ما معاف کړه ـ ،،
د فرید لهجه اوښکې وه ـ
,, ګل لالا ،، د امبر د ګیلې او ناز هم
هغه پخوانے انداز ؤ ,,پوزې ته خو دې
اوګوره ،،
فرید بې اختیار په ژړا شو ـ امبر ئې
د زړۀ پورې اونیوه ـ د جذبو زاړۀ
ناسور ئې نن ټکور موندلے ؤ ـ او هغه
هم داسې چې یقین ئې نۀ کیدو ـ
حېراني ئې اوس هم نه وه ختمه ـ
خوشحال ته ئې مخ واړولو ، بیا ئې
احمد علي خان ته اوکتل ـ احمد علي
خان سر اوخوځولو ـ ,, امبر زما
اینګور ده فریده بچے ! زما ګلالی بچی
ده ـ وخت او حالات هم داسې وو ـ ستا
په ذهن او زړۀ کښې ئې تیارې خورې کړې
وې ـ تۀ ویریدلے وې ـ ستا سره هزارها
اندیښنې مل وې ـ د خپلې ویرې ،
اندیښنو او درنو کېفیتونو د اثر لاندې
تا هغه فېصله اوکړه ـ تا په خپل خیال
کښې امبر د ژوند د قېد نه ازاده کړه
ـ خو امبر بچ وه ـ د دلاور خان او
سرور خان د دښمنۍ اندیښنه بهر حال
موجوده وه نو ما ستا نیا نیکۀ ته
سوال اوکړو چې زما ګلالۍ بچۍ ماته
راکړئ ـ د هغوي سره هم دوخت او حالاتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نــازکـیـو ادراک ؤ ـ هغـوي زمـا خـبـره
اومـنـلـه خـو مـونـږ سـتـا نـه دا خـبـره پـتـه
اوسـاتـلـه ـ سـتـا زړۀ او ذهـن د مـسـلـسـل
اذیـتـونـو نـه تـیـریـدل ، مـونـږ نـۀ غـوښـتـل
چې تـۀ دې پـه دغـه حـوالـه یـو ځـل بـیـا د
انـدېـښـنـو د عـذاب سـره مـخ شې ـ مـونـږ
غـوښـتـل چې تـاتـه داسې سـرپـرائـز خـوشـحـالـي
کـیـږدو چې ورسـره تـۀ د جېـل نـه واپـسـي ،
ارومـرو د ژونـد طـرف تـه واپـسـي مـحـسـوس
کـړې ـ سـتـا د زړۀ زخـمـونـو تـه ټـکـور شـي
او سـتـا سـوچ او فـکـر تـه دوا او دارو شـي
،،
فـریـد ژړل ـ امـبـر ئې پـه اوګـه سـر ایـښې
ؤ ـ
احـمـد عـلـي خـان وئـیـل ,, د خـوشـحـال تـعـلـیـم
پـوره شـو ـ نـو مـا سـتـا نـیـا نـیـکـۀ تـه یـو
واري بـیـا سـول اوکـړو ـ امـبـر مې تـرې یـو
واري بـیـا اوغـوښـتـه ـ د خـوشـحـال دپـاره ـ
مـا خـو د امـبـر نـه د جـدا کېـدو تـصـور هـم
نـۀ شـو کـولـې ـ مـا تـه خـو خـدائـې زمـا
ګـلالـۍ بـچـۍ بېـرتـه راکـړې وه ـ د امـبـر او
خـوشـحـال د وادۀ پـحـقـلـه مې سـتـا نـه تـپـوس
نـۀ ؤ کـړې د هـغې راتـه بـخـښـنـه کـوه ،، د
احـمـد عـلـي خـان پـه مـخ د مـیـنې او شـفـقـت
نـه ډکـه مـسـکـا خـوره وه ـ
,, لالا جي ! ،، د فـریـد پـه سـتـرګـو کـښې
اوس هـم اوښـکې ځـلـیـدې ,, تـاسـو خـو
پـه مـا ډېـر لـوئـې احـسـان کـړې دې ـ د
ژونـد هـومـره
احـسـان ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـريـد مـاشـوم تـه مـخ ور واړولـو چې ډېـر پـه غـور ئې فـريـد تـه كـتـل خـو چې سـتـرګې ئې خـپـلـو كـښې اولـګېـدې نـو يـو قـدم را وړانـدې شـو ـ

،، مـامـا ! زۀ طـلـحٰـه ،،

د فـريـد پـه سمـاعـت كـښې مـوسـيـقـي شـانـې خـوره شـوه ـ ژونـد څـۀ سـاز غـونـدې چـېـړلـے ؤ ـ فـريـد ور تـيـټ شـو ـ لاسـونـو كـښې ئې را اوچـت كـړو اوجـوخـت ئې پـه زړۀ پـورې اونـيـولـو ـ ،، يـو ځـل بـيـا اوواپـه ،،

،، مـامـا ! زۀ طـلـحٰـه ،، مـا شـوم بـيـا اووې

،، هـم م ـ ـ ـ طـلـحٰـه ،، فـريـد د مـاشـوم د پـوزې سـره پـوزه اومـښلـه ـ

د احـمـد عـلـي خـان نـظـر يـو دم پـه كـټ كـښې پـرتـې طـمـاچـې بـانـدې پـريـوتـو ـ كـومـه چې فـريـد ګـوزار كـړې وه ـ د احـمـد عـلـي خـان رنـګ بـدل شـو ـ

،، فـريـده ! دا څـۀ ؟ ،، احـمـد عـلـي خـان د طـمـاچـې طـرف تـه اشـاره اوكـړه ـ

فـريـد ، طـلـحٰـه پـه زړۀ پـورې نـور هـم جـوخـت كـړو ـ

،، د سـرور خـان طـرف تـه تـلـے ووم لالاجي ،، د فـريـد پـه لـهـجـه كـښې بې نـيـازي وه ـ

،، نـو ؟ ،، د احـمـد عـلـي خـان پـه لـهـجـه كـښې بې قـراري وه ـ

،، واپـس تـــــرې راغــــلـــــم ،،

فـــــريـــــــد خـپـل مـخ د طـلـــــحٰـه د مـخ سـره اوجـنـګـولـو ـ ،، پـرې مې ښـودو چې ژونـدے وي ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد علي خان يوه اوږده ساه واخسته ـ بيا مسکے شو ـ

,, څۀ مو خوښه ده ـ روانيږو ګل کلي ته ؟ ،،

,, بسم الله ،، فريد ، طلحٰه هم هغه شان په زړۀ پورې نيولے ؤ ـ

د احمد علي خان جيپ بهر ولاړ ؤ ـ

د روانيدو په وخت د فريد سترګې بيا بيا دوفا د کور د ګېټ طرف ته اوچتيدې چې يوه غټه شان تالا ورته لګيدلې وه ـ د امبر سترګې په خاموشۍ سره د فريد په نظر پسې غړيدې ـ

O

فريد د ريحان آباد نه ګل کلي ته د تلو په دوران کښې د خواؤ شا يو يو څيز ته ډير په انهماک سره کتل ـ جوړ دا هر څۀ ئې نظر ښکلول ـ دا خو د هغۀ خپلې لارې وې ـ په مينه ئې ورته کتل خو د څۀ نيمګړتيا احساس ئې په زړۀ کښې بهر حال موجود ؤ ـ

جيپ د ګل کلي په حدود کښې داخل شوے ؤ ـ مخامخ د سباؤن سکول عمارت ښکاريدو ـ ښکلے ، روښان روښان ، فريد ، احمد علي خان ته اوکتل ـ

,, سباؤن ،، احمد علي خان د فريد په سترګو کښې اوکتل ـ

فريد په اثبات کښې سر اوخوځولو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

احمد علي خان جيپ د سباؤن سکول طرف
ته تاؤ کړو ـ
د مينې د ريښتينو جذبو سره د فريد
استقبال اوشو ـ سر عديل په تندي ښکل
کړو ـ په سترګو کښې ئې اوښکې ځليدې ـ
فريد حېران ؤ ـ د سباؤن سکول په سټاف
کښې ئې خپل کلاس فيلو ملګري هم اوليدل
ـ توفيق ترې لاسونه چاپېر کړل ـ فريد
په اوګه ورو شان اووهلو ـ ,, توفيق !
ستا خو ډېر لوئے خوبونه وو يار
چې په کلاس روم کښې به نۀ ځائيدل ،،
توفيق اوخندل ,, او ـ ـ ـ ـ خو زما
خوبونه د خپل ذات دپاره وو ـ ځۀ
ناپوهي غوندې وه ـ اوس خو مې بس يکي
يو خوب دے ـ د ودود صېب د خوب تعبير
ته رسيدل ـ او زۀ فخر محسوسوم چې زۀ
هم د هغوي د ټيم حصه يم ،،
فريد ورته په مينه کتل ـ
د چائې د راتلو نه وړاندې فريد هسې د
دفتر نه بهر را اووتلو او بيا هېڅ په
ځان پوئې نۀ شو ـ سحر زده شان ، ځۀ
خيال او فکر وړے وړاندې تلو ـ د
سباؤن سکول د يو يو ځائے سره د هغۀ
بې شمېره ، ښکلي ، جنتي شان يادونه
تړلي وو ـ قدمونه ئې ورو ورو اخستل د
يوې يوې کمرې وړاندې تيريدو ـ ډيوې
بلې وې ـ د رڼا سفر جاري ؤ ـ فريد
هره لحظه څۀ عجيبه شان کېف محسوسولو
ـ د مودو مودو خبرې او يادونه ئې په
زړګي د ګرمئ د موسم د وړومبي باران

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

په شانې راوریدل ـ دغو لمحو په خپله غېږه کښې ناقابل بیان خوړلتونه نیولي وو ـ فرید لکه په تنویمي کېفیت کښې وړاندې روان ؤ ـ مخکښې پرائمري سیکشن ؤ ـ د فرید زړۀ یوه ځړیکه اوکړه ـ هغۀ ,, د مینې سندره،، د ودود صېب نه په وړومبي ځل دلته اوریدلې وه ـ

,, د رڼا خوب به تعبیر
ته رسومه ،،
زۀ ډیوه یم تورتمونه
ختمومه

د فرید په سترګو کښې اوښکې راغلې ـ اوس هم څۀ تېرو هېرو یادونو په مخه اخستے روان ؤ ـ خو یو ځائے یو دم اودریدو ـ په کلاس روم کښې ماشومانو ته ,, دمینې سندره ،، اورولے شوه ـ ماشومانو به هم په اوچت اواز سره تکرارولہ ـ

,, د مرام په لور مزل
کوم روان یم
د ژوند سختو مرحلو ته
امتحان یم
زۀ په مینه ګټم زړونه
، پالوان یم ،،
بریالے یم د هر چا د
زړۀ سلطان یم
خنداګانې اوچو شونډو
ته راوړمه
زۀ ډیوه یم تورتمونه
ختمومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـریـد غـونـي غـونـي او ګـونـګ سونـګ ولاړ ؤ ـــ
دا آواز ـــ ـــ ـــ دا آواز د هغـۀ نـه کـلـه
غلطیدے شو ـــ ـــ ـــ د وفـا اواز خـو هغـۀ
پـه زړګـونـو ، لـکـونـو اوازونـو کـښې
پـېژنـدے شو ـــ فـریـد د حېرانـتـیـا او
خـوشحـالـۍ پـه یـو پُـرشـور کېفـیـت کـښې د کـلاس
روم طرف تـه قـــدم پـورتـه کـړو ـــ وفـا د
ور طرف تـه اوکـتـل نـو یـوه واضحه مـسکـا
ئـې پـه مـخ او سـتـرګـو کـښې اوغـوړیـده ـــ چـې
حیـرانـي پـکـښې بـالـکل نـۀ وه ـــ خـو فـریـد
حېران ؤ ـــ بـیـخي حېران ـــ وفـا د
مـاشـومـانـو طرف تـه اوکـتـل ـــ ,, اوس تـاسـو
خـپـل د لـیـکـلـو کـار اوکـړئ ـــ ټـیـک ده
ګـلـونـو ! ،،
وفـا د کـلاس روم نـه بـهـر را اووتـه ـــ

O

د دواړو پـه سـتـرګـو کـښې اوښکـې څـلـیـدې ـــ
,, لالا جي ټـول مـنـع کـړي وو ـــ ،، وفـا
وئـیـل ,, تـاتـه هغـوي سـتـا پـه واپـسی
سرپـرائـز درکـول غـوښـتـل ـــ سـتـا زړۀ او
ذهن خـاص طـور د غېر مـعـمـولـي صـورتـحـال
سره مـخ وو ـــ پـه صحت مـنـدۍ کـښې بـه ئـې
فـرق خـامـخـا راتـلـۀ ـــ دا هر څـۀ د هغې
دپـاره شـوي وو ـــ ،، وفـا د فـریـد پـه
سـتـرګـو کـښې اوکـتـل ,, او بـیـا تـا خـو
هسې هم زۀ مـنـع کـړې وم د درتـلـو نـه ،،
فـریـد مـسکـے شـو ـــ ,, حـالات حقـیـقـتـاً
انـتـهـائـي غیـر مـعـمـولـي وو ـــ خـو مـاتـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدائے مشران هم د غېر معمولي صلاحيتونو حامل راکړي ـ د لالا جي مينې واقعي چې زۀ کافي سمبال ساتلے يم ـ هغوي واقعي چې زما دپاره ژوند ژوند زيري ايخي وو ،،

وفا اووې ،، دبابا جان خوکشران هم غېرمعمولي صلاحيتونه لري ،،

،، عفت آپا او ارسلا کاکا څنګه دي ؟

،، فريد تپوس اوکړو ـ

،، ښۀ دي ـ ټول ستا په انتظار دي ،،

،، وفا ،، فريدبې اختياره تپوس اوکړو ،، وادۀ دې کړےدے؟ ،،

وفا لېمۀ ښکته کړل ـ د فريد زړۀ بې واره اودرزيدو ـ په يو ساعت کښې ئې په زړۀ بلا انديښنو خولې خخې کړې ـ

وفا سترګې راپورته کړې او د فريد لاس ئې په خپلو لاسونو کښې اونيوۀ ـ

انديښنې والوتې خو د فريد په زړۀ کښې د مودو مودو نه پرتې يوې معصومې شان ګيلې ژبه اوکړه ـ

،، جينکۍ خو د هلکانو لاسونه نۀ نيسي کنه ،،

وفا په قلاره اووې ،، دا لاس مادپرېښودو دپاره نۀ دے نيولے ،،

،، دا ستا همدردي ده که زما سره د مينې اظهار ؟ ،،

،، اظهار ،، د وفا په مخ يو ښکلے رنګ اوغوړيدو ـ ،، چې ستا نه کله او نۀ شو ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـریـدلـهٔ ډېـرحېـرتـه پـه بـقـوبـقـوسـترګـووفـاتـه اوکـتـل ــ وفـامـسکۍ شـوه ــ
,, فـریـدکـه سل کـالـه پـس هم راتـلـےنـووفـابـه سل کـالـه انـتـظارکـولـو،،
فـریـدډېـرپـه مـیـنـه وفـا تـه کـتـل ــ وفـانـن هم دپـخـواپـه شـان ښـکـلـې وه ــ
وفـا وئـیـل ,, مـونږ چې ریـحـان آبـاد پـرېـښـودو نـو داجي او مـور ډېـر پـریـشـان وو ــ خـبـره هـم د پـریـشـانـۍ وه خـو زهٔ ډاډه ووم ځـکـه چې زهٔ مې د بـابـا جـان کـور تـه راتـلـم ،،
,, خـپـل کـور تـه ،، د فـریـد پـه لـهـجـه کـښې شـرارت ؤ ــ
وفـا مـسکۍ شـوه ,, او ــ ــ ــ خـپـل کـور تـه ،،

O

وخت مـرهم مـرهم ، ټـکـور ټـکـور تـیـریـدو !
ریـحـان آبـاد کـښې د سبـاؤن سکـول او کـالـج تـعـمـیـر پـه آخـري مـرحـلـو کـښې ؤ ــ د ریـحـان آبـاد خـلـقـو خـپـلـې زمـکـې ، خـپـل پـولـې پـټـې د سـرور خـان د قـبـضې نـه خلاص کـړي وو ــ
سـرور خـان پـه خـپـل انـدرون کـښې ریـزه ریـزه ؤ ــ هـغـه د مـاتـیـدو د یـو لـوئـے عـمـل سـره مـسـلـسل مـخ ؤ ــ دلـتـه اوس مـاښـامـے ؤ نـو نـمـر پـرسـتـو خـپـل مـخـونـه بـل خـوا اړولـي وو ــ
پـه ریـحـان آبـاد کـښې سکـول او کـالـج جـوړیـدل نـو د خـلـقـو مـیـنـه ئـې د کـتـو وه ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

شپه او ورځ ئې په ځان يو کړې وه ـ د ښار د کالج ذمه وارئ احمد علي خان په خپل سر اخستې وې خو دلته ئې هم فريد يواځې نۀ ؤ پرېښے ـ سر عديل او د سباؤن سکول نور سينئرز به هم ورسره وار په وار موجود وو ـ کورنے لښکر هم ورسره اوګه په اوګه ولاړ ؤ ـ عفت آپا به ئې بيا بيا نظر ماتول ـ د امبر نه هغه د شوخئ کولو عادت نۀ ؤ تلے ـ تنګولو راتنګولو به ئې ـ خو فريد به ئې په مينه کله مړيدو ـ وفا اوس د امبر په بهابهي وئيلو نۀ خفه کيده او خفه کيده به ولې ؟ بهابهي خو ئې وه ـ نيا نيکۀ خو ئې لکه سم چې په آخري عمر کښې زلمي
شوي وو ـ
د خوشحال موجودګئ فريد ته کافي اسانئ پېدا کړې وې ـ
سباؤن سکول او کالج بس نن سبا کښې تيار ؤ ـ
نن هم سحر سحر فريد د هر څۀ جاج اخستو چې چا ورته د شانه په اوګه لاس کېښو ـ فريد مخ ور واړوۀ ـ دومره موده پس هم شفيقے د فريد نه غلط نۀ شو ـ
,, شفيقه تۀ ،،
,, شفيقے راته اووايه فريده ،، شفيقي بې اختياره اوژړل او فريد ته ور تر غاړه وتو ـ ,, ما خو ځان تباه کړو ـ ددې نه پس به څۀ شفيق کيږم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، د الله نه نا اميده ئې ؟ ،، فريد د
شفيقي په اوګه لاس کېښو ــ ،، هېڅ تلي
راغلي نۀ دي ــ ژوند خو په سر پروت دے
ــ ،،
شفيقي په خپل خوا کښې ولاړ ماشوم په
سر لاس کېښو ،، يو سوال ته راغلے يم
فريده ،،
،، دا کوم انداز دے د خبرې ــ ــ ــ ،،
فريد د ناراضګئ سره اووې ،، حکم کوه
،،
،، دا زما بچے دے ،، شفيقي د ماشوم
طرف ته اوکتل ــ ،، زۀ نۀ
غواړم چې دے زما په پل لاړ شي ــ دۀ ته
لار اوښايه ــ په ما به دې
لوئے احسان وي ،،
،، لار خو الله ښائي شفيقه ــ بس دومره ده
چې رڼا لارې وي نو په تيارو لارو څوک
هېڅکله قـــــدم نـــــۀ ږدي او کۀ خدائے
کوي نو د
تيارو د ختمېدو وخت راغلے دے ،، ــ
بيا فريد د پنجو په سر کښېناستو او د
ماشوم طرف ته ئې خپل لاس ور اوږد کړو
،، راشه لاس ملاؤ کړه بچے ،،
ماشوم ورو شان وړاندې راغے او فريد
ته ئې لاس ورکړو ــ
فريد د سکول او کالج د عمارت طرف ته
ګوته اوږده کړه ــ ،،دا سکول مونږ ستا
دپاره جوړ کړے دے بچے ــ سبق به وائې؟
،،
ماشوم په اثبات کښې سر اوخوځولو ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, شـابــاش ــ ــ ــ نــوم دې څۀ دے بـچے ؟
،،
,, اکـبـر ،،
,, څـومـره ښـکـلـے نـوم دے ــ دلـتـه مـونـږ
سـتـا دپـاره یـو د لـوبـو مـېـدان هـم جـوړ
کـړے دے ــ سـبـق هـم او لـوبـې هـم ــ ټـیـک ده
کـنـه ؟ ،،
مـاشـوم بـیـا سـر اوخـوځـولـو ــ
,, سـکـول دې خـوښ شـو ؟ ،،
,, او ،، مـاشـوم ورو غـونـدې اووې
,, خـو دا خـو دې د بـهـر نـه لـیـدلـے دے ــ
راځـه چـې دنـنـه ئـې هـم اوګـورو ،،
فـریـد پـاسـېـدو ,, راځـه شـفـیـقـه چـې زلـمـي
تـه ټـول سـکـول اوښـایـو،،
د شـفـیـقـي سـتـرګـې د اوښـکـو نـه ډکـې وې ــ

O

فـریـد حـېـران ؤ ــ
د سـکـول او کـالـج د بـاقـاعـده پـرانـسـتـې
دپـاره ټـولـو د یـو تـاریـخ تـجـویـز ورکـړے ؤ
ــ ۲۹ فـروري ــ او دا د ودود صـېـب دپـاره
د هـغـوي د زیـږیـدنـې پـه نـېـټـه ډالـۍ وه ــ
فـریـد سـحـر وخـتـي د ودود صـېـب فـریـم کـښـې
لـګـیـدلـي تـصـویـر تـه ولاړ ؤ ــ اوښـکـو ئـې د
سـتـرګـو لار نـیـولـې وه ,, آئـي لـو یُـو بـابـا
جـانـه ! تـاسـو زړونـه ګـټـلـي دي بـابـاجـانـه
ــ تـاسـو چـرتـه تـلـي یـئ ــ راشـئ اوګـورئ
کـنـه ــ ــ ــ ــ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـریـد تـه احساس هم نـهٔ ؤ شوے چې وفـا څهٔ
وخت د هغهٔ خوا تـه راغلې ده ـــ وفـا د
فـریـد پـه اوګـه سر کېښو ـــ د هغې سترګـې
هم د ودود صېب تـصویـر تـه غـړیـدې ـــ ,,
تـاسو ژونـدي یـئ بـابـا جانـه ! تـاسو بـه
ژونـدي یـئ بـابـا جانـه ،،
,, هیـڅـې بـرتـهـــ ډے تـو یُـو ـــ ـــ ـــ ډئـیـر
بـابـا جانـه ،،
ودود صېب پـه خپـل انـځـور کښې ژونـدے
ژونـدے مسکے ؤ ـــ

,, د رښـا خوب بـه تـعبـیـر تـه
رسومـه ،،
زهٔ ډیـوه یم تـورتـمونـه
ختمومـه

ټـول مـاشومـان ,, د میـنـې سندرې ،، تـه
غوږ غوږ نـاست وو ـــ
فـریـد وار پـه وار د ټـولـو مـاشومـانـو
نـومـونـه پـوښـتـل ، تـپـوسونـه ئې تـرې کـول ـــ
د یـوې ښکلـې شان مـاشومې نـه ئې تـپـوس
اوکـړو ,, ستـا څهٔ نـوم دے بـچـے ؟ ،،
,, جي سپـوږمـۍ ،،
,, جي سپـوږمـۍ کـه صرف سپـوږمـۍ ،،
,, نـه جي سپـوږمـۍ ،، د مـاشومې پـه مخ
خندا خوره شوه ـــ
,, ښه ـــ ـــ ـــ اوس د جي سپـوږمـۍ نـه ، نـه
جي سپـوږمـۍ شوه ،، ـــ
ټـول مـاشومـان پـه خندا شول ـــ سپـوږمـۍ هم
خنـدل ـــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ښه سپوږمۍ بچے به ماته د خپل بابا نوم اوښائي ؟ ،،
,, جي ـــ ـــ ـــ دلاور خان ،، سپوږمۍ ښکلې ښکلې ولاړه وه ـــ
فرید حېران حېران ماشومې ته اوکتل ـــ ,, او د نیکهٔ بابا نوم؟ ،،
,, سرور خان ،،
فرید بې اختیاره څهٔ شېبه هغې ښکلې ښکلې ماشومې ته څهٔ
په فکر وړي انداز کتل بیا ورته ډېر په مینه مسکے شو ـــ ,, ښه نو سپوږمۍ بچی به مې څهٔ جوړیږي چې سبق اووائې ؟ ،،
,, جي زهٔ به ډاکټره جوړیږم ،، ماشومې زړهٔ ور زړهٔ اووې ـــ
,, بالکل ،، فرید د مینې نه ډکه لهجه کښې اووې ,, سپوږمۍ بچے خو به مې خامخا ډاکټره جوړیږي ـــ کښېنه بچے ،،
,, د رڼا خوب به تعبیر
ته رسومه ،،
زهٔ ډیوه یم تورتمونه
ختموه
ماشومانو ,, د مینې سندره ،، اوریدو فرمائش بیا بیا کولو ـــ

O

دا د سپرلي یو ښکلے او پرسکون سحر ؤ ـــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شپې تـيـارۀ لا پـوره نـۀ وه ختمه خو خپـل څـادر ئـې راټـولـولـو ــ فـريـد د کـور نـه بـهـر قـدرې پـه لـوړه ولاړ لـرې ، ډېـر لـرې پـه فـضـاء کـښې کـتـل ــ نـرۍ نـرۍ هـوا لـګېده چې نـکـهتـونـه تـرې څـڅېدل ، څڅېدل ــ لـمحه لـمحه تـيـارۀ پـټېده ، لـحظه لـحظه رڼـا خـوريـده ــ د اسمـان لـمنې ورو ورو سرې کـيـدې ــ د نـمـر بـڅـرو د کـائـنـات د رنـګـونـو تـشـريـح کـولـه ــ مـخـامـخ د سـبـاؤن سکـول او کـالـج عمـارت د آن او شـان سـره ولاړ ؤ ــ او عېن شـاتـه ئـې نـمـر سـر پـورتـه کـولـو ــ

دا د سپـرلـي يـو ښکلـے او پُـرسکـون سحر ؤ ــ

o

ختم شد

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــــر

زۀ په دې خبره کښې هېڅ باک نۀ ګڼم که اووايم چې د *سلطان باش خېل* ناول ,,کر،، د پښتو د ډېرو معياري ناولونو مينځ کښې د کېښودلو جوګه دے ۔

زۀ خوشحال يم چې ما د پښتو يو ښۀ ناول اولوستو او زۀ په دې هم وياړم چې زما د افريدو قبيله کښې، موده پس سهي ولې يو معياري شاعرئ سره ، معياري نثر ليکونکے دې مېدان ته را اووتو ۔

(طاهر افريدي)

د نن دور په دوه درې ناول نګارانو کښې د سلطان باش خېل د ناول نګار په حېث اضافه د پښتو د تخليقي ادب دپاره يو زېرے دے ۔

سلطان باش خېل افريدے د ستائيلو وړ دے چې د ناول ليکلو او د ناول په ذريعه د پښتانۀ د ټولنې د اصلاح اعلٰی مقصد ئې تر سره کړے دے ۔ دا يو کامياب اغاز دے ۔ زۀ مبارکي ورکوم او هم ئې مننه کوم چې ماته ئې په دې ښکلي ناول د څو کرښو ليکلو دپاره اووې ۔

(ډاکټر راج ولي شاه خټک)

د سلطان ,, کر ،، د قلم د تقدس او حرمت پلوشه دے ۔ د رڼا مشال په لاس د خېل ريښتوني درد هم رکاب سلطان د نُور پېرزوئني ډالئ کوي ۔

,, کر ،، د *سلطان باش خېل افريدي* له اړخه پښتو ادب ، پښتون اولس او همه انسانيت ته يوه درنه تحفه ده ۔ چې په يو وخت د هغه د پاخۀ فن او فکر متناسب کړۀ وړۀ لري او چرته مې لوستي وو چې ، حسن د تناسب نوم دے ۔

(پروفېسر علي افريدي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library